

ORE I MEXÛ GA JUÁÛ ÜMATÜXÛ

Tupana Nane rü narüduũ

1 ¹Naxüpa ga guxüma, rü marü najexma ga Tupana Nane. Rü Tupanamaã najexma rü woetama Tupana nixí ga nümax. Nüma rü Tupanaãrü Ore nixí i naéga erü tamaã nüxü nixu i Tupanachiga. ²Rü naxüpa ga guxüma rü nüma ga Tupana Nane rü naxütawatama najexma. ³Rü guma Nanexü nixí ga namuxü ga Tupana na naxüãxüçax ga guxüma. Rü nataxuma i tacü i nhuxma ngëxmaxü i tama nüma naxüxü. ⁴Rü Nanewa nixí ga najexmaxü ga maxü. Rü jema maxü rü guxü ga duüxügüarü ngóonexëëruü nixí. ⁵Rü jima Nane rü woo chixexü íporaxüwa rü duüxügüxü nüxü nacuxxë i Tupanachiga. Rü ngëma chixexü rü taxucürüwama ngëma mexüxü narüjexera. ⁶⁻⁷Rü najexma ga wüxi ga jatü ga Juáü ga baiüxëëruügu áéçacü. Rü guma nixí ga Tupana núma namucü na nüxü jaxuxüçax ga nachiga ga guma ngóonexëëruü na jemaäcü guxäma nüxü jaxögüxüçax. ⁸Rü nüma ga Juáü rü tama Tupana Nane ja duüxügüarü ngóonexëëruü nixí. Notürü nüma nixí ga Tupana núma namuxü na nüxü jaxuxüçax ga nachiga ga guma

ngóonexëëruü. ⁹Rü nhama ga naãnewa nangu ga guma aixcuma Tupana Nane ixícü i guxüma i duüxügüxü ngóonetanüxëëcü. ¹⁰Rü nüma ga guma Nane ga Tupanaãrü Ore ixícü rü nhama ga naãnewa najexma. Rü woo nagagu nixí ga naxüãxü ga guxüma ga nhama ga naãne, notürü nhama ga naãnecüçax ga duüxügü rü tama nüxü nacuxxü na texe jüxü. ¹¹Nuã norü naãnewatama nangu, notürü norü duüxügü ga Judéugü rü tama nanajauxgü. ¹²Notürü guxema najauxgüxe rü nüxü jaxögüxe rü tüxü nanatauxchaxë na Tupanaxäcügü tixígüxüçax. ¹³Rü nhuxma rü Tupanaxäcügü tixígü ga guxema jaxögüxe. Notürü tama noxri tabuexügagu nixí i ngëma rü tama tümanatügüarü ngüchaügagu nixí. Notürü i nhuxma rü Tupanaxäcügü tixígü ga guxema jaxögüxe jerü nümatama ga Tupana rü naxäcügüxü tüxü nixígüxë. ¹⁴Rü nüma ga guma Nane ga Tupanaãrü ore ixícü rü narüduü. Rü totanüwa najexma rü poraäcü toxü nangechaü rü aixcuma nixí ga norü ore. Rü toma nüxü tadaugü ga nhuxäcü na namexëchixü ga nümax. Rü Nanatüxütawa nanajaxu ga jema jerü nügümaã nüxü nawüxüçax. ¹⁵Rü

gumachigaxũ nixĩ ga jaxuxũ ga Juáũ ga jexguma nhaxgu: —Daa nixĩ ga guma pemaã nüxũ chixuchigacũ ga jexguma nhachaxgu:

“Rũ jima chaweama ne ũcũ rũ choxũ rüjexeracũ nixĩ, jerũ woetama marũ najexma ga taũta chabuxgu ga chamax”, nhanagürũ ga Juáũ. ¹⁶Rũ jima Tupana Nane rũ namexẽchi rũ namexẽwa nangẽxma i guxũma. Rũ naxũtawã rũ guxũguma tanajauxgũecha ga muxũchixũma ga ngũxẽgũ ga mexũgũ. ¹⁷Rũ Muĩséxũ nixĩ ga namuxũ ga Tupana na tũxũ nangũexẽxũ ga jema norũ mugũ. Notürũ Ngechuchu ja Cristuxũ nixĩ ga namuxũ na tũxũ nangũexẽxũ na jigũ ingechaũgũxũ rũ tũxũ nangẽxmaxũ i ore i aixcuma ixĩxũ. ¹⁸Taguma texé nhuxgu nüxũ tadau ga Tupana. Notürũ Nane ja nũgũmaã nüxũ wũxicacũ nixĩ ja tũxũ nüxũ cuaxẽecũ. Rũ jima Nane rũ Tupanaxũchi nixĩ, rũ Nanatũmaã wũxiwa nangẽxmagũ.

**Juáũ ga baiũxẽeruũ rũ nüxũ nixu
ga Ngechuchu ja Cristuchiga
(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)**

¹⁹Rũ jema Judéugüarũ ãẽxgacũgũ ga Jerucharéũcũãx rũ Juáũ ga baiũxẽeruũxũtawã nanamugũ ga paigũ rũ Lewítanũxũgũ na nüxna jacagũexũcax na texe jĩĩxũ. ²⁰Rũ nüma ga Juáũ rũ meãma nũgũ nixu, rũ nhanagürũ: —Tama nixĩ i Cristu chiĩxũ i chamax —nhanagürũ. ²¹Rũ wenaxãrũ nüxna nacagũ rũ nhanagürũgũ: —¿Texé exna cuixĩ? ¿Exna cuma ga nuxcũmaxũcũ ga Tupanaãrũ orearũ uruũ ga Ería cuiĩxũ? —nhanagürũgũ. Rũ Juáũ nanangãxũ rũ nhanagürũ: —Tama

Ería chixĩ —nhanagürũ. Rũ nümagũ rũ wenaxãrũ nüxna nacagũ rũ nhanagürũgũ: —¿Exna cuma cuiĩxũ ja jima orearũ uruũ ga Muĩsé nüxũ ixucũ ga ínguxchaũcũ? —nhanagürũgũ. Rũ Juáũ nanangãxũ rũ nhanagürũ: —Tama jima chixĩ —nhanagürũ. ²²Rũ jexguma nhanagürũgũama: —¿Exna texé cuiĩxũ? Erũ tanaxwaxẽ i ngẽma núma toxũ mugũxũxũtawã tanange i curũ ngãxũga. ¿Rũ nhuxũ nhacuxũ i nhuxma na texé cuiĩxũ? —nhanagürũgũ. ²³Rũ Juáũ nanangãxũ rũ nhanagürũ nüxũ: —Chama nixĩ i ngẽma duũxũ i dauxchitawã i ngextã taxũema íxãpataxũwa tagaãcũ nhachaxũ:

“¿Rũ nüxũ perũxoe i pecũma i chixexũ rũ ipejanawexãchixẽex i perũ maxũ naxcax ja Cori ja Tupana!” nhachaxũ, guma nuxcũmaxũcũ ga orearũ uruũ ga Ichaía nüxũ ixuxũrũũ —nhanagürũ. ²⁴⁻²⁵Rũ jexguma ga jema paigũ rũ Parichéugũ jema mugũxũ ga Juáũmaã na janadexagũxũcax rũ wenaxãrũ nüxna nacagũe, rũ nhanagürũgũ: —Rũ ngẽxguma tama Cristu cuiĩxũ, rũ tama Ería cuiĩxũ, rũ tama jima orearũ uruũ ja ínguxchaũcũ cuiĩxũ, ¿rũ tũxũcũ i duũxũgũxũ ícubaiũxẽxũ i nhuxmax? —nhanagürũgũ nüxũ. ²⁶⁻²⁷Rũ Juáũ nanangãxũ rũ nhanagürũ: —Chama rũ dexãwamare íchanabaiũxẽe i duũxũgũ. Notürũ petanũwa nangẽxma ja jima tama nüxũ pecuãcũ ja chaweama ne ũcũ. Rũ chama rũ napexewã rũ taxuwama chame, rũ bai i norũ chapatucunũgüarũ wẽgiũwa chame —nhanagürũ ga Juáũ. ²⁸Rũ jema nachica ga Betãniãgu ãéxgũxũwa nixĩ ga Juáũ ga nüxũ jaxuxũ ga jema ore. Rũ

natu ga Judáũrũ tocutũwa nixĩ ga jema nachica ga ngextá Juáũ duũxũgũxũ fbaiũxẽxũwa.

**Ngechuchu nixĩ ga Tupana
núma namucũ na duũxũgũarũ
pecaducax najuxũcax**

²⁹Rũ moxũãcü ga Juáũ rũ Ngechuchuxũ nadau ga naxcax na jaxũxũ. Rũ nhanagũrũ ga Juáũ: —jRũ dũcax! Daa nixĩ ja jima Tupana núma namucũ na najuxũcax na nhama i naãnecũãx i duũxũgũarũ pecaduxũ ijanaxoxẽxũcax. ³⁰—Rũ chama rũ daa Ngechuchuchigaxũ nixĩ ga chixuxũ ga jexguma nhachagu:

“Rũ chaweama ne naxũ ja wũxi ja chorũ jexeracũ, jerũ núma rũ woetama najexma ga taũta chabuxgu ga chamax”, nhachagu. ³¹—Rũ chamatama ga noxri rũ tama nüxũ chacuax ga texe na jiĩxũ ga númax. Notũrũ núma chaxũ na dexáwamare duũxũgũxũ íchibaiũxẽetanũxũcax na tatanũxũ i Judéugũ nüxũ cuaxgũxũcax na texé jiĩxũ —nhanagũrũ. ³²Rũ nhanagũrũ ta ga Juáũ: —Rũ chamatama nüxũ chadau ga Tupanaãẽ ga Üünexũ ga jexguma wũxi ga muxtucurũũ dauxũwa ínaxexeeгу rũ Ngechuchuxũnegu janawaxgux. ³³—Chama rũ noxri tama nüxũ chacuax ga texe na jiĩxũ ga númax. Notũrũ ga Tupana ga choxũ mucũ na dexáwamare duũxũgũxũ íchabaiũxẽxũcax, rũ nhanagũrũ choxũ:

“Rũ jima nüxũ cudaucũ ja chauãẽ i Üünexũ naéttũgu íruxexeeçũ, rũ jima tá nixĩ ja chauãẽ i Üünexũ duũxũgũna nguxẽçũ”, nhanagũrũ choxũ.

³⁴—Chama rũ marũ jima Ngechuchuxũ

chadau rũ pemaã nüxũ chixu na núma rũ aixcuma Tupana Nane jiĩxũ —nhanagũrũ.

**Nũxĩraũxũ ga norũ
ngúexũgũ ga Ngechuchu**

³⁵Moxũãcü rũ wenaxãrũ Juáũmaã jema nachicawa tajexmagũ ga toma ga taxre ga norũ ngúexũgũ. ³⁶Rũ jexguma Ngechuchuxũ nadaxgu ga jéma na naxũpetũxũ, rũ Juáũ rũ nhanagũrũ toxũ: —jDũcax! Jima nixĩ ja Tupana núma namucũ na pecaducax najuxũcax —nhanagũrũ. ³⁷Rũ toma ga Juáũrũ ngúexũgũ rũ nüxũ taxĩnũẽ ga jexguma jema nhaxgu. Rũ Ngechuchuwe tarũxĩ. ³⁸Rũ nügũ ínidau ga Ngechuchu, rũ toxũ nadau ga nawe na tarũxĩxũ. Rũ toxna naca rũ nhanagũrũ toxũ: —¿Tacũcax pedau? —nhanagũrũ. Rũ tomagũ rũ nhatarũgũgũ: —Pa Ngúexẽeruũx, ¿ngexta nixĩ i cupexũ? —nhatarũgũgũ. ³⁹Rũ Ngechuchu toxũ nangãxũ, rũ nhanagũrũ toxũ: —jNuã chawe perũxĩ rũ ípejadax! —nhanagũrũ. Rũ nawe tarũxĩ, rũ nüxũ tadaugũ ga na ngexta napexũ. Rũ jexguma jéma tangugũgu, rũ marũ ágũmũcũarũ ngorawa nangu ga na najáuanexũ. Rũ jexma naxũtagu tarũcho rũ nhũxmata nachũta. ⁴⁰Rũ chama chixĩ ga noxri Juáũ ga baiũxẽeruũxũ chaxĩnũxũ ga jixcama Ngechuchuwe charũxũxũ. Rũ chamũcũ rũ Ádrẽ nixĩ. Rũ núma rũ Pedru ga Chimáũẽneẽ nixĩ. ⁴¹Rũ jexgumatama ga Ádrẽ, rũ naẽneẽ ga Chimáũcax najadau. Rũ nhanagũrũ nüxũ: —Rũ marũ nüxũ itajangau ja jima Cristu ga nuxcũma Tupana nüxũ unetacũ —nhanagũrũ. ⁴²Rũ jemawena,

rü Ngechuchu f̄jexmaxũwa Chimáũxũ naga ga Ádré. Rü jexguma Ngechuchu Chimáũxũ d̄axgu, rü nhanagürü nüxũ: —Cuma nixĩ i Chimáũ i Juáũ nane cuiũxũ. Notürü i nh̄uxmawena rü Nuta tá nixĩ i cuéga —nhanagürü. Rü ngẽma naéga rü Pedru nhaxũchiga nixĩ.

**Ngechuchu rü naxçax naca ga
Piripi rü Natanaéũ**

⁴³Rü moxũãcü ga Ngechuchu rü nügü namexẽẽ na Gariréaanewa naxũxũçax. Rü Piripixũ inajangau rü nhanagürü nüxũ: —¡Chawe ruxũ! —nhanagürü. ⁴⁴Rü nüma ga Piripi rü ãne ga Bechádacũãx nixĩ. Rü jémacũãx ta nixĩ ga Ádré rü Pedru. ⁴⁵Rü Piripi rü Natanaéũçax najadau, rü nhanagürü nüxũ: —Marü nüxũ itajangau ja jima Cristu ga Muísé nachiga naxümatücü ga mugüarü poperawa, rü nuxçumaxũgũxũ ga Tupanaärü orearü uruũgü ta nachiga naxümatügücü. Jima nixĩ ja Juche nane ja Ngechuchu ja Nacharétucũãx —nhanagürü. ⁴⁶Rü nhanagürü ga Natanaéũ: —¿Nhuxãcü i ãcü rü mexũ i Nacharétuwa ne naxũxũ? —nhanagürü. Rü Piripi nanangãxũ, rü nhanagürü nüxũ: —¡Düçax, ngĩxã rü ítajadau! —nhanagürü. ⁴⁷Rü jexguma Ngechuchu Natanaéũxũ d̄axgu ga naxçax na jaxũxũ, rü nhanagürü: —¡Düçax! Jéa ne naxũ i wüxi i jatü i aixcuma Judéu ixĩxũ i aixcuma ngearü chixexũãxũ —nhanagürü. ⁴⁸Rü jexguma ga Natanaéũ rü Ngechuchuna naca, rü nhanagürü nüxũ: —¿Nhuxãcü i choxũ cucuáxũ? —nhanagürü. Rü Ngechuchu nanangãxũ rü nhanagürü nüxũ: —Naxũpa ga Piripi cuçax na jaçaxũ, rü

chama rü cuxũ chadau ga jexguma ori ga figueratũũgu curũxãũxgux —nhanagürü. ⁴⁹Rü Natanaéũ nanangãxũ rü nhanagürü nüxũ: —Pa Ngúexẽeruũx, cuma rü Tupana Nane cuixĩ. Rü cuma nixĩ i guxũma i Judéugüarü Áẽxgacü cuiũxũ —nhanagürü. ⁵⁰Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü nhanagürü nüxũ: —Cuma rü choxũ çujaxõ erü cumaã nüxũ chixu na figueratũũwa cuxũ na chadauxũ. Rü ngẽmacãxicatama nixĩ i çujaxõxũ. Notürü ngẽma nh̄uxma nüxũ cudauxũärü jexera tá nixĩ i nüxũ cudauxũ i jixçüra —nhanagürü. ⁵¹Rü nhanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü aixcuma pemaã nüxũ chixu rü tá nüxũ pedaugü na jawãxnaxũ i dauxũguxũ i naãne. Rü tá nüxũ pedaugü i Tupanaärü orearü ngeruũgü i dauxũcũãx i ngẽma dauxũ ãgũxũ rü rüxũgũxũ i naétuwa ja Tupana Nane ja duũxũxũ ixĩcü —nhanagürü.

**Wüxi ga ngĩgüarü peta ga
Gariréaanewa jexmane ga ãne
ga Canáwa jexmaxũ**

2 ¹Rü jemawena ga tamaẽxpũx ga ngunexũgu, rü najexma ga wüxi ga ngĩgüarü peta ga Gariréaanewa jexmane ga ãne ga Canáwa. Rü jéma ijexma ga naẽ ga Ngechuchu. ²Rü Ngechuchuna rü toxna rü ta naxugüe na jéma taxĩxũçax. ³Rü nagux ga norü axexũ ga wĩü. Rü Ngechuchu naẽ ngĩgürügü nüxũ ga Ngechuchu: —Marü nagüarü wũãxgü —ngĩgürügü. ⁴Notürü Ngechuchu ngĩxũ nangãxũ, rü nhanagürü: —Pa Mamax, çtũxçũü chamaã nüxũ cuixu i ngẽma? Erü taũta nawa nangu na chanaxũxũçax

i tacü rü mexũ i Tupanaãrũ poramaã üxũ —nhanagürũ. ⁵Notürũ ga ngĩma ga naẽ rü ngĩgürügũ nüxũ ga jema baegüxũ namaã ga wĩuchiũ: —jPenaxüx i guxũma i ngẽma nũma pemaã nüxũ jaxuxũ! —ngĩgürügũ. ⁶Rü jéma ijexma ga 6 ga tũxũ ga nutagüngĩxçax. Rü wüxichigũ ga jema tũxũwa rü maneca jexma name ga 50 rü exna 70 litrugũ ga dexá. Rü jema tũxũgũ ijixĩ ga jema Judéugũ ngĩxũ ixügũácugücũ ga jexguma dexámaã nügũ jajauxmexgũchaũgu na Tupanaçax nügũ jamexëégüxũçax. ⁷Rü Ngechuchu rü jema baegüxũxũ namu, rü nhanagürũ: —jDexámaã ngĩxũ pixügũácu i nhaã tũxũgũ! —nhanagürũ. Rü nümagũ ga jema baegüxũ rü meãma ngĩxũ nixügũácu. ⁸Rü Ngechuchu nhanagürũ nüxũ: —Rü nhuxma chanaxwãxe i íraxũ pejaxu, rü petaarũ joraxütawa penange —nhanagürũ. Rü jemaãcü nanaxügũ ga jema baegüxũ. ⁹Rü jema petaarũ jora nüxũ naxaxneta ga jema dexá ga wĩuxũ nacaxichixũ. Notürũ tama nüxũ nacuxax ga ngextá na najauxgũáxũ. Rü jema baegüxũxĩcatama nixĩ ga nüxũ cuaxgüxũ ga dexámare na jĩixũ ga noxrix. Rü jexgumatama ga jema petaarũ jora rü jema jatũ ga ingĩxũçax naca. ¹⁰Rü nhanagürũ nüxũ: —Guxũ i naãnewa rü duũxũgũ rü noxri rü namaã nabae ja mecũ ja wĩũ. Rü ngëxguma marũ meãma guxũma axegũgu i ngẽma nüxna naxuxũ, rü ngẽmawena rü nüxna nanaxã ja ngexcürũücumare ja wĩũ. Notürũ i cuma rü marũ nagúxchaũgu i peta, rü mexëchicũ ja wĩũmaãtama cujaxaxegüxëẽ i duũxũgũ —nhanagürũ. ¹¹Rü guma Gariréaanewa jexmane ga

ĩãne ga Canáwa nixĩ ga jema naxüxũ ga Ngechuchu. Rü jema nixĩ ga nüxĩraũxũ ga cuaxruũ ga Tupanaãrũ poramaã üxũ ga nawa nügũ inawëxũ ga Tupana Nane na jĩixũ. Rü toma ga norũ ngüexũgũ rü nüxũ tajaxögũ. ¹²Rü jemawena rü Caparnáũ ga ããnewa naxũ ga Ngechuchu. Rü naẽ rü naẽneëgũ rü toma ga norũ ngüexũgũ rü ta ítajaxümmücügũ. Rü jéma guma ããnewa tajexmagũ ga nhuxre ga ngunexũ.

Ngechuchu rü tupauca ga taxũnewa ínanawoxũ ga jema duũxũgũ ga jéma taxegüxũ

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18;

Lc 19.45-46)

¹³Rü marũ ningaica ga torũ peta ga Üpetüchiga ga nawa nüxna tacuxãchixũ ga nhuxãcü nuxcüma ga Ejituanewa Tupanaãrũ orearũ ngeruũ nüxũ naxüpetüxũ ga guma torũ oxigüpata rü tama jaxücuxũ na jamáãxũçax ga torũ oxigũ nane ga jacü. Rü jemaçax ga Ngechuchu rü toma ga norũ ngüexũgũ rü Jerucharéũãrũ ããnewa taxĩ. ¹⁴Rü jexma tupauca ga taxũnegu nüxũ najangau ga duũxũgũ ga jéma norũ wocagũmaã rü carnerugũmaã rü muxtucugũmaã taxegüxũ. Rü jéma nüxũ nadau ta ga duũxũgũ ga jéma norũ taxechicawa rütogüxũ rü dñeruxax taxegüxũ. ¹⁵Rü jexguma jemaxũ nadaxgu ga Ngechuchu, rü nanaxũ ga wüxi ga çuaxruũ ga naxçaxmünaxçax. Rü jemamaã tupauca ga taxũnewa ínanawoxũ ga jema duũxũgũ guxũma ga norũ carnerugũmaã rü wocagũmaã. Rü jema dñeruxax taxegüxũãrũ dñeru rü

ngĩxĩ narĩwoĩ nhaxtĩanegu. Rũ norũ mechagũ rũ ta nũxũ nawoneta. ¹⁶Rũ jema muxtucugũmaã taxegũxũxũ nhanagũrũ: —ĩIpejana i ngẽma perũ muxtucugũ i nuã! Tama name i taxepataũxũ pejaxĩxẽe ja daa Chaunatũpata —nhanagũrũ. ¹⁷Rũ jexguma ga toma ga norũ ngũxũgũ rũ nũxna tacuaxãchie ga nuxcũmaxũxũ ga ãmatũxũ ga nhaxũ:

“Duũxũgũ rũ tá chauchi naxaie erũ chanachũxu i tacũ i chixexũ na naxũgũxũ i Tupanapatawa”, nhaxũ. ¹⁸Rũ jexguma ga jema ãẽxgacũgũ rũ Ngechuchuna nacagũ, rũ nhanagũrũgũ: —¿Tacũ rũ cuaxruũxũ toxũ cudadaxẽe na nawa nũxũ tacuaxũcax na aixcuma Tupana jĩxũ ja cuxũ mucũ na ícunawoxũxũcax i nhaã duũxũgũ i nuã? —nhanagũrũgũ. ¹⁹Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ nhanagũrũ: —ĩNagu pepogũe ja daa tupauca ja taxũne! Rũ chama rũ tamaẽxpũx i ngunexũgu rũ tá wena íchanadaxẽe —nhanagũrũ. ²⁰Rũ jexguma ga jema ãẽxgacũgũ rũ nanangãxũgũ, rũ nhanagũrũgũ: —Rũ 46 ga taunecũ nawa napuracũe ga duũxũgũ na naxũgũãxũcax ga daa tupauca ja taxũne. ¿Rũ nhuxãcũ tá i cuma i tamaẽxpũx i ngunexũ tátama wena ícunadaxẽexũ? —nhanagũrũgũ. ²¹Notũrũ guma Tupanapata ga Ngechuchu nachiga idexane rũ naxũnechigatama nixĩ. ²²Rũ jemacax ga toma ga norũ ngũxũgũ, rũ jexguma Ngechuchu juwa írũdaxgu, rũ nũxna tacuaxãchie ga jema ore ga Ngechuchu nũxũ ixuxũ. Rũ aixcuma tajaxõgũ ga jema ore ga nũxũ jaxuxũ rũ jema Tupanaãrũ ore ga nuxcũmaxũgũxũ

ga orearũ uruũgũ Ngechuchuchigagu ãmatũgũxũ.

Ngechuchu rũ nũxũ nacuax i guxũma i duũxũgũ

²³Rũ jexguma Ngechuchu Ûpetũchigaarũ petacax Jerucharẽũwa jexmagu, rũ muxũma ga duũxũgũ rũ nũxũ najaxõgũ, jerũ nũxũ nadaugũ ga jema taxũ ga mexũgũ ga Tupanaãrũ poramaã naxũxũ. ²⁴Notũrũ ga nũma ga Ngechuchu rũ tama jema duũxũgũmexẽwa nũgũ najexmaxẽẽchaũ, jerũ woetama marũ nũxũ nacuax ga tacũgu na naxĩnũexũ ga guxũma ga jema duũxũgũ. ²⁵Rũ jemacax ga nũma rũ taxuũcaxma texẽ namaã nũxũ tixu na tacũgu naxĩnũexũ ga jema duũxũgũ. Jerũ nũmatama marũ nũxũ nacuax ga tacũgu na naxĩnũexũ ga naãẽwa ga wũxichigũ.

Ngechuchuxũtagu nanaxũãne ga Nicudẽmu

3 ¹Najexma ga wũxi ga Parichẽu ga Nicudẽmugu ãẽgacũ. Rũ nũma rũ wũxi ga ãẽxgacũ ga nũxũ nangechaũgũcũ nixĩ ga Judẽgũtaniwa. ²Rũ guma Nicudẽmu rũ Ngechuchuxũtagu nanaxũãne ga chũtacũ. Rũ nhanagũrũ Ngechuchuxũ: —Pa Ngũxẽẽruũx, toma nũxũ tacuax na aixcuma Tupana nũma cuxũ muxũ na toxũ cungũxẽẽxũcax. Erũ taxucũrũwa texẽ cuxrũũ tanaxũ i ngẽma taxũ i mexũgũ i Tupanaãrũ poramaã ãxũ, ega tama Tupana tũmaxũtawa ngẽxmagu —nhanagũrũ. ³Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ nhanagũrũ nũxũ: —Aixcuma cumaã nũxũ chixu, rũ

jíxema tama wenaxãrũ buxe rũ taxucũrũwama Tupana ãẽxgacũ fĩxĩxũwa tangu —nhanagũrũ. ⁴Rũ Nicudẽmu rũ Ngechuchuna naca, rũ nhanagũrũ nũxũ: —¿Notũrũ nhuxãcũ i wũxi i jatũ i marũ jaxũ i wena nabuxũ? ¿Ejna wena naããnũgu naxucuxũ rũ ngẽmaãcũ wena nabuxũ? —nhanagũrũ. ⁵Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ nhanagũrũ: —Rũ aixcuma cumaã nũxũ chixu rũ jíxema tama nũxũ rũxoxe i tũmaãrũ pecadu rũ tama Tupanaãe i Ûnẽxũwa najaxũxe i maxũ i ngexwacaxũxũ, rũ taxucũrũwama Tupana ãẽxgacũ fĩxĩxũwa tichocu. ⁶—Jíxema duĩxũwa buxe rũ duĩxũtama tixĩ. Notũrũ jíxema Naãe i Ûnẽxũwa najaxũxe i maxũ i ngexwacaxũxũ, rũ Tupanaxãcũ tixĩ. ⁷—iTãũxũtãma cuũbaixãchiãe na cumaã nũxũ chixuxũ na Tupana naxwãxexũ na guxũma i duĩxũgũ rũ wena nabuexũ! ⁸—Ja buanecũ rũ nũma ínanaxwãxexũwa nabu. Rũ nũxũ cucĩnũ i naga, notũrũ tama nũxũ cucuãx na ngextãama ne naxũxũ rũ ngextãama na naxũxũ. Rũ ngẽxgumarũĩ ta tixĩgũ ja guxãma ja jíxema Naãe i Ûnẽxũwa najaxũxe i maxũ i ngexwacaxũxũ —nhanagũrũ. ⁹Rũ Nicudẽmu wenaxãrũ Ngechuchuna naca, rũ nhanagũrũ: —¿Notũrũ nhuxãcũ nixĩ i ngẽma? —nhanagũrũ. ¹⁰Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ nhanagũrũ nũxũ: —Cuma rũ Judẽguĩarũ ngũexẽeruũ i nũxũ cuáxũ cuixĩ. ¿Rũ nhuxãcũ chi i cuma i tama nũxũ cucuáxũ i ngẽma? ¹¹—Aixcuma cumaã nũxũ chixu rũ toma rũ namaã tidexagũ i ngẽma nũxũ tacuáxũ. Rũ norũ uruũ tixĩgũ i ngẽma nũxũ tadaugũxũ. Notũrũ

pema rũ tama toxũ pejaxõgũ i ngẽma pemaã nũxũ tixuxũ. ¹²—Rũ nhuxma na tama choxũ pejaxõgũxũ i ngẽma pemaã nũxũ chixuxũ i nhama i naãneãrũ ngẽmaxũchiga, rũ ¿nhuxãcũ tá pejaxõgũxũ ega pemaã nũxũ chixuxgu i dauxũguxũ i naãneãrũ ngẽmaxũchiga? ¹³—Taguma texẽ dauxũguxũ i naãnewa taxũ. Notũrũ i chama i Tupana Nane na duĩxũxũ chiĩxũ, rũ chaxicatama nixĩ i ngẽma ne chaxũxũ rũ ngẽma tá chaxũxũ. ¹⁴⁻¹⁵—Pema nũxũ pecuãx ga nhuxãcũ nuxcũmaxũchima jema nachica ga ngextã taxũema íxãpataxũwa, rũ Muísẽ wũxi ga naĩgu nanaxũnagũ ga jema ãxtape ga ãĩerũmũnaxcãx. Rũ ngẽxgumarũĩ tá ta i chama i Tupana Nane i duĩxũxũ chiĩxũ, rũ wũxi i naĩgu tá choxũ naxũnagũgũ i duĩxũgũ na guxãma ja texẽ ja choxũ jaxõgũxe rũ tũxũ nangẽxmaxũcãx i maxũ i taguma gũxũ.

**Tupana rũ poraãcũ nũxũ
nangechaũ i nhama i naãnecũãx**

¹⁶—Rũ Tupana rũ poraãcũ nũxũ nangechaũ i nhama i naãnecũãx i duĩxũgũ. Rũ jemacãx inanamu ga Nane ga nũgũmaã wũxicacũ na guxãma ja texẽ ja nũxũ jaxõgũxe rũ tama itarũtauxexũcãx rũ tũxũ nangẽxmaxũcãx i maxũ i taguma gũxũ. ¹⁷—Jerũ ga Tupana rũ tama nhama ga naãnewa nanamu ga Nane na duĩxũgũmaã naxueguãxũcãx na napocuxũ. Notũrũ nũma nanamu na namaxẽxẽãxũcãx i duĩxũgũ. ¹⁸—Rũ jíxema Tupana Naneãxũ jaxõxẽ, rũ Tupana rũ tama tũmamaã nanaxuegu na tapocuxũ. Notũrũ jíxema tama nũxũ

jaxóxê, rü marü tümamaã nanaxuegu na tapocuxũ, erü tama nüxũ tájaxõ ja jima Tupana Nane ja nügümaã wüxicacü. ¹⁹—Rü jíxema tama nüxũ jaxógüxe, rü Tupana rü marü tümamaã nanaxuegu na tapocuexũ. Jerü jexguma nhama ga naãnewa nanguxgu ga Tupana Nane ja duũxũgüarü ngóonexêëruũ, rü tama nawe tarüixichaũ. Notürü jexera tümaãrü me nixĩ ga êãnexüwaama na tajexmagüxũ, jerü chixexũ taxügü. ²⁰—Guxãma ja jíxema chixexũ ügüxe rü nachĩ taxaie i ngóonexũ. Rü tama nüxna tangaicamagiichaũ erü tama tanaxwaxe na nangóxũ i ngêma chixexũ i ítaxügüxũ. ²¹—Notürü jíxema aixcuma Tupanaãrü ore nüxũ ixuxüãcuma meã maxêxê rü nüxna tangaicama i ngêma ngóonexũ. Rü ngêmaãcü tanaxü na meã nangóxũcax na Tupanaãrü ngüchaũãcuma na jíixũ i guxüma i ngêma taxügüxũ —nhanagürü.

Juáũ ga baiüxêëruũ rü wenaxãrü nüxũ nixu ga Ngechuchuchiga

²²Rü jemawena rü tomaã Judéanewa naxü ga Ngechuchu. Rü nhuxre ga ngunexũ tomaã jéma najexma rü jéma duũxũgüxũ ítabaiüxêëgü. ²³Rü Juáũ ga baiüxêëruũ rü Enóãrü tãnewa ga Charíarü ngaicamana rü ínanabaiüxêë ta ga duũxũgü jerü jéma najexma ga taxü ga dexá. Rü jema jéma íngugüetanüxũ ga duũxũgü, rü Juáũ ínajabaiüxêëtanü. ²⁴Rü jemaãcü nangupetü naxüpa ga na pocupataũgu jatãxcuchixü ga Juáũ. ²⁵Rü jexguma rü nhuxre ga norü ngüexügü ga Juáũ, rü wüxi ga Judéumaã niporagatanücüü

nachiga ga nacümagü na nhuxãcü namexũ na Tupanacax nügü jamexêëgüxũ ga duũxũgü. ²⁶Rü Juáũmaã nüxũ najarüxugüe, rü nhanagürügü: —Pa Ngüexêëruũx, dücax guma jatü ga tomaã nüxũ cuixucü rü cumaã jexmacü ga natü i Judáũãrü tocutüwa, rü jima rü nhuxma rü duũxũgüxũ ínabaiüxêë, rü guxüma i duũxũgü rü nawe narüxĩ —nhanagürügü. ²⁷Rü Juáũ nanangãxũ rü nhanagürü nüxü: —Taxüema íacü tüxũ nangêxma ega Tupana tama tüxna naxãxgu. ²⁸—Pematama rü marü choxü pexĩnüê ga jexguma nhachagu:

“Chama rü tama Cristu chixĩ. Notürü chama chixĩ i Tupana jima Cristupexegu choxü imuxü na nüxü chixuxücax i nachiga”, nhachagu. ²⁹—Rü wüxi i ngígüwa rü jima jatü ja ingücü rü naxmaxãrü jora nixĩ. Rü jima jatümücü i naxütawa ngêxmaxü rü nüxü inarüxĩnü i norü ore. Rü nataãê i ngêxguma nüxü naxĩnügu i ngêma na jadexaxũ. Rü ngêxgumarüü i chama rü aixcuma Cristumaã chataãêxüchi i nhuxmax. ³⁰—Nüma rü tá nixĩnagüchigü na ãêxgacü jíixũ, notürü i chama rü tá ícharüxíchigü.

Jima dauxüwa ne üxcü

³¹—Rü jima Cristu ja dauxüwa ne üxcü rü guxãëtüwa nangêxma. Notürü i chama rü nhama i naãnewa changêxma, rü nhama i naãnecüãx chixĩ, rü ngêma nhama i naãnewa ngêxmaxüchigaxü chixu. Notürü i nüma ja Cristu ja dauxüwa ne üxcü, rü guxãëtüwa nangêxma. ³²—Rü nüma rü tamaã nüxü nixuchiga ga jema nüxü nadauxü rü

nüxü naxĩnüxü. Notürü noxretama nüxü najaxõgü i ngẽma nüxü jaxuxü. ³³—Notürü ngẽxguma texé nüxü jaxõxgu i norü ore, rü ngẽmaãcü tanangoxẽẽ na aixcuma jiixü i ngẽma Tupana nüxü ixuxü. ³⁴—Rü jima Tupana núma namucü, rü Tupanaãrü orexü nixu. Erü Tupana rü nüxna nanamu i Naãẽ i Üünexü na guxüguma naxütawa nangẽxmaxücaç. ³⁵—Rü Tanatü ja Tupana rü Nanexü nangechaü. Rü ngẽmacaç marü naxmexwa nanangẽxmaxẽẽ i guxüma i tacü i ngẽxmaxü. ³⁶—Rü jixema Tupana Naneãxü jaxóxe rü tüxü nangẽxma i maxü i taguma gúxü. Notürü jixema tama nüxü jaxõxchaüxẽ ja Tupana Nane, rü táüxütáma tüxü nangẽxma i ngẽma maxü i taguma gúxü. Notürü tá tanajaxu i ngẽma ãücümaxü i pocu i Tupana tá namaã tüxü pocuxü —nhanagürü ga Juáú ga baiüxẽeruü.

Ngechuchu rü

Chamáriaanecüãx ga ngecü

4 ¹Rü Parichéugü rü nüxü nacuáchigagü ga Ngechuchu rü Juáúãrü jexera nüxü na najexmaxü ga norü ngüexügü, rü norü jexera duüxügüxü na ínabaiüxẽẽxü. ²Notürü tama Ngechuchu nixü ga ínabaiüxẽẽcü ga duüxügü. Rü toma ga norü ngüexügü tixü ga tanaxüxü ga jema. ³Rü jexguma Ngechuchu nüxü ínügu ga Parichéugü rü nachigagu na jadexagüxü, rü jéma Judéaanewa ítachoxü na Gariréaanecaç tawoeguxü. ⁴Notürü ga jema nama ga nagu tawoeguxü rü Chamáriaanewa nadapetü. ⁵Rü jemacaç ga toma rü nawa tangugü ga wüxi ga

Chamáriaanearü ããne ga Chicarugu ããgane. Rü guma ããnearü ngaicamana najexma ga jema naãne ga nuxcümamaxücü ga Jacúaxü jexmaxü rü jixcama rü nane ga Juchena naxãxü. ⁶Rü jéma najexma ga wüxi ga puchu ga duüxügü dexácaç ixaixmaügücü ga Jacúarü Puchugu ããgacü. Rü porãcü nipa ga Ngechuchu ga namagu na jaxüxü. Rü jemacaç guma puchuxütawa najarütõochi. Rü tocuchiwa nanguxchaü ga jexguma. ⁷⁻⁸Rü toma ga norü ngüexügü rü guma ããnawa taxü na torü õnacaç tajataxegüxücaç. Rü towena jéma ingu ga wüxi ga ngecü ga Chamáriaanecüãx ga guma puchuwa dexáwa ücü. Rü Ngechuchu rü nhanagürü ngixü: —Írãxü i dexá choxna naxã! —nhanagürü. ⁹Notürü ga jema nge rü ãbaixãchiãẽ jerü ga Judéugü rü Chamáriaanecüãxgümaã nügüchi naxaie rü jemacaç ga jema nge rü inangãxü rü ngigürügü nüxü: —¿Nhuxãcü i cuma na Judéu cuiixü i dexácaç choxna cuçãxü i chama na Chamáriaanecüãx chiixü? —ngigürügü. ¹⁰Rü Ngechuchu ngixü nangãxü, rü nhanagürü: —Ngẽxguma chi nüxü cucuaxgu i ngẽma mexü i Tupana cuxna ãxchaüxü, rü chi nüxü cucuaxgu na texé jiixü ja jima dexá cuxna taçacü, rü cuma rü chi nüxnata cuca i dexá i maxü nawa ngẽxmaxü rü nüma rü chi cuxna nanaxã i ngẽma dexá —nhanagürü. ¹¹Rü jema ngecü inangãxü, rü ngigürügü nüxü: —Pa Corix, ¿nhuxãcü tá i dexáta cujaxu? Erü daa puchu rü namátamaxüchi rü cuxü nataxuma na tacümaã cunajaxuxücaç i dexá. ¿Rü ngextá tá i cunajaxuxü i ngẽma dexá i

maxũ nawa ngẽxmaxũ na choxna cunaxãxũcax? ¹²—Nuxcũmaũcũ ga tóru oxĩ ga Jacũ toxçax núma Chamáriaanewa nanataç ga daa puchu. Rũ gumawa nixĩ ga naxaxexũ ga nũma rũ nanegũ rũ norũ wocagũ. ¿Rũ nhuxãcũ chĩxãrũ i cuma i norũ jexera cuiĩxũ? —ngĩgũrũgũ. ¹³Rũ Ngechuchu ngĩxũ nangãxũ, rũ nhanagũrũ: —Rũ guxãma ja texẽ ja daa pucharũ dexãwa axexe, rũ wena táxaru tiçawae. ¹⁴—Notũrũ texẽ ja jíxema chama tũxna chaxãxũ i dexãwa axexe, rũ tagutãma wena tiçawa. Erũ ngẽma dexã i chama tũxna chaxãxũ rũ wũxi ja puchu ja guxũguma ichuchucũrũ tã nixĩ i tũmawa, erũ ngẽma dexãwa nangẽxma i maxũ i taguma gũxũ —nhanagũrũ. ¹⁵Rũ ngĩma ga jema nge rũ inangãxũ rũ ngĩgũrũgũ: —Pa Corix, ¡choxna naxã i ngẽma dexã na taguma wena chiçawaxũcax, rũ taguma wena daa puchuwa dexãwa chaxũxũcax! —ngĩgũrũgũ. ¹⁶Rũ Ngechuchu nhanagũrũ ngĩxũ: —¡Jãdau ja cute, rũ naxçax jaca, rũ nuã pexĩ! —nhanagũrũ. ¹⁷Rũ jema ngecũ rũ inangãxũ, rũ ngĩgũrũgũ nũxũ: —Nataxuma ja chaute —ngĩgũrũgũ. Rũ Ngechuchu nhanagũrũ ngĩxũ: —Aixcuma nixĩ i ngẽma nũxũ cuixuxũ na nataxũma ja cute. ¹⁸—Jerũ wũximẽxpũxchireç nixĩ ga cute, rũ jima nhuxma cuxũtawã ngẽxmacũ rũ tama aixcuma cutexũchi nixĩ. Rũ ngẽmacax aixcuma nixĩ i curũ ore i chamaã nũxũ cuixuxũ —nhanagũrũ. ¹⁹Rũ jexguma jemãxũ naxĩnũgu ga jema ngecũ, rũ ngĩgũrũgũ: —Pa Corix, nũxũ chicuãxãchi rũ cuma rũ wũxi i Tupanaãrũ orearũ uruũ cuixĩ.

²⁰—Nuxcũmaxũgũxũ ga torũ oxigũ ga Chamáriaanecũãxgũ rũ daa maçpũne ga Garachũwa Tupanaxũ nicuãxũũgũ. Notũrũ i pema i Judẽgũ rũ nhaperũgũgũ:

“Rũ Jerucharẽũ nixĩ i nachica i mexũ i ngextã Tupanaxũ ticuãxũũgũ”, nhaperũgũgũ. ²¹⁻²²Rũ Ngechuchu ngĩxũ nangãxũ rũ nhanagũrũ: —Pema i Chamáriaanecũãxgũ rũ tama aixcuma nũxũ pecuãxgũ ja jima nũxũ peicuãxũũgũcũ. Notũrũ toma i Judẽgũ rũ aixcuma nũxũ tacuãx ja jima nũxũ ticuãxũũgũcũ, erũ Judẽgũgagu nixĩ i Tupana namaxẽxẽxũ i guxũma i duũxũgũ. ¡Choxũ jaxõ, Pa Ngeciũ! Rũ aixcuma ínangu tá i ngunexũ na tãũxũtãma daa maçpũnẽwa rũ exna Jerucharẽũwa tá nũxũ na peicuãxũũgũxũ ja Tanatũ ja Tupana. ²³—Erũ jíxema aixcuma Tupanaxũ icuãxũũgũxe rũ nũẽtama nixĩ i ngẽxũrũũxũmare i nachicawa Tupanaxũ ticuãxũũgũ. Erũ nhuxma rũ ngẽma Naãẽ i Üünexũ naxwãxexũ nixĩ na guxũma i tũmaãẽmaã rũ tũmaãrũ maxũmaã aixcuma Tupanaxũ ticuãxũũgũxũ. Rũ ngẽmaãcũ nixĩ i nanaxwãxexũ ja Tanatũ na nũxũ ticuãxũũgũxũ. ²⁴—Erũ Tupana rũ wũxi i Naãẽ nixĩ. Rũ ngẽmacax jíxema texẽ ja nũxũ icuãxũũgũxe rũ tanaxwãxe i guxũma i tũmaãẽmaã rũ tũmaãrũ maxũmaã na aixcuma nũxũ ticuãxũũgũxũ, ngẽma Naãẽ i Üünexũ naxwãxexũãcũma —nhanagũrũ. ²⁵Rũ jema ngecũ inangãxũ rũ ngĩgũrũgũ: —Chama nũxũ chacuãx rũ tá nhama i naãnẽwa nangu ja jima Cristu ja Tupana nũxũ unetacũ. Rũ ngẽxguma jima núma ũxgu rũ tá tamaã nanangoxẽẽ i guxũma i

Tupanachiga —ngígürügü. ²⁶Rü Ngechuchu rü nhanagürü ngíxü: —Chama na cumaã chidexaxü, rü jima chixí —nhanagürü. ²⁷Rü jexguma íjadexajane rü ítangugü ga toma ga norü ngúexügü. Rü tabaixächiaëgü jerü ga Ngechuchu rü wüxi ga ngecúmaã ínidexa. Notürü taxúema ga toma rü togü taporaxê ga nüxna na tacagüxü ga tacü ngímaã na nanaxwaxexü rü tacüchiga jíixü ga ngímaã na íjadexaxü. ²⁸Rü jexguma ga jema ngecü rü jéma ngíxü itax ga ngírü tûxü. Rü íñewa ixü na duüxügümaã nüxü janaxuxüçax. ²⁹Rü ngígürügü: —¡Ngíxã rü ítajadaugü i wüxi i jatü i chamaã nüxü ixuxü ga guxüma ga tacü ga chaxüxü! ¿Taux exna jima jíixü ja Cristu? —ngígürügü. ³⁰Rü inaxiãchi ga jema íñecüãx, rü Ngechuchu íjexmaxüwa naxí. ³¹Rü joxni ga toma ga norü ngúexügü rü Ngechuchuxü tachixewegü na nachibüxüçax. ³²Notürü ga nüma rü nhanagürü toxü: —Chama rü choxü nangëxma i chawemü i pema tama nüxü pecuáxü —nhanagürü. ³³Rü jexguma ga toma ga norü ngúexügü rü togüna tacagü, rü nhatarügügü: —Bexmana marü ¿texé nuã tanange i nawemü? —nhatarügügü. ³⁴Notürü ga Ngechuchu rü nhanagürü toxü: —Ngëma õna i choxü poraxëxü nixí na chanaxüxü i norü ngúchaü ja jima nuã choxü mucü ja Chaunatü, rü na chajanguxëxü i norü puracü. ³⁵—Rü pema rü nhaperügügü: “Rü ägümücü ja tawemacü nataxu na jabuxgüxü i trigu”, nhaperügügü. Notürü i chama rü nhacharügü pexü: “¡Düçax, rü meã penangugü i duüxügü! Erü marü ínamegü na

Tupanaxü najauxgüxüçax, ngëxgumarüü i wüxi i trigunecü i marü nawa nanguxü na jabuxgüxü erü marü nidau”. ³⁶—Rü jíxema Tupanaçax nadexe i duüxügü rü tá tanajaxu i túmaärü natanü. Rü guxüma i ngëma duüxügü i tüxü irüxñüëxü rü tá nanajauxgü i maxü i taguma gúxü. Rü ngëmaäcü rü wüxigu tá tataãëgü ja jíxema tüxira ngëma duüxügümaã Tupanaärü orexü ixuxe rü jíxema jixcama ngëma duüxügüxü Tupanaçax dexe. ³⁷—Rü aixcuma nixí i ngëma ore i nhaxü:

“Wüxie tixí ja namaã toexe i trigu rü togue tixí ja jíxema jabuxgüxe i norü o”, nhaxü. [Rü ngëxgumarüü rü wüxie tixí ja tüxira duüxügümaã nüxü ixuxe i Tupanaärü ore, rü togue tixí ja jixcama ngëma duüxügüxü dexe Tupanaçax.] ³⁸—Rü noxri rü togü nixí ga duüxügümaã nüxü ixuxü ga Tupanaärü ore, notürü ga duüxügü rü tama najaxögü ga jexguma. Rü jemawena rü pexü chamu na jema duüxügümaã nüxü peixuxüçax ga jema ore. Rü pema nixí ga jema duüxügüxü pedexü Tupanaçax, jerü najaxögü ga jexguma namaã nüxü peixuxgu ga jema ore. Rü jemaäcü ga pema rü marü pejoxnië nawa ga togüarü puracü —nhanagürü. ³⁹Rü muxüma ga guma Chamáriaanewa jexmane ga íñecüãx rü Ngechuchuaxü najaxögü, jerü nüxü najaxögü ga jema ore ga jema ngecü namaã nüxü ixuxü ga jexguma ngíxgu:

“Guxüma ga tacü ga üpa chaxüxü rü chamaã nüxü nixu” ngíxgu. ⁴⁰Rü jemacax ga jema Chamáriaanecüãxgü rü jexguma Ngechuchuxütawa nangugügu rü nüxü nacaçaxügü ga

jexma natanügu na naxáúxũcax. Rũ taxre ga ngunexũ jexma natanügu narũxãũx ga Ngechuchu. ⁴¹Rũ muxũma ga toguamachigũ ga Chamáriaanecũãxgũ rũ Ngechuchuaxũ najaxögũ ga jexguma nüxũ naxĩnũegu ga jema norũ ore ga nũmatama nüxũ jaxuxũ. ⁴²Rũ jexguma ga jema duũxũgũ rũ nhanagürügũ ngĩxũ ga jema ngecũ: —Nhyxma waxi nixĩ i aixcuma nüxũ tajaxögũxũ erũ tomatama nüxũ taxĩnũe i ngẽma norũ ore i tomaã nüxũ jaxuxũ. Rũ ngẽmawa nüxũ tacuax na aixcuma jima jiĩxũ ja Cristu ja nhama i naãnecũãx i duũxũgiarũ maxẽxẽeruũ. Rũ tama ngẽma cuma tomaã nüxũ cuixuxũcaxicatama tajaxögũ —nhanagürügũ.

**Ngechuchu rũ nanamexẽe ga wũxi
ga ãẽxgacũ nane**

⁴³Rũ taxre ga ngunexũguwena ga Ngechuchu rũ tomaã inaxũãchi ga Chamáriaanewa na Gariréaanewa naxũxũcax. ⁴⁴Rũ nũmatama ga Ngechuchu ga ũpaacũ rũ nhanagürũ: —Wũxi i Tupanaãrũ orearũ uruũ, rũ norũ naãnewatama i duũxũgũ rũ tama meã nanajauxgũ —nhanagürũ. ⁴⁵Notürũ jexguma Gariréaanewa tangugũgu, rũ jema naãnecũãx ga duũxũgũ rũ meãma nanajauxgũ. Jerũ nũmagũ ga jema naãnecũãxgũ rũ Jerucharéũwa naxĩ ta naxcax ga Ũpetũchigaarũ peta, rũ jẽma nüxũ nadaugũ ga jema taxũ ga mexũgũ ga Tupanaãrũ poramaã naxũxũ ga Ngechuchu ga jexguma. ⁴⁶Rũ ga Ngechuchu rũ tomaã nataegu naxcax ga guma ããne ga Caná ga Gariréaanewa jexmane. Rũ guma ããnewa nixĩ ga

wũxũ nanguxuchixẽẽãxũ ga dexá. Rũ ããne ga Caparnáũwa najexma ga wũxi ga tacũ ga ãẽxgacũ, rũ niãaawe ga wũxi ga nane. ⁴⁷Rũ jexguma guma ãẽxgacũ nüxũ cuáchigagu ga Ngechuchu rũ Gariréaanewa na nanguxũ ga Judéaanewa na ne naxũxũ, rũ naxũtawa naxũ. Rũ nüxũ najacããxũ na napatawa naxũxũcax, rũ naxcax na janataanexẽẽãxũcax ga guma nane ga marũ turaxũchicũ. ⁴⁸Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ nhanagürũ nüxũ: —Pema rũ tama pejaxögũ ega tama nüxũ pedauxiragu i taxũ i cuaxruũgũ i Tupanaãrũ poramaã ũxũ —nhanagürũ. ⁴⁹Notürũ ga guma ãẽxgacũ rũ nhanagürũ nüxũ: —Pa Corix, ipaxa chawe rüxũ naxũpa na najuxũ ja chaune! —nhanagürũ. ⁵⁰Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ nhanagürũ nüxũ: —¡Nataegu i cupatawa! Erũ cune rũ marũ naxcax nitaane —nhanagürũ. Rũ guma jatũ rũ najaxõ ga jema ore ga Ngechuchu namaã nüxũ ixuxũ. Rũ napatacax nataegu. ⁵¹Rũ jexguma napatawa nanguxchaũgu ga guma ãẽxgacũ, rũ norũ duũxũgũ napexegu najaji, rũ nhanagürügũ nüxũ: —Cune rũ marũ naxcax nitaane —nhanagürügũ. ⁵²Rũ jexguma rũ norũ duũxũgũna naca, rũ nhanagürũ nüxũ: —¿Tacũ rũ ngoragu inaxũgũxũ na naxcax jataanexũ? —nhanagürũ. Rũ jema norũ duũxũgũ nanangãxũ rũ nhanagürügũ: —Ine tocuchiguwena nixĩ ga nüxũ nangupetũxũ ga na jaxaxũnexũ —nhanagürügũ. ⁵³Rũ guma buci nanatũ rũ nüxna nacuaxãchi ga jema ngoragu na jiĩxũ ga Ngechuchu ga nhaxũ nüxũ:

“Cune rü marü naxçax nitaane” nhaxũ. Rü nüma ga guma ãëxgacü rü guxũma ga napatacũãx rü Ngechuchuxũ najaxögü. ⁵⁴Rü jexguma Judéaanewa ne naxũxgu ga Ngechuchu, rü jema nixĩ ga norü taxre ga cuaxruũ ga taxũ ga Tupanaärü poramaã duũxũgũxũ nawéxũ ga Gariréaanewa.

**Ngechuchu rü nanamexêê ga wüxi
ga jatü ga idaawexũ ga
Betesawa jemaxũ**

5 ¹Rü nhuxre ga ngunexũgü ngupetüguwena rü najexma ga wüxi ga peta ga Judéugü aurgüxũ na jemaãcü Tupanaxũ jacuxũgũgũçax. Rü jemacax ga Ngechuchu rü Jerucharéũçax nataegu. ²Rü guma ããneärü poxeguxũ rü nüxũ najexma ga wüxi ga ããx ga Carneruarü Choxũchicagu ãégaxũ. Rü jema ããxãrü ngaicamana najexma ga wüxi ga puchu ga Judéugügawa Betesagu ãégaxũ. Rü guma puchuanacüwa najexma ga wüximeëxpüx ga chopetüchica ga äxpataüëtügüxũ. ³Rü jema chopetüchicagu nacagü ga muxũma ga duũxũgü ga idaaweexũ. Rü nümaxũ rü nangexetügü, rü togü rü nachixeparagü, rü togü rü nanawããxchigü. Rü jema idaaweexũ rü jéma nananguxêëgü ga guma puchu ga na naxããxãchichüxũçax. ⁴Jerü nhuxguacü rü guma puchugu ínariüxĩxũ ga wüxi ga dauxũcũãx ga Tupanaärü orearü ngeruũ, rü najaxããxchicüüxêëxũ. Rü guxema tüxira tügü jéma táexe nachüüwa ga guma puchu ga jexguma jaxããxchicüüügu, rü tümacax nitaane woo ga ngëxũrüümare ga daawe tüxü

jemaxê. ⁵Rü jéma natanüwa najexma ga wüxi ga jatü ga marü 38 ga taunecü idaawecü. ⁶Rü jexguma Ngechuchu nüxũ daxgu ga guma jatü ga jexma na nacaxũ, rü nüxũ nacuáchiga ga marü mucüma ga taunecü na jaðaawexũ. Rü jemacax nüxna naca rü nhanagürü nüxũ: —¿Cunaxwaxexũ i cuxçax na jataanexũ? —nhanagürü. ⁷Rü Ngechuchuxũ nangãxũ ga guma idaawecü, rü nhanagürü: —Pa Corix, tataxuma ja texé ja choxũ rüngũxêëxê na ngéma choxũ tataéxũçax i ngëxguma naxããxãchichüügu ja daa puchu. Rü guxũguma i ngëxguma ngéma chaugü chatáechaũgu, rü joxni i togü rü marü nüxãra nügü ngéma natáegü —nhanagürü. ⁸Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxũ: —¿Inachi, rü najaxu i curü caruũ, rü íxü! —nhanagürü. ⁹⁻¹⁰Rü jexgumatama naxçax nitaane ga guma jatü. Rü nanajaxu ga norü caruũ, rü ínixü. Notürü ga jema ngunexũ rü ngũxchigaarü ngunexũ nixĩ. Rü jemacax ga jémacũãxgü ga Judéugüarü ãëxgacügü rü nhanagürügü nüxũ ga guma jatü ga naxçax itaanecü: —Nhama nixĩ i ngũxchigaarü ngunexũ. Rü ngëmacax nachüxu nixĩ na cujangexũ i curü caruũ erü jemaãcü tamaã nüxũ nixu ga Muísé —nhanagürügü. ¹¹Notürü ga guma jatü rü jema Judéugüarü ãëxgacügüxũ nangãxũ, rü nhanagürü: —¿Jima choxũ rümexêëcü rü nhanagürü choxũ:

“¿Najaxu i curü caruũ rü íxü!” nhanagürü. ¹²Rü jexguma ga jema ãëxgacügü rü nüxna nacagü, rü nhanagürügü: —¿Texé ngéma nhatarügü cuxũ:

“¡Najaxu i curü caruũ rü fixũ!”
 nhatarügü cuxũ? —nhanagürügü.
¹³Notürü ga guma jatü rü tama nüxũ
 nacuax ga texé naxcax na jataanexêêxũ,
 jerü namuxüchi ga duũxügü ga jema, rü
 jexma najarütaxu ga Ngechuchu.
¹⁴Notürü jixcama ga Ngechuchu rü
 tupauca ga taxünegu nüxũ najangau ga
 guma jatü, rü nhanagürü nüxũ:
 —¡Dücax i nhuxma marü cuxcax na
 jataanexũ, rü täüxütáma wena chixexũ
 cuxü na tama cuiðaawexüicax namaã i
 wüxi i ðaawe i ngêma marü cuxũ
 ngupetüxüärü jexera ixixũ!
 —nhanagürü. ¹⁵Rü ínixü ga guma jatü,
 rü Judéugüarü ãêxgacügümaã nüxũ
 najarüxu ga Ngechuchu na jixũ ga
 guma namexêêcü. ¹⁶Rü jemacax nixĩ ga
 jema ãêxgacügü ga Ngechuchucax
 nadaugüxü na jamaxgüãxüicax, jerü
 ngüxchigaarü ngunexügu napuracü.
¹⁷Notürü ga Ngechuchu rü nhanagürü
 nüxũ: —Chaunatü ja Tupana rü guxü i
 ngunexügu napuracü rü mexü naxü. Rü
 ngêmacax i chama rü ta naxrüü
 chapuracü —nhanagürü. ¹⁸Rü jemacax
 ga jema Judéugüarü ãêxgacügü rü
 jexeraãcü Ngechuchuxü nimaxgüchaũ.
 Jerü tama naxrüü nanaxaure ga
 ngüxchigaarü ngunexü rü nhuxmachi
 nüxũ nixu ga Nanatüxüchi na jixũ ga
 Tupana, rü jemaãcü nügü nixu ga
 Nanatü ga Tupanamaã na nawüxiguxũ.

**Nüma ga Tupanatama nixĩ ga
 Nanena naxãxü ga pora**

¹⁹Rü jexguma ga Ngechuchu rü
 nhanagürü nüxũ ga jema ãêxgacügü:
 —Aixcuma pemaã nüxũ chixu rü chama
 i Tupana Nane rü tama chorü poramaã

chanaxü i tacü rü puracü i mexü.
 Notürü ngêma nüxũ chadauxü i
 Chaunatü üxüxĩcatama nixĩ ichaxüxü.
 Rü guxüma i ngêma Chaunatü üxü, rü
 chama ja Nane rü ta chanaxü.
²⁰—Chaunatü ja Tupana rü choxü
 nangechaũ, rü ngêmacax choxü nüxũ
 nadauxêê i guxüma i tacü i nüma
 naxüxü. Rü ngêma nhuxma choxü nüxũ
 nadauxêêxüärü jexera tá choxü nüxũ
 nadauxêê i jixcúra. Rü ngêxguma i
 pema ega ngêmaxü pedaugügu, rü tá
 pebaixächiaêgü namaã. ²¹—Rü
 Chaunatü rü ínanadagüxêê i juexügü rü
 wena nanamaxêêê. Rü ngêxgumarüü ta
 i chama i Nane rü tüxna chanaxã i maxü
 ja jixema chatümawaxéxe na tüxna
 chanaxãxü. ²²⁻²³—Rü tama Chaunatü
 nixĩ ja duũxügüxü icagücü i norü
 maxüchiga. Notürü choxü nixĩ i namuxü
 na chanaxüxüicax i ngêma, na choxü
 jacuaxüüügüxüicax i duũxügü, ngêma
 Chaunatüxü na jacuaxüüügüxüürü. Rü
 jixema tama choxü icuaxüxüxê, rü tama
 nüxü ticuaxüü ta ja Chaunatü ja choxü
 nuã mucü. ²⁴—Aixcuma pemaã nüxũ
 chixu rü jixema texé ja choxü irüxünüxê
 i chorü ore, rü nüxü jaxóxê ja jima
 Chaunatü ja núma choxü mucü, rü tüxü
 nangêxma i maxü i taguma gúxü. Rü
 Chaunatü rü täüxütáma tümamaã
 nanaxuegu na tapocuxü erü marü nawa
 ítanguxuchi na tajuxü, rü tüxü
 nangêxma i maxü i taguma gúxü.
²⁵—Rü aixcuma pemaã nüxũ chixu rü
 marü nawa tá nangu i ngunexü rü
 nhuxmatama nixĩ i chauga naxünüêxü tá
 i ngêma duũxügü i norü pecadugu juexü
 rü ijarütaxexü. Rü texé ja chauga
 ínüêxê rü tá tamaxê. ²⁶—Nüma ja

Chaunatü rü nüxü nängëxma i pora na namaxëxëãxüçax i duüxügü. Rü ngëma pora rü choxna nanaxã ja Chaunatü na chama rü ta duüxügüxü chamaxëxëãxüçax. ²⁷—Rü Chaunatü ja Tupana choxü namu na duüxügüna chacaxüçax naxçax i norü maxüchiga, erü chama nixi i Nane i duüxüxü chiixü. ²⁸—i Tãú i pebaxächiaëgüxü namaã i nhaã ore i pemaã nüxü chixuxü! Erü tá ínangu i ngëma ngunexü i nagu guxüma i duüxügü i juexü rü tá na nüxü naxínüëxü i chauga. ²⁹—Rü naxmaügüwa tá ínachoxü. Rü ngëma meã maxëxü, rü tá ínärüdagü na najauxgüãxüçax i maxü i taguma gúxü. Notürü ngëma chixexü ügüxü, rü tá ínärüdagü na napocuxüçax.

Nawa nüxü icuáxü na Tupana jiixü ga Ngechuchuna naxãcü ga pora

³⁰—Chama rü taxucürüwa çacü chaxü chauechamatama ega tama choxü naxüxëëãgu ja Chaunatü. Rü Chaunatü chamaã nüxü ixuxüãcüma nixi i nüxna chacaxü i duüxügü i norü maxüchiga. Rü ngëxguma nüxna chacaxgu rü aixcuma meãma chanangugü i duüxügü. Erü tama choxrütama ngüchaü nixi i ngëma chaxüxü, notürü Chaunatü ja nuã choxü mucüarü ngüchaü nixi i ngëma chaxüxü. ³¹—Rü ngëxguma chi chauchigaxütama chixuxgu rü taxuwama name i ngëma. ³²—Notürü nangëxma i to i chauchigaxü ixuxü. Rü nüxü chacuax rü aixcuma nixi i norü ore i pemaã nüxü jaxuxü. ³³Pema rü Juáú ja baiüxëeruüxütawa penamugü ga perü duüxügü na nüxü pecuáxüçax ga ore ga aixcuma ixixü ga chauchiga. Rü

jema ore ga Juáú pexü namaã ngãxüxü rü aixcuma nixi. ³⁴—Notürü i chama rü tama chanaxwaxe i çacü rü jatü chauétüwa nachogü, erü chama tátama chaugüna chadau. Notürü pemaã nüxü chixu i ngëma Juáúarü ore na choxü pejaxögüxüçax rü na penajauxgüxüçax i maxü i taguma gúxü. ³⁵—Juáú rü wüxi ga omü ga ijaaracüüxü rü pexü baxixüüü nixi ga pexçax. Rü pema rü paxaãchi namaã petaãëgü. ³⁶—Notürü nangëxma i çacü i Juáúarü orearü jexera chauétüwa íchogüxü. Rü ngëma nixi ga jema taxügü ga çaxruügü ga Chaunatü choxü muxü na norü poramaã chanaxüxüçax. Rü jemawa pexü nüxü chadauxëë na aixcuma Chaunatü ja Tupana jiixü ga núma choxü mucü. ³⁷—Rü ngëxgumarüü ta ja Chaunatü ga guma núma choxü mucü, rü marü chauétüwa ínachogü, woo taguma nüxü pexínüë ga naga rü taguma nüxü pedau. ³⁸—Rü ngëma Chaunatüarü ore rü ta tama peãëwa nixücu, erü tama choxü pejaxögü woo Chaunatü núma choxü na muxü. ³⁹⁻⁴⁰—Pema meãma nawa pengüë i Tupanaarü ore i ümatüxü, erü nagu perüxínüë rü ngëmawa tá nüxü ipejangau i perü maxü i taguma gúxü. Notürü woo ngëmatama Tupanaarü ore i ümatüxüwa rü chauchiga meã na jadexaxü, notürü i pema rü tama choxü pejaxögüchaü na ngëmaãcü penajauxgüxüçax i ngëma maxü. ⁴¹⁻⁴²—Rü chama rü tama chanaxwaxe na choxü peicuaxüügüxü erü meãma pexü chacuax, rü nüxü chacuax na tama aixcuma Tupanaxü pengechaügüxü. ⁴³—Chaunatü ja Tupana nixi ga núma choxü mucü, notürü i pema rü tama

choxũ pejaxgũchaũ. Notürü ngëxguma chi tomare i jatü nagagutama núma ùxgu, rü ngëma chi nixĩ i taãëácüma pejaxgũxũ. ⁴⁴—¿Rü nhuxácü chi choxũ pejaxögü ega penaxwaxegu na pemücügütama pemaã taãëxũ rü tama naxçax pedaugü na Tupanaxüchi pemaã taãëxũ? ⁴⁵—¡Tãü i nagu perixĩnũëxũ na chama tá jĩxũ na pexũ chixugũxũ i Chaunatũxütawa! Erü Muísë ga guma perü maxüçax nüxũ pejaxögücü tátama nixĩ ja jima pexũ ixugücü i Chaunatũxütawa. ⁴⁶—Rü ngëxguma chi pejaxögügu i ngëma ore ga Muísë ümatũxũ, rü choxũ rü chi ta pejaxögü. Jerü ga Muísë rü chauchigagu nixĩ ga naxümatüãxũ ga norü poperawa. ⁴⁷—Notürü ngëxguma tama pejaxögügu i ngëma Muísë ümatũxũ i ore, ¿rü nhuxácü tá pejaxögü i ngëma chama pemaã nüxũ chixuxũ? —nhanagürü ga Ngechuchu.

**Ngechuchu rü nanachibüexëë ga
5000 ga jatügü**

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

6 ¹Rü jemawena ga Ngechuchu rü nextaxa ga Gariréagu ãéganearütocutiwa tomaã naxü. Rü norü toéga ga guma nextaxa rü Tibéria nixĩ. ²Rü muxüma ga duũxügü rü nawe narüxĩ. Jerü üpaacü rü marü nüxũ nadaugü ga nhuxácü Ngechuchu na naxüxũ ga taxũ ga mexügü ga Tupanaãrü poramaã üxũ ga jexguma duũxügü ga idaaweegüçax jataanexëëgüãgu. ³Rü jexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga maxpúnewa tomaã ínaxũãchi. Rü wüxigu tomaã jéma narüto. ⁴Rü marü ningaica ga

jema Judéugiarü peta ga Üpetüchiga. ⁵Rü jexguma Ngechuchu nüxũ dawenügu rü nüxũ nadau ga muxüma ga duũxügü ga nawe rüxüxũ. Rü jemacax Piripina naca, rü nhanagürü: —¿Rü ngextá tá naxçax tataxe i nawemü i nhaã duũxügü na nachibüexëëxüçax? —nhanagürü. ⁶Rü nümatama ga Ngechuchu rü marü nüxũ nacuçax ga tacü tá na naxüxũ. Notürü jema nhanagürü Piripixũ, jerü nüxũ nacuçaxãũ ga tacümaã tá na nangãxũãxũ. ⁷Rü jexguma Ngechuchuxũ nangãxũ ga Piripi, rü nhanagürü: —Woo chi naxçax itaxegiügu i 200 i dīëru naguxũ i pöü, rü tau chima nüxũ ningu ega woo wüxichigüna íraxũ ixächigügu —nhanagürü. ⁸⁻⁹Rü jexguma ga Ádré ga Ngechucharü ngüexũ ga Pedru ga Chimáü naëneë, rü nhanagürü: —Nuã nangëxma i wüxi i buxũ rü nüxũ nangëxma i 5 i pöü i chewadanaxçax rü taxre ta i choxni. ¿Notürü tacüwa name i ngëma naxçax i nhaã muxüchixũ i duũxügü? —nhanagürü. ¹⁰Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü toxũ: —¡Ëcü, namaã nüxũ peixu i duũxügü na ínatogüçax! —nhanagürü. Rü jema nachicawa rü nametëxëane ga guma maxë. Rü gumatëxewa narütogü ga duũxügü. Rü maneca 5000 wa nangu ga jexguma jatügüxica ixugügu. ¹¹Rü jexguma ga Ngechuchu rü nanade ga jema pöügü, rü Tupanana moxë naxã. Rü jemawena rü toxũ najanu na jema duũxügü ga jéma rütogüxüxũ tajanuxüçax. Rü jexgumarüü ta ga choxni rü nüxũ toxũ najanuxëë, nhüxmata meãma nachibüë ga guxüma ga jema duũxügü. ¹²Rü jexguma marü

meã nachibüegu ga guxũma, rü Ngechuchu toxũ namu rü nhanagürü toxũ: —¡Penade i ngẽma naxchipegegü i íjaxügüxũ na tama inaxaijaxũxũçax! —nhanagürü. ¹³Rü tanade ga jema naxchipegegü ga jema 5 ga põuwa íjaxüxũ, rü 12 ga pexchi namaã tanaxüãcugü. ¹⁴Rü jexguma jema duũxügü nüxũ daugügu ga jema mexũ ga taxũ ga Tupanaãrü poramaã naxüxũ ga Ngechuchu, rü nhanagürügü: —Aixcumaxũchi daa nixĩ ja Tupanaãrü orearü uruũ ga guma ínguxẽcũ —nhanagürügü. ¹⁵Notürü ga Ngechuchu rü nüxũ nicuaxãchi ga duũxügü rü na norü ãẽxgacüxũ jangucuchixẽegüchaũãxũ. Rü jemacax nüxna nixügachi rü jéamaxüra naxü nawa ga guma maxpúne na nüxĩcatama najexmaxũçax.

Dexaétügu nixü ga Ngechuchu

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶Rü jexguma marü nachütagu, rü toma ga Ngechuchuarü ngüexügü rü wenaxãrü naxtaacutüwa taxĩ. ¹⁷Rü poraãcü naxẽãne. Rü tama íngau ga Ngechuchu. Rü jemacax wüxi ga ngue ga taxünegu tichoũ, rü itaxĩãchi ga na tocutüwa taxĩxũ ga Caparnáũrü ãñewa na tangugüxũçax. ¹⁸Rü jexguma tixãũjane rü inaxügü ga na poraãcü jabuaxũ. Rü jemagagu rü poraãcü najuãpe. ¹⁹Rü jexguma marü 5 ga quirúmetru tixãũgu, rü Ngechuchuxũ tadaugü ga na dexáchüiétügu jaxüxũ. Rü toma ga norü ngüexügü rü poraãcü tamuũẽ. ²⁰Notürü nüma ga Ngechuchu rü nhanagürü toxũ: —Chama chixĩ. ¡Rü táũ i pemuũẽxũ! —nhanagürü. ²¹Rü

jexguma ga toma ga norü ngüexügü rü taãẽãcuma tanajauxgüchaũ ga toweũwa. Rü jexgumatama ítangugü ga jema ítaxĩũwa.

Ngechuchuçax nadaugü ga duũxügü

²²Rü moxũãcü ga jema duũxügü ga naxtaxaarü tocutügu rüchoxũ, rü nüxũ nicuaxãchitanü ga toma ga Ngechuchuarü ngüexügü ga marü nagu na taxĩxũ ga guma ngue ga taxüne ga nügümaã wüxicane. Rü nüxũ nacuçxgü ta ga Ngechuchu rü tama towe na naxüxũ. ²³Rü jexguma jemagu ínaxĩnüẽjane, rü joxocüne íngaugü ga náígü ga ngue ga itaxüne ga Tibériaarü ãñewa ne íxüne. Rü norü ngaicamana nangugü ga jema nachica ga ngextá Ngechuchu ínachibüexẽẽxũwa ga jema muxüma ga duũxügü ga jexguma moxẽ inaxãxgu naxçax ga jema põü. ²⁴Rü jexguma jema duũxügü nüxũ daugügu ga guma nguewa na Ngechuchu rü toma ga na tatauxexũma rü jexma guma nguegügu nichoũ na Ngechuchuçax jadaugüxũ Caparnáũrü ãñegu.

Ngechuchu nixĩ i põü i maxẽxẽeruũ naxçax i guxũma i nüxũ jaxõgüxũ

²⁵Rü jexguma guma naxtaxaarü tocutüwa nangugügu ga jema duũxügü, rü Ngechuchuxũ jexma najangaugü. Rü nüxna nacagüe, rü nhanagürügü: —Pa Ngüexẽeruũx, ¿nhuxgu nixĩ i nuã cunguxũ? —nhanagürügü. ²⁶Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü nhanagürü nüxũ: —Aixcuma pemaã nüxũ chixu rü chauxçax pedaugü jerü meãma pechibüe nawa ga jema õna ga pexna

chaxãxũ. Rũ tama jema na marũ meã choxũ pejaxõgũxũcax nixĩ i chauxcax pedaugũxũ. Erũ tama nũxũ pecuax i tacũchiga na jiĩxũ ga jema taxũ ga mexũgũ ga Tupanaãrũ poramaã chaxũxũ. ²⁷—;Tãũ i naxcax pepuracũxũ i õna i paxama gũxũ! Rũ narũmemaẽ nixĩ i naxcax pepuracũe i maxũ i aixcuma ixĩxũ i taguma gũxũ. Rũ ngẽma nixĩ i maxũ i chama i Tupana Nane ja duũxũxũ chixĩcũ tá pexna chaxãxũ, erũ Chaunatu ja Tupana rũ marũ nanangõxẽẽ na aixcuma Nane chiĩxũ —nhanagũrũ. ²⁸Rũ jexguma ga nũmagũ rũ nũxna nacagũ, rũ nhanagũrũgũ: —;Tacu tá taxũe na tajanguxẽẽxũcax i ngẽma Tupana toxũ naxwaxexũ? —nhanagũrũgũ. ²⁹Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ nhanagũrũ nũxũ: —Rũ Tupana rũ nũma choxũ namu. Rũ ngẽma nũma pexũ nanaxwaxexũ nixĩ na choxũ pejaxõgũxũ —nhanagũrũ. ³⁰Rũ jexguma ga nũmagũ rũ nũxna nacagũ, rũ nhanagũrũgũ nũxũ: —;Tacu rũ cuaxruũxũ tá toxũ cudauxẽẽ na cuxũ tajaxõgũxũcax na aixcuma Cristu cuiĩxũ? ;Rũ tacũ i to i mexũ tá toxcax cuxũxũ i nhuxmax? ³¹Jerũ nuxcũmaxũgũxũ ga tórũ õxigũ, rũ nanangõxgũ ga jema põũ ga Tupana nũxna ãxũ ga dauxchitawa ga ngextá taxũema íxãpataxũwa. Rũ Tupanaãrũ ore i ãmatũxũwa rũ nhanagũrũ:

“Tupana rũ dauxũcũãx ga põũmaã nanachibũexẽẽ ga duũxũgũ”,
nhanagũrũ i ngẽma orewa. ³²Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ nhanagũrũ nũxũ: —Aixcuma pemaã nũxũ chixu rũ tama nixĩ ga Muĩsẽ jiĩxũ ga nũxna naxãxũ ga jema põũ ga dauxũcũãx,

notũrũ Chaunatu ga Tupana nixĩ ga nũxna naxãcũ. Rũ nũma nixĩ i nhuxma i pexna naxããxũ i põũ i aixcuma ixĩxũ i dauxũwa ne ãxũ. ³³—Erũ ngẽma põũ i Tupana ixãxũ, rũ dauxũgũxũ i naãnewa ne naxũ rũ nanamaxẽxẽẽ i nhama i naãnecũãx i duũxũgũ —nhanagũrũ. ³⁴Rũ naxcax ínacagũ, rũ nhanagũrũgũ nũxũ: —Pa Corix, ;guxũguma toxna naxãẽcha i ngẽma põũ! —nhanagũrũgũ. ³⁵Rũ Ngechuchu nhanagũrũ nũxũ: —Chama nixĩ i ngẽma põũ i maxẽxẽeruũ chiĩxũ. Rũ jĩxema texẽ ja chauxũtawa ãxẽ rũ tagutãma tataija. Rũ texẽ ja choxũ jaxõxẽ rũ tagutãma tiãawa. ³⁶—Notũrũ marũ pemaã nũxũ chixu rũ woo na choxũ pedaugũxũ rũ tama choxũ pejaxõgũ i pemax. ³⁷—Rũ guxãma ja jĩxema duũxẽgũ ja Chaunatu choxna tũxũ mugũxe rũ chorũ duũxũgũ tixĩgũ. Rũ texẽ ja choxũ jaxõgũxe rũ tãũxũtãma tũxũ chaxõx. ³⁸—Jerũ tama choxrũtama ngũchaũ na chaxũxũcax nixĩ ga dauxũgũxũ ga naãnewa ne chaxũxũ. Notũrũ nũma chaxũ na chanaxũxũcax i norũ ngũchaũ ja Chaunatu ga nũma choxũ mucũ. ³⁹—Rũ ngẽma norũ ngũchaũ ja Chaunatu ja Tupana ga nũma choxũ mucũ nixĩ i na taxũxũma na ichajarũtauxẽẽxũ ja jĩxema choxna tũxũ namugũxe. Erũ nũma ja Chaunatu nanaxwaxe i tũxũ na chamaxẽxẽẽxũ i naãneãrũ guxgu. ⁴⁰—Chama nixĩ i Tupana Nane chiĩxũ. Rũ ngẽma norũ ngũchaũ ja Chaunatu ja Tupana ga nũma choxũ mucũ nixĩ na tũxũ nangẽxmaxũ i maxũ i taguma gũxũ ja guxãma ja texẽ ja choxũ daugũxe rũ choxũ jaxõgũxe. Erũ chama tá nixĩ i tũxũ ícharũdagũxẽẽxũ i naãneãrũ guxgu

—nhanagürü. ⁴¹Rü jexguma jema orexũ naxĩnũegu ga jema Judéugü, rü inanaxügüe ga Ngechuchuchiga na jadexagũxũ. Jerü nhanagürü ga Ngechuchu: —Chama nixĩ i põu i dauxũguxũ i naãnewa ne chaxũxũ —nhanagürü. ⁴²Rü nhanagürügü: —¿Taux exna nhaã jiixũ i Ngechuchu i Juche nane? Rü jixema rü tüxũ tacuax ja nanatü rü naẽ. ¿Rü nhuxãcü i nũma i “Dauxũwa ne naxũxũ”, nhaxũ? —nhanagürügü. ⁴³Rü Ngechuchu nhanagürü nüxũ: —¿Nüxũ perüxoe na choxũ na peixuechaxũ! ⁴⁴—Taxúema chauxõtawa tangu ega tama choxna tüxũ namuxgu ja chaunatü ga guma núma choxũ mucü. Rü texé ja chauxõtawa nguguxe rü chama rü tá wena tüxũ chamaxẽxẽe i naãneãrũ guxgu. ⁴⁵—Nuxcümaũgũxũ ga Tupanaãrũ orearü uruũgüarü poperawa naxümatü i ore i nhaxũ:

“Tupana tá guxãxũ nangúxẽẽ”, nhaxũ. Rü ngẽmacax guxãma ja texé ja Chaunatüxũ ñnãxẽ rü naxütawa ngúxe, rü chauxõtawa taxĩ. ⁴⁶—Taguma texé Chaunatü ja Tupanaxũ tadau. Rü chaxicatama nixĩ i nüxũ chadauxũ erü naxütawa ne chaxũ. ⁴⁷—Aixcuma pemaã nüxũ chixu rü texé ja choxũ jaxóxe rü tüxũ nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ. ⁴⁸—Chama nixĩ i põu i maxẽxẽeruũ chiixũ. ⁴⁹—Rü perü oxigü ga nuxcümaxũgũxũ rü nanangõx ga jema põu ga Tupana nüxna ãxũ ga jema nachica ga ngextá taxúema íxãpataxũwa. Notürü woo nanangõxgü ga jema põu rü najueamatama. ⁵⁰—Notürü nhaã põu i pemaã nüxũ chixuxũ i dauxũwa ne üxũ rü

chamatama chixĩ. Rü guxãma ja texé ja choxũ jaxúxe nhama põu tangóxũrũ rü tá tamaxẽcha. ⁵¹—Chamatama nixĩ i põu i maxẽxẽeruũ i dauxũwa ne chaxũxũ. Rü texé ja nhama chamaã taxãwemüxũrũ choxũ jaxóxe rü guxũgutáma tamaxẽcha. Erü ngẽma põu i chama tüxna chaxãxũ rü chaxunetama nixĩ. Rü ichanaxã i chaxune na namaxẽxũcax i nhama i naãnecũãx i duũxũgü —nhanagürü ga Ngechuchu. ⁵²Rü jexguma ga jema Judéugü rü poragaãcü nügünatama nacagüe, rü nhanagürügü: —¿Nhuxãcü tá i nhaã jatü i naxũne tátama tüxũ nangõxẽxũ? —nhanagürügü. ⁵³Rü Ngechuchu nhanagürü nüxũ: —Rü chama i Tupana nane na duũxũxũ chiixũ rü aixcuma pemaã nüxũ chixu rü ngẽxguma pema rü tama chaxunemaã pexãwemügügu rü tama nawa pexaxegügu ja chaugü, rü tãxũtãma pexũ nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ. ⁵⁴—Texé ja chaxunemaã awemüxẽ rü chaugüwa axexe rü tüxũ nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ. Erü chama rü tá tüxũ chamaxẽẽ ega naãneãrũ guxgu. ⁵⁵—Erü chaxune rü õnaxũchi nixĩ rü chaugü rü axẽxũchi nixĩ. ⁵⁶—Texé ja chaxunemaã awemüxẽ rü chaugüwa axexe rü chawa tajaxũx rü chama i tümawa. ⁵⁷—Chaunatü ga núma choxũ mucü rü namaxũ. Rü nũma choxna nanaxã i maxũ. Rü ngẽxgumarũ ta i chama rü tá tüxna chanaxã i maxũ ja jixema choxũ jaxúxe rü choxũ jaxóxe. ⁵⁸—Marü pemaã nüxũ chixu na chama rü põu i dauxũwa ne üxũ chiixũ. Notürü chama rü tama jema põu ga nuxcümaũgũxũ ga perü oxigü ngõxgũxũ ga põürũ chixĩ. Jerü woo ga

jema pōũ na nangõxgũxũ ga perũ oxigũ rũ najueamata. Notürũ texé ja choxũ jaxúxe, nhama pōũ tangóxũrũũ, rũ choxũ jaxóxê rũ guxũgutáma tamaxũ —nhanagürũ. ⁵⁹Rũ Ngechuchu rũ duũxũgũmaã nüxũ nixu ga jema ore ga jexguma nangúexêãgu ga Judéugüarũ ngutaquexepataũwa ga ãane ga Caparnáũwa.

Ngechucharũ orewa nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ

⁶⁰Rũ jexguma nüxũ naxĩnüëgu ga jema ngxêëtae, rũ muxũma ga jema duũxũgũ ga nawe ruxixũ rũ nhanagürügũ: —Rũ ngẽma tamaã nüxũ jaxuxũ, rũ naguxchaxũchi na nüxũ icuáxũ na nhuxũ nhaxũ. ¿Nhxãcü texé tũxũ natauxcha na naga taxĩnüxũ? —nhanagürügũ. ⁶¹Notürũ ga Ngechuchu rũ nüxũ nacuxama ga jemaãcü nügũmaã na fjadexagũxũ naxçax ga jema ngxêëtae, rũ jemacax nüxna naca, rũ nhanagürũ: —¿Exna peãëwa nangux i ngẽma ore? ⁶²—Rũ ngẽxguma peãëwa nanguxgu i ngẽma ore i pemaã nüxũ chixuxũ, rũ ¿tagügu chi perũxĩnüëxũ ega choxũ pedaxgu na wenaxãrũ dauxũ na chaxixũ, ga noxri ne chaxũxũwa na chaxũxũ i chama i Tupana Nane na duũxũxũ chiixũ? ⁶³—Tupanaãe i Üünexũ nixĩ i inaxãxũ i maxũ i taguma gúxũ. Rũ tama pexene nixĩ i pexũ maxêxêëxũ. Rũ ngẽma ore i pemaã nüxũ chixuxũ rũ peãëçax nixĩ, rũ nawa nangẽxma i maxũ i taguma gúxũ. ⁶⁴—Notürũ tangẽxma i petanũwa ja nhuxre ja tama jaxõgũxe —nhanagürũ. Rũ jema nhanagürũ ga Ngechuchu jerũ noxriarũ ügügumama marũ nüxũ

nacuax ga texé tá nüxũ na jaxõgũxũ, rũ texé tá cúãcü ínaxuaxũxũ. ⁶⁵Rũ nhanagürũ ta: —Rũ ngẽmacax marũ pemaã nüxũ chixu rũ taxuacũma texé chauxõtawa tangu ega tama Chaunatũ chauxõtawa tũxũ gaxgu —nhanagürũ. ⁶⁶Rũ jexguma inanaxügũe ga nüxna na jaxĩgũxũ ga muxũma ga jema duũxũgũ ga noxri nawe ruxĩchiréxũ. Rũ marũ tama nawe ínaxĩxũ. ⁶⁷Rũ jexguma ga Ngechuchu rũ norũ 12 ga ngúexũgũna naca, rũ nhanagürũ nüxũ: —¿Exna pema rũ ta choxna peixĩgachitanũchaũ? —nhanagürũ. ⁶⁸Notürũ Chimáũ ga Pedru rũ nanangãxũ, rũ nhanagürũ: —Pa Corix, ¿Texéxõtawa chi taxĩxũ ega cuxna tixĩgachitanügu? Erũ cuma rũ cuxũ nangẽxma i ore i nawa nangẽxmaxũ i maxũ i taguma gúxũ. ⁶⁹—Toma rũ marũ cuxũ tajaxõgũ, rũ nüxũ tacuax na cuma cuiixũ ja Cristu ja Üünecũ ja Tupana Nane —nhanagürũ. ⁷⁰Rũ Ngechuchu toxũ nangãxũ, rũ nhanagürũ: —¿Taux exna chama jĩixũ ga pexũ chidexechixũ ga pema ga 12? Notürũ nangẽxma i wüxi i petanũwa i Chatanáãrũ duũxũ ixixũ —nhanagürũ. ⁷¹Rũ Juda ga Icaríoti ga Chimáũ nanechiga nixĩ ga jadexaxũ ga Ngechuchu. Jerũ Juda tá nixĩ ga cúãcü ínaxuaxũxũ rũ woo ga nüma rũ wüxi ga totanũxũchirex na jĩixũ.

Ngechuchueneëgũ rũ tama nüxũ najaxõgũ

7 ¹Rũ jemawena ga Ngechuchu rũ Gariréaanewa jexmagũne ga ãanegũgu nixũãgũchigũ. Rũ tama Judéaanewa najexmachãũ jerũ jemacũãx ga Judéugüarũ ãëxgacũgũ rũ

naxçax nadaugü ga na jamaxgüchaũãxũçax. ²Notürü marü ningaica ga jema Judéugüarü peta ga nagu norü düxenügü jaxügüxũ na jemawa nüxna nacuaxächieüçax ga nhuxäcü nuxcümamaxügüxũ ga norü oxigü na naxügüxũ ga norü düxenügü ga naĩxátünaxçax ga jexguma Muíséwe naxĩxgu ga ngextá taxúema íxãpataxũwa. Rü jemacax nixĩ ga Düxenügüarü Petagu naxãégaxũ. ³Rü naëneëgü ga Ngechuchu rü nhanagürügü nüxũ: —Tama name i nuxã Gariréaarü naãnegu curüxãũx. Rü name nixĩ i petaçax Judéawa cuxũ, na ngéma duũxügü i cuwe rüxixũ i ngéma ngëxmagüxũ nüxũ daugüxũçax i ngéma cuaxruũgü i mexügü i Tupanaärü poramaã cuxixũ. ⁴—Erü ngëxguma chi wüxi ja jatü rü duũxügüxũ nügü nacuaxëechaũgu rü tama cúäcü nanaxü i tacü i naxixũ. Rü nhuxma na cunaxüxũ i muxũma i mexügü i Tupanaärü poramaã cuxixũ, rü name nixĩ i guxũ i duũxügüpepxewa cunaxü —nhanagürügü. ⁵Rü jema nhanagürügü ga naëneëgü jerü woo ga nümagü rü ta tama nüxũ najaxögü. ⁶Rü jexguma ga Ngechuchu rü nanangãxũ, rü nhanagürü nüxũ: —Taũta nawa nangu i ngunexũ na petawa chaxixũ. Notürü pexçax rü ngëxũrüüxũmare i ngunexũ nixĩ i mexũ na petawa nagu pexixũ. ⁷—Ngéma duũxügü i nhama i naãnecũãx rü tama pechi naxaie. Notürü chauchi naxaie erü chanangoxëe i ngéma naxügüxũ rü na nachixexũ. ⁸—Name nixĩ i petawa pexĩ i pemax. Chama rü taũta ngéma chaxü erü taũta nawa nangu i ngunexũ i nagu ngéma chaxixũ —nhanagürü ga

Ngechuchu. ⁹Rü jexguma jema nhaxguwena, rü Gariréaanegu narüxãũx.

Ngechuchu rü Düxenügüarü Petawa naxü

¹⁰Notürü nawena ga naëneëgü ga petawa na naxixũ, rü Ngechuchu rü ta jéma naxü. Notürü cúäcü jéma naxü, rü tama poraäcü duũxügüxũ nügü nadauxëe. ¹¹Rü jema Judéugüarü ãëxgacügü rü naxçax nadaugü ga jema petawa, rü nhanagürügü: —¿Ngextá nangëxma i ngéma jatü? —nhanagürügü. ¹²Rü nügütanuwa ga jema duũxügü ga jéma jexmagüxũ, rü poraäcü Ngechuchuchiga ínindexagü. Rü nhuxre ga jema duũxügü rü nhanagürügü: —Jima rü wüxi ja jatü ja mecü nixĩ —nhanagürügü. Notürü ga togü rü nhanagürügü: —Ngéma jatü rü tama name erü duũxügüxũ nawomüxëe —nhanagürügü. ¹³Notürü taxuũma ga duũxügü rü mea togüpepxewa Ngechuchuxũ nicuaxüüügüchaũ, jerü jema Judéugüarü ãëxgacügüxũ namuũë. ¹⁴Rü jexguma marü jema petaarü ngãxũwa nanguxgu, rü nixücu ga Ngechuchu nawa ga tupauca ga taxũne. Rü inanaxügü ga na nanguxëëtaexũ. ¹⁵Rü jema Judéugüarü ãëxgacügü, rü nabaixächiaëgü namaã ga jema ore ga Ngechuchu nüxũ ixixũ. Rü nhanagürügü: —¿Nhuxäcü i ngémaäcü poraäcü nüxũ nacuáxũ, rü taguma texë nanguxëe? —nhanagürügü. ¹⁶Rü Ngechuchu nanangãxũ rü nhanagürü nüxũ: —Nhaã chorü nguxëëtae rü tama choxrü nixĩ, erü Chaunatü ja núma choxũ mucüarü nixĩ. ¹⁷—Ngëxguma

texé naxüxchaũgu i Tupanaãrũ ngúchaũ
 rü jíxema tá nüxũ tacuax ngoxi aixcuma
 Tupanaxütawa chanajaxu i ngêma
 chorü nguxêetae rü exna
 chaugüütawatama chajaxuxũ jixĩ i
 ngêma. ¹⁸—Jíxema texé ja mexũ i
 tümachigaxütama ixuxe rü ngêmaãcü
 tanaxü erü tanaxwaxe i duũxũgü na
 tüxũ icuaxüügüxũ. Notürü texé nüxũ
 tixu i ore i mexũ nachiga i ngêma tüxũ
 muxũ, rü aixcuma nixĩ i tümaãrũ ore.
 Rü tama dora nixĩ i ngêma nüxũ tixuxũ.
¹⁹—¿Tama exna aixcuma jĩixũ ga Muísé
 pexna naxãxũ ga Tupanaãrũ mugü?
 Notürü taxúema i pema naga pexĩnüe i
 ngêma mugü. ¿Rü nhuxma rü tüxcüũ
 nixĩ i choxũ peimaxgüchaũxũ?
 —nhanagürü. ²⁰Rü jema duũxũgü
 nanangãxũgü, rü nhanagürügü: —Cuma
 rü ngoxo cuwa nangëxmamare. ¿Exna
 texé cuxũ timaxgüchaũ?
 —nhanagürügü. ²¹Notürü ga
 Ngechuchu rü nhanagürü nüxũ:
 —Chama rü ngüxchigaarü ngunexũgu
 chanamexêe ga wüxi ga jatü. Rü
 guxãma i pema rü penuãëgü naxcax ga
 jema wüxitama ga mexũ ga
 ngüxchigaarü ngunexũgu chaxüxũ.
²²—Notürü pema rü ta ngüxchigaarü
 ngunexũgu pepuracüe na nagu
 pexĩxũcax ga Muíséarü mugü. Rü Muísé
 pemaã nüxũ nixu na tüxũ
 ípewiechaxmüpexechiraũxũ ja guxãma
 ja jatüxe ja buxe. Notürü tama Muísé
 nixĩ ga inaxügücü ga jema, jerü
 nuxcúmaxũgüxũ ga perü oxigüwa nixĩ
 ga ne naxüxũ. Rü nhuxma i pema rü
 jema mugagu rü tüxũ
 ípewiechaxmüpexechiraũ ja guxãma ja
 buxe ja jatüxe woo ngüxchigaarü

ngunexũ jixĩgu. ²³—Rü ngêmaãcü i
 pema rü ngüxchigaarü ngunexũgu
 buxexũ ípewiechaxmüpexechiraũ erü
 naga pexĩnüechaũ i Muíséarü mugü.
 ¿Rü nhuxma rü tüxcüũ jĩixũ i chamaã
 penuëxũ naxcax na ngüxchigaarü
 ngunexũgu chanamexêëxũ ga wüxi ga
 jatü ga ídaaweecü? ²⁴—Rü ngêmacax
 tama name i ngürümare penangugü i
 ngêma chaxüxũ. Rü penaxwaxe i meã
 nagu perüxĩnüëxira, na aixcuma meã
 penangugüxũcax —nhanagürü ga
 Ngechuchu.

Ngechuchu rü Tupana Nane nixĩ

²⁵Rü nhuxre ga jema duũxũgü ga
 Jerucharéügu áchiügüxũ rü nügüna
 nacagüe, rü nhanagürügü: —¿Taux exna
 daa jĩixũ ja jima jatü ja ãëxgacügü
 naxcax daugücü na
 jamaxgüchaũãxũcax? ²⁶—¿Dücac! Gua
 nixĩ rü jéa guxũ i duũxũgüpexewa
 nidexa rü taxúema nhuxü nhatarügü
 nüxũ. ¿Taux exna i tórü ãëxgacügü i
 marü nüxũ jaxögüãxũ na aixcuma Cristu
 na jĩixũ i nümax? ²⁷—Notürü i jixema
 rü nüxũ tacuaxgu na ngextá ne naxüxũ i
 nümax. Notürü ngëxguma aixcuma
 Cristu núma üxgu rü taxúetãma nüxũ
 tacuax na ngextá na ne naxüxũ
 —nhanagürügü. ²⁸Rü núma ga
 Ngechuchu rü tupauca ga taxúnewa
 ínanangüexêe ga duũxũgü. Rü jexguma
 nüxũ naxĩnügu ga jema ore ga Judéugü
 nüxũ ixügüexũ ga nachiga, rü tagaãcü
 nhanagürü: —Pema rü marü choxũ
 pecuax rü nüxũ pecuax na ngextá na ne
 chaxüxũ. Notürü tama chaugagu nixĩ i
 núma chaxüxũ. Chama núma chaxü jerü
 núma choxũ namu ga Tupana ja

naxwaxecü na nüxú jaxôgüxü notürü i pema rü tama nüxü pecuax ja jima. ²⁹—Chama rü nüxü chacuax jerü naxütawa ne chaxü, rü nüma nixí i núma choxü namuxü —nhanagürü. ³⁰Rü jexguma ga jema ãëxgacügü rü Ngechuchuxü nijauxgüchaü. Notürü taxuüma najajauxgü, jerü taüta nawa nangu ga ngunexü ga na jajauxgüãxü rü na jamaxgüãxüçax. ³¹Notürü muxüma ga duüxügü rü nüxü najaxôgü. Rü nhanagürügü: —¿Ngëxguma ínguxgu ja Cristu rü tacü rü cuaxruü i taxü tá naxü ja daa jatü tama üxü i nhuxmax? —nhanagürügü.

Parichéugü rü Ngechuchuxü nijauxgüchaü

³²Rü jema Parichéugü rü duüxügüxü naxínüë ga jemaãcü Ngechuchuchiga na jadexagüxü. Rü jemacax ga nümagü rü paigüarü ãëxgacügü rü jema nanamugü ga tupauca ga taxüneärü purichíagü na Ngechuchuxü janajauxgüxüçax. ³³Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Paxaãchi tátama nixí i petaniüwa changëxmaxü, rü nhuxmachi tá chataegu naxütawa ja jima núma choxü mucü. ³⁴—Pema rü tá chauxcax pedaugü, notürü täuxütáma choxü ipejangaugü. Erü ngëma ngextá tá íchangëxmaxüwa rü taxuacü ngéma pengugü. ³⁵Rü jexguma ga jema Judéugüarü ãëxgacügü rü nügüna nacagüe, rü nhanagürügü: —¿Ngextá tá naxü ega taxuacütáma nüxü íjarüngaügü? ¿Exna ngëma Judéugü i to i nachüãnewa ngëxmagüxütanüwa tá naxü rü exna ngëma tama Judéugü íxügüxütanüwa tá naxü na

jangüexëëãxüçax? ³⁶—¿Rü tacüchiga nixí i ngëma na ngëma nhaxü:

“Tá chauxcax pedaugü notürü täuxütáma choxü ipejangaugü, erü taxuacütáma ngéma pexí i ngëma tá íchangëxmaxüwa”, nhaxü? —nhanagürügü.

Dexá i maxëëruüchiga nidexa ga Ngechuchu

³⁷Rü jema nawa ijacuáxü ga petaarü ngunexü nixí ga guxü ga togü ga ngunexüärü jexera rümemaëxü naxcax ga Judéugü. Rü jema ngunexüga nixí ga ínachixü ga Ngechuchu rü tagaãcü nhaxü: —Rü ngëxguma texé itawaxgu rü ¡nuã chauxütawa taxü rü tajaxaxe! ³⁸—Rü “texé ja choxü jaxóxë rü tümaärü maxünewa tá nibaibe i taxü i dexá i maxëëruü” ngëma Tupanaärü ore i ümatüxü nüxü íxuxürüü —nhanagürü. ³⁹Rü jexguma jema nhaxgu ga Ngechuchu rü Tupanaãë i Üünexüchiga nixí ga jadexaxü. Rü nüxü nixu ga guxüma ga jema nüxü jaxôgüxü rü tá na najauxgüãxü i Naãë i Üünexü. Notürü tama jexgumatama nanajauxgü, jerü taüta wenaxärü dauxügüxü ga naãnecax nataegu ga Ngechuchu na guxüärü ãëxgacü na jíixüçax.

Ngechuchugagu nügü nitoje ga duüxügü

⁴⁰Rü nümaxü ga jema duüxügü rü jexguma nüxü naxínüëgu ga jema Ngechuchu nüxü íxuxü, rü nhanagürügü: —Aixcuma nhaã jatü nixí i ngëma Tupanaärü orearü uruü i ínguxchaüxü —nhanagürügü. ⁴¹Rü togü rü nhanagürügü: —Daa nixí ja Cristu

—nhanagürügü. Notürü togü rü
nhanagürügü: —Tama nixí, erü
taxucürüwa Gariréaanecüãx nixí ja
Cristu. ⁴²—Erü Tupanaärü ore i
ümatüxüwa rü nhanagürü:

“Cristu rü tá Dawítaa nixí, rü tá
nangox i ãne i Beréüwa ga
ngextá Dawí íbuxüwa”,

nhanagürügü. ⁴³Rü jemaãcü
Ngechuchugagu nügu nitoje ga
duüxügü. ⁴⁴Rü nhuxre ga jema duüxügü
rü Ngechuchuxü nijauxgüchaü, notürü
taxuüma najajauxgü.

Judéugüarü ãëxgacügü rü tama Ngechuchuxü najaxögüchaü

⁴⁵Rü jema tupauca ga taxüneaärü
purichíagü, rü Parichéugüçax rü
paigüarü ãëxgacügüçax nawoegu. Rü
jema ãëxgacügü rü nüxna nacagü, rü
nhanagürügü: —¿Tüxcüü tama nuã
penaga? —nhanagürügü. ⁴⁶Rü jema
purichíagü rü nanangãxügü rü
nhanagürügü: —Taguma texé tidexa i
nhaã jatü idexaxürüü —nhanagürügü.
⁴⁷Rü jexguma ga Parichéugü rü
nhanagürügü nüxü: —¿Exna pexü rü ta
marü nawomüxëë i nümax? ⁴⁸—Dücax,
rü taxúema i tomax i Parichéugü rü
taxuüma i tóru ãëxgacügü rü nüxü
najaxögü i ngëma Ngechuchu.
⁴⁹—Notürü nhaã duüxügü i tama
Tupanaärü mugüxü çauxgüxü rü marü
nachixexügü —nhanagürügü.
⁵⁰Notürü Nicudému ga Parichéu íxícu ga
wüxicana Ngechuchuxütagu naxüãnecü,
rü nhanagürü nüxü: ⁵¹—Ngëma tóru
mugü i ümatüxüwa rü nhanagürü:
“Taxuacüma wüxi i jatüxü tapocu ega
tama nüxü íxínuëxíragu i norü dexa na

nüxü icuáxüçax na çacü na naxüxü”,
nhanagürü. ⁵²Rü jexguma ga
natanüxügü rü nanangãxügü, rü
nhanagürügü nüxü: —¿Exna cuma rü ta
Gariréaanecüãx cuixi? ¡Nawa nangux i
Tupanaärü ore i ümatüxü rü ngëma tá
nüxü cudau rü taxuütama i Tupanaärü
orearü uruü rü Gariréaanecüãx nixí!
—nhanagürügü. ⁵³Rü jexguma ga
wüxichigü rü nachüüwa naxí.

Nge ga ätecü ga naí ga jatümaã ngëãexcü

8 ¹Rü Ngechuchu rü Oriwéranecügu
ãëgane ga maxpúnewa naxü. ²Rü
moxüãcü ga jexguma jangunegu, rü
wenaxärü tupauca ga taxüneçax
nataegu. Rü ga duüxügü rü naxçax naxí.
Rü nüma ga Ngechuchu rü ínarüto, rü
inanaxügü ga na nangüexëëãxü ga
duüxügü. ³Rü jema ngüexëeruügü ga
Muíséarü mugüwa nguxëëtaegüxü rü
Parichéugü, rü Ngechuchuxütawa ngíxü
nagagü ga wüxi ga nge ga ätecü ga
ngíxü nadaugücü ga naí ga jatümaã na
inapexü. Rü guxüma ga jema duüxügü
ga jéma jexmagüxüpexegu ngíxü
najachixëëgü. ⁴Rü nhanagürügü
Ngechuchuxü: —Pa Ngüexëëruüx, nhaã
nge i ätecü rü ngíxü itajangau na naí ja
jatümaã na inapexü. ⁵Muíséarü
mugüwa tamaã nüxü nixu na nutamaã
ngíxü ímüxüchiãcüma ngíxü imáxü i
wüxi i nge i ngëmaãcü maxücü. ¿Nhuxü
nhacuxü i cuma i nhuxmax?
—nhanagürügü. ⁶Rü jema nhanagürügü
ga nümagü, jerü Ngechuchuxü
guxchaxügu nanguxëëgüchaü na nüxü
najexmaxüçax ga çacüçax na
ínaxuaxügüãxü. Notürü ga Ngechuchu

rü inajarümaxãchi rü inanaxügü ga naxmexmaã waixũmüwa na naxümatüãxũ. ⁷Notürü nüxũ nacaxãxügüama, rü jemacax düxwa wenaxãrü nadaunagü ga Ngechuchu, rü nhanagürü nüxũ: —Ngexerüxe i petanüwa ja ngearü pecaduãxê rü tuxira nuta ngixũ taḥḥa —nhanagürü. ⁸Rü wenaxãrü inajarümaxãchi ga Ngechuchu rü naxmexmaã nanaxümatü ga waixũmüwa. ⁹Notürü jexguma nüxũ naxĩnüëgu ga jema ore ga Parichégü rü inanaxügüe ga nügü na jawüxixũ ga nügüwe na ínachoxũxũ. Rü jaguãxgü ga Parichégüwa inaxügü ga na ínachoxũxũ rü düxwa guxüma ínachoxũ. Rü jexguma marü guxüma ga Parichégü íchoũxgu, rü Ngechuchu rü jema ngecuxicatama jéma duũxũgüpexewa najaxügü. ¹⁰Rü jexguma ga Ngechuchu rü wena nadaunagü. Rü ngixna naca rü nhanagürü ngixũ: —Pa Ngecux, ¿Ngëxügü nixĩ i ngëma cuxũ ixuaũgüxũ? ¿Rü taxuũma cuxũ imáxchaũ? —nhanagürü. ¹¹Rü ngĩma rü ngĩgürügü nüxũ: —Taxuũma Pa Corix —ngĩgürügü. Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü ngixũ: —Chama rü ta tama cuxũ chapocu. Nhuxma rü marü name rü ícuixũ rü tama wena pecadu cuxü —nhanagürü.

**Ngechuchu rü nhama i naãneãrü
ngóonexëëruũ nixĩ**

¹²Rü wenaxãrü duũxũgümaã nidexa ga Ngechuchu, rü nhanagürü nüxũ: —Chama nixĩ i nhama i naãnecũãxãrü ngóonexëëruũ. Rü jíxema chawe rüxüxê rü chorü ngóonexüwa tangëxma rü

tüxna chanaxã i maxũ. Rü tá nüxna ítanguxuchi i túmaãrü chixexũ —nhanagürü. ¹³Rü jexguma ga Parichégü rü nhanagürügü nüxũ: —Cuma rü cugüchigaxütama cuixu. Rü ngëma cuchiga i nüxũ cuixuxũ rü taxuwama name —nhanagürügü. ¹⁴Rü Ngechuchu nanangãxũ rü nhanagürü nüxũ: —Ngëma ore i chama nüxũ chixuxũ rü aixcuma nixĩ woo chauchigaxütama chixuxgu. Erü chama rü nüxũ chachuax na ngextá na ne chaxũxũ, rü ngextá tá na chaxũxũ. Notürü pema rü tama nüxũ pecuax na ngextá na ne chaxũxũ rü tama nüxũ pecuax na ngextá tá na chaxũxũ. ¹⁵Pema rü choxũ pengügü i nhama i naãnecũãx i duũxũgü nagu rüxĩnüëxũãcümamare. Nottürü i chama rü taxüexüma changugü i nhuxmax. ¹⁶Notürü ngëxguma chi texéxũ changugü rü aixcuma meãma tüxũ changugü. Erü tama chaxicatama tüxũ changugü, notürü jima Chaunatü ga núma choxũ mucümaã nixĩ i wüxigu tüxũ tangugüxũ. ¹⁷Rü ngëma mugü ga Muísë ümatüxũ i nagu pexixũ, rü nhanagürü:

“Ngëxguma taxre i duũxũgü rü wüxitama i orexũ jaxugügu, rü ngëmawa ãëxgacü nüxũ nacuax na aixcuma jíixũ i ngëma nüxũ jaxugüexũ”, nhanagürü. ¹⁸Rü dücax, chama nixĩ i wüxi i chauchigaxũ chixuxũ rü Chaunatü ga núma choxũ mucü nixĩ ja naĩ. ¿Rü tüxcüũ tama choxũ pejaxögüchaũ i nhuxmax? —nhanagürü. ¹⁹Rü jexguma ga nümagü rü nüxna nacagüe rü nhanagürügü: —¿Ngexcü ja jima Cunatü? —nhanagürügü. Rü

Ngechuchu nanangãxũ rü nhanagürü:
—Choxũ rü tama pecuax rü Chaunatüxũ
rü ta tama pecuax. RÜ ngëxguma chi
choxũ pecuaxgü rü Chaunatüxũ rü
chi ta pecuaxgü —nhanagürü. ²⁰Rü
jema orexũ nixu ga Ngechuchu ga
jexguma nanguxêetaegu ga tupauca ga
taxünewa naxütawa ga jema nachica ga
ngextá duüxügü tupaucana diêru ngixũ
íxãgüxüwa. Notürü taxüüma
Ngechuchuxũ nijauxgü, jerü taüta nawa
nangu ga jema ngunexũ ga nagu
jajauxgüãxũ.

**Ngechuchu rü Parichéugümaã nüxũ
nixu rü ngextá nüma ínaxüxüwa rü
taxucürüwa ngéma naxĩ**

²¹Rü Ngechuchu rü wenaxãrü namaã
nüxũ nixu, rü nhanagürü: —Chama rü tá
pexna chixü i núma, rü pema rü tá
chauxcax pedaugü, notürü tá perü
pecadugu pejue. RÜ ngextá íchaxüxüwa
rü taxucürüwama ngéma pexĩ
—nhanagürü. ²²Rü jexguma ga jema
Judéugü rü nhanagürügü: —¿Exna nügü
tátama nimax rü ngëmacax tamaã nüxũ
jaxuxü na taxucürüwama ngéma íxixü i
ngéma ínaxüxüwa? —nhanagürügü.
²³Rü Ngechuchu nhanagürü nüxũ:
—Pema rü nhama i naãneçüãx i
duüxügü peixigü, notürü i chama rü
daxüxügü i naãnewa ne chaxü. Pema rü
nhama i naãneãrü duüxügü peixigü
notürü i chama rü tama nhama i
naãneçüãx chixĩ. ²⁴—Rü ngëmacax
pemaã nüxũ chixu rü tá perü pecadugu
pejue. Erü ngëxguma tama choxũ
pejaxögügu na chama chiixũ ja Cristu, rü
perü pecadugu tá pejue —nhanagürü.
²⁵Rü jexguma nüxna nacagüe, rü

nhanagürügü: —¿Notürü texé cuixĩ i
cumax? —nhanagürügü. RÜ Ngechuchu
nanangãxũ, rü nhanagürü: —Marü
noxritama pemaã nüxũ chixu na texé
chiixũ. ²⁶—Rü chama rü choxũ
nangëxma i muxüma i tacü i chamatama
pexũ changüexêechaüxũ rü tacücax
pexna na chaçaxũ, notürü täxütáma
chanaxü i ngéma. Erü jima Chaunatü ga
núma choxũ mucü chamaã nüxũ íxuxü i
orexicatama nixĩ i nhama i
naãneçüãxgümaã nüxũ chixuxü. RÜ
guxüma i ngéma nüxũ jaxuxü ja
Chaunatü, rü aixcuma nixĩ —nhanagürü.
²⁷Notürü nümagü rü tama nüxũ
nacuaxgüéga ga Nanatü ja Tupanachiga
na jixü na jema nhaxü ga Ngechuchu.
²⁸Rü jemacax ga Ngechuchu rü
nhanagürü nüxũ: —Chama nixĩ i Tupana
Nane i duüxüxü chiixü. RÜ jixcúra
ngëxguma curuchawa choxũ
peipotagügu, rü tá nüxũ peicuaxãchitanü
na Cristu na chiixü. RÜ tá nüxũ pecuax
na taxüüma chauechamatama chaxüxü.
RÜ ngéma Chaunatü chamaã nüxũ
ixuxüxicatama nixĩ i pemaã nüxũ
chixuxü. ²⁹—Jima núma choxũ mucü ja
Chaunatü rü chauxütawa nangëxma. RÜ
taguma choxna nixügachi, erü chama rü
guxügüma chanaxü i ngéma norü
ngúchaü íxixü —nhanagürü. ³⁰Rü
jexguma jema nhaxgu ga Ngechuchu rü
muxüma ga duüxügü nüxü najaxögü.

**Jíxema Tupanaxãcügü íxigüxechiga,
rü jíxema pecadutüüwa
ngëxmagüxechiga**

³¹Rü jexguma ga Ngechuchu rü
nhanagürü nüxü ga jema Judéugiãrü
ãëxgacügü ga nüxü jaxögüxü:

—Ngëxguma pema meãma pejaxôgüechagu i ngëma pemaã nüxũ chixuxũ, rü aixcumaxũchi tá chorü ngüexũgü peixĩgü. ³²—Rü tá nüxũ pecuax i ore i aixcuma ixĩxũ. Rü ngëma ore tá pexũ ínganguxũxëë —nhanagürü. ³³Rü nümagü rü Ngechuchuxũ nangãxũgü, rü nhanagürügü: —Toma rü nuxcũmaxũcü ga torü oxí ga Abráũtaa tixĩgü rü taguma texémexëwa tangëxmagü. ¿Nhuxãcü chĩãrũ i cumax rü tá ítanguxũxũ, nhacuxũ? —nhanagürügü. ³⁴Rü Ngechuchu nhanagürü nüxũ: —Aixcuma pemaã nüxũ chixu rü guxãma ja pecaduãxë rü pecadutũwa tangëxmagü. ³⁵—Wüxi i coriarü duũxũmare rü tama norü coripatacũãx nixĩ. Notürü wüxi i cori nane rü guxũguma nanatü nane nixĩ. ³⁶—Chama rü Tupana Nane chixĩ. Rü ngëxguma chi chama pecaduna pexũ íchanguũxëëgu, rü aixcuma tá nüxna ípenguũ. ³⁷—Marü nüxũ chacuax na Abráũtaa peixĩgüxũ i pemax. Notürü choxũ peimaxgüchaũ erü tama aixcuma choxũ pejaxôgü i ngëma ore i pemaã nüxũ chixuxũ. ³⁸—Chama rü jema Chaunatü choxũ wéxũ nixĩ i pemaã nüxũ chixuxũ. Notürü pema rü penaxü i ngëma penatü pemaã nüxũ ixuxũ —nhanagürü ga Ngechuchu. ³⁹Rü nümagü rü Ngechuchuxũ nangãxũ rü nhanagürügü: —Torü oxí nixĩ ga Abráũ —nhanagürügü. Notürü Ngechuchu nanangãxũ rü nhanagürü nüxũ: —Ngëxguma chi aixcuma Abráũtaa peixĩgügu rü chi Abráũ üxũrũü penaxü. ⁴⁰—Notürü woo pemaã nüxũ chixu i ore i aixcuma ixĩxũ ga Chaunatü ga Tupana choxũ nguxëëxũ, rü pema rü choxũ

peimaxgüchaũ. Notürü ga Abráũ rü taguma jemaãcü nanaxü. ⁴¹—Pema rü penaxü i penatügücũmatama —nhanagürü. Rü jexguma ga nümagü rü nhanagürügü: —Toma rü tama tangürüwaügũmare, rü toxũ nangëxma ja wüxitama ja tonatü. Rü jima nixĩ ja Tupana —nhanagürügü. ⁴²Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü nhanagürü nüxũ: —Ngëxguma chi aixcuma Tupana jixĩgu ja penatü rü choxũ chi pengechaũ, erü chama rü Tupanaxũtawa nixĩ i ne chaxũxũ, rü ngëmacax chanuxma. Rü tama chauechatatama núma chaxü, notürü núma chaxü jerü Chaunatü ja Tupana núma choxũ namu. ⁴³—¿Tüxcüü tama nüxũ pecuaxéga i ngëma pemaã nüxũ chixuxũ? Pexũ naguxcha erü woetama tama iperüxĩnüëchaũ i ngëma pemaã nüxũ chixuxũ i ore. ⁴⁴—Penatü rü Chataná nixĩ rü pema rü naxãcügü peixĩgü. Rü ngëmacax penaxü i ngëma núma pexũ nanaxwaxexũ. Rü ngëma Chataná rü noxríarü ügügumama wüxi i máëtaxũ nixĩ. Rü taguma ore i aixcumaxũgu narüxĩnũ rü taguma ore i aixcumaxũ nixu. Rü ngëxguma jadexagu rü doraxũxĩcatama nixu, erü núma rü wüxi i doratãxãxũ nixĩ. Rü guxũma i doratãxãxũnatü nixĩ. ⁴⁵—Notürü i pema rü tama choxũ pejaxôgüchaũ erü ore i aixcumaxũ chixu. ⁴⁶—¿Texé ja petanüwa choxũ dauxe na pecadu chaxũxũ? Rü nhuxma na nüxũ chixuxũ i ore i aixcuma ixĩxũ, rü ¿tüxcüü tama choxũ pejaxôgü? ⁴⁷—Texé ja Tupanaãrũ duũxũ ixixë rü itarüxĩnũ i Tupanaãrũ ore. Notürü i pema rü tama Tupanaãrũ duũxũgü peixĩgü, rü ngëmacax nixĩ i tama iperüxĩnüëchaũxũ i Tupanaãrũ ore —nhanagürü.

**Taúta nangoxgu ga Abráú rü
Cristu rü marü najexma**

⁴⁸Rü jexguma ga jema Judéugiarü ãëxgacügü rü nhanagürügü nüxü: —Rü aixcuma nixí ga jema torü ore ga jexguma nhatagügügu:

“Cuma rü wüxi i Chamáriacüãx cuixí, rü ngoxo cuwa nangëxma”, nhatagügügu —nhanagürügü. ⁴⁹Rü Ngechuchu nanangãxü, rü nhanagürü nüxü: —Chawa rü nataxuma i ngoxo. Rü ngëma chaxüxü nixí na Chaunatüxü chicuaxüüxü, notürü i pema rü chixri chauchiga peidexagü.

⁵⁰—Chama rü tama naxçax chadau na texé choxü icuaxüüügüçax. Notürü Tupana nixí ja naxwaxecü na duüxügü choxü icuaxüüügüxü. Rü nüma tá nanapocue i ngëma chauchi aiexü.

⁵¹—Aixcuma pemaã nüxü chixu, rü texé ja naga ñnüxë i ngëma tümamaã nüxü chixuxü rü guxügütáma tamaxëcha —nhanagürü. ⁵²Rü jexguma ga jema Judéugiarü ãëxgacügü, rü Ngechuchuxü nangãxügü, rü nhanagürügü: —Nhuxma rü meãxüchima nüxü tacuax na cuwa nangëxmaxü i wüxi i ngoxo. Jerü ga Abráú rü guxüma ga nuxcümaxügüxü ga Tupanaãrü orearü uruügü rü najue. Notürü cuma rü nhuxma tomaã nüxü cuixu rü texé ja naga ñnüxë i ngëma curü ore rü guxügütáma tamaxëcha —nhacurügü. ⁵³—¿Exna cuma rü tóru oxí ga Abráúãrü jexera cuixí? Jerü nüma rü naju rü guxüma ga nuxcümaxügüxü ga Tupanaãrü orearü uruügü rü ta najue. ¿Rü cugüçax rü texé cuixí?

—nhanagürügü. ⁵⁴Rü Ngechuchu nanangãxü, rü nhanagürü nüxü: —Ega chaugü chitama chicuaxüüügu rü ngëma

rü taxuwama name. Notürü jima choxü icuaxüüüü rü Chaunatü nixí. Rü jima Chaunatütama nixí ja perü Tupana ixicü —nhapegücü nüxü. ⁵⁵—Notürü i pema rü tama aixcuma nüxü pecuax ja Chaunatü ja Tupana. Notürü i chama rü ngëmaãcü nüxü chacuax. Rü ngëxguma chi:

“Tama nüxü chacuax”, nhachaxgu, rü pexrüü chi wüxi i dorataxáxü chixí. Notürü i chama rü aixcumaxüchima nüxü chacuax ja Chaunatü ja Tupana, rü naga chaxínü i guxüma i norü ore i chamaã nüxü jaxuxü. ⁵⁶—Perü oxí ga Abráú rü nataãë jerü aixcuma najaxõ rü tá na ichanguxü i nhama i naãnewa. Rü jemaxü nacuax rü jemacax nataãë —nhanagürü ga Ngechuchu. ⁵⁷Rü jexguma ga jema Judéugiarü ãëxgacügü rü Ngechuchuxü nangãxügü, rü nhanagürügü: —Cuma rü taúta 50 ja taunecü cuxü nangëxma. ¿Nhuxãcü Abráúxü cüdau ga taúta cungoxgux ga jexguma? —nhanagürügü. ⁵⁸Rü Ngechuchu nanangãxü rü nhanagürü nüxü: —Aixcuma pemaã nüxü chixu rü taúta Abráú ngoxgu rü chama rü marü chajexma —nhanagürü. ⁵⁹Rü jexguma ga nümagü rü nutane nanajauxgü na gumamaã ínamuxüchigüãxüçax. Notürü ga Ngechuchu rü naxchaxwa inicux. Rü jemaãcü ínaxüxü nawa ga guma tupauca ga taxüne.

**Ngechuchu nanamexëë ga wüxi ga
jatü ga norü bucüma ngexetüü**

9 ¹Rü jexguma namagu tomaã jaxüxgu ga Ngechuchu, rü jéma nüxü nadau ga wüxi ga jatü ga woetama norü bucüma ngexetüü. ²Rü toma ga norü ngüexügü rü nüxna

tacagü, rü nhatarügügü: —Pa Ngüexêruũx, ¿Tüxcüũ ngexetücüma nabu ja daa jatü? ¿Exna nanatü rü naêärü pecadugagu rü exna norü pecadugagutama? —nhatarügügü. ³Rü Ngechuchu toxü nangäxü, rü nhanagürü toxü: —Tama norü pecadugagu rü tama i nanatü rü naêärü pecadugagu nixĩ i ngêmaäcü nabuxü. Notürü ngêmaäcü nabu na nawa nüxü pedauxücax na nhuxäcü Tupana tüxü na rü mexêxü. ⁴—Rü nhama rü ta nangune rü name nixĩ na paxama na naxüxü i ngêma puracü ja Chaunatü ga núma choxü mucü tüxna äxü. Erü paxa tá nachüta rü ngëxguma rü taxucürüwama texé tá tapuracü. ⁵—Rü nhuxma na nhama i naãnewa changëxmaxü rü nhama i naãneärü ngóonexêruũ chixĩ —nhanagürü. ⁶Rü jexguma jema nhaxguwena rü Ngechuchu waixüümüãnewa nacuaxi. Rü jema waixümü ga iwaixümaã nanachaxetü ga guma jatü ga ngexetücü. ⁷Rü jexguma guma ngexetücüxü nhanagürü: —¿Dexámaã cugü jajauxetü i Chiruéarü puchuwa! —nhanagürü. Rü ngêma naéga rü “Tüxü muxü”, nhaxüchiga nixĩ. Rü jéma naxü ga guma ngexetücü rü nügü dexámaã najauxetü. Rü jexguma nataegugu rü marü nidauchixetü. ⁸Rü jexguma ga jema duüxügü ga guma ngexetücüpataarü ngaicamagu pegüxü rü jema duüxügü ga üpacü nüxü daugüxü ga na nangexetüxü, rü nhanagürügü: —¿Taux exna i nhaã jiixü ga jema jatü ga ngexetüchiréxü ga duüxügüxü dīerucax caaxüxü? —nhanagürügü. ⁹Rü nümaxü rü nhanagürügü: —Ngêmaäcü nüma nixĩ

—nhanagürügü. Rü togü rü nhanagürügü: —Tama nixĩ i jima jiixü, notürü nanangëxgumaraüxüchi —nhanagürügü. Notürü nümatama ga guma jatü ga ngexetüchirécü, rü nhanagürü: —Ngêmaäcü chama chixĩ —nhanagürü. ¹⁰Rü jexguma ga jema duüxügü rü nüxna nacagü rü nhanagürügü: —¿Rü nhuxäcü nixĩ i marü cuidauchixü i nhuxmax? —nhanagürügü. ¹¹Rü nüma nanangäxü rü nhanagürü: —Jima jatü ja Ngechuchugu äégacü rü jima waixümüãnewa nacuaxi. Rü jema waixümü ga iwaixümaã choxü nachaxetü. Rü nhanagürü choxü: “¿Jéa Chiruéarü puchuwa naxü rü ngêma dexámaã cugü jajauxetü!” nhanagürü choxü. Rü jéma chaxü, rü jexguma dexámaã chaugü chajauxetügu rü chidauchi —nhanagürü ga guma jatü. ¹²Rü jexguma nüxna nacagüe, rü nhanagürügü: —¿Ngextá nangëxmaxü i nhuxma ja jima jatü ja cuxü rü mexêécü? —nhanagürügü. Rü nüma ga guma jatü ga ngexetüchirécü rü nhanagürü: —Tama nüxü chacuax —nhanagürü.

Parichégü rü guma ngexetücü ga Ngechuchu namexêécüna nacagüe

¹³⁻¹⁴Notürü jema ngunexü ga Ngechuchu nagu namexêxü ga guma ngexetücü, rü ngüxchigaarü ngunexü nixĩ. Rü jemacax ga duüxügü rü Parichégüxütawa nanagagü ga guma jatü ga ngexetüchirécü. ¹⁵Rü jexguma ga jema Parichégü rü nüxna nacagüe ga guma jatü, rü nhanagürügü: —¿Nhuxäcü i marü curü mexëtüxü i nhuxmax?

—nhanagürügü. Rü nüma nanangãxũ rü nhanagürü: —Waixũmü ga naxbüxágümaã jawaixêêxũmaã choxũ nachaxetü ga Ngechuchu, rü nhuxmachi dexámaã chaugü chajajauxetü, rü ngêmacax marü chidauchi —nhanagürü. ¹⁶Rü jexguma ga nhuxre ga Parichéugü rü nhanagürügü: —Jema jatü ga cuxũ rümexêêxũ rü tama Tupanaãrü duũxũ nixĩ, erü tama nanaxaure i ngũxchigaarü ngunexũ —nhanagürügü. Notürü togü ga Parichéugü rü nhanagürügü: —¿Nhuxãcü nanaxü i ngêma cuaxruũ i mexũ i taxũ ega wüxi i pecaduáxũ jixixgux? —nhanagürügü. Rü jemaãcü nügü nitoje ga nagu naxĩnũêxũwa ga jema Parichéugü. ¹⁷Rü wena nüxna nacagüe ga guma jatü ga ngexetüchirécü, rü nhanagürügü: —¿Notürü cuma rü nhuxü nhacuxũ nachiga i ngêma jatü ga cuxũ rümexêêxũ? —nhanagürügü. Rü nüma nanangãxũ, rü nhanagürü: —Chauxcax rü wüxi i Tupanaãrü oreatü uruũ nixĩ —nhanagürü. ¹⁸Notürü ga jema Judéugüarü ãêxgacügü rü tama nüxü najaxögüchaũ ga nüma na jiixũ ga na nangexetüchirêxũ ga noxrix, rü nhuxma rü marü na jadauchixũ. Rü jemacax ga jema ãêxgacügü rü tûmacax nangemagü ga nanatü rü naẽ ga guma jatü ga rümexêëtücü. ¹⁹Rü tüxna nacagü, rü nhanagürügü: —¿Daa jiixũ ga guma pene ga nüxü peixucü ga woetama ngexetüãcü bucü? ¿Nhuxãcü i nhuxma i jadauchixũ? —nhanagürügü. ²⁰Rü nanatü rü naẽ tanangãxũgü rü nhatarügügü: —Ngêmããcü nüxü tacuax rü daa nixĩ ja tone ga ngexetüãcüma buchirécü. ²¹Notürü tama nüxü tacuax

ga nhuxãcü na jadauchixũ i nhuxmax. Rü tama nüxü tacuax ga texé na namexêëtüxêêxũ. ¿Ëcü nüxnatama pecagü! Erü nüma rü marü naja, rü nümatama pemaã nüxü na jaxuxũcax —nhatarügügü. ²²Rü jema nhatarügügü ga nanatü rü naẽ, jerü tamuũê. Jerü ga Judéugüarü ãêxgacügü rü marü nügümaã nanamexêêgü na tüxü ínataxüchigüxũcax ga ngutaquexepataũwa ga texé ga Ngechuchuauxü jaxóxê na Cristu jiixũ. ²³Rü jemacax nixĩ ga nanatü rü naẽ ga nhatarügügü: “¿Ëcü, nüxnatama pecagü! Erü nüma rü marü naja rü nümatama pemaã nüxü na jaxuxũcax”, nhatarügügü. ²⁴Rü jexguma ga jema Judéugüarü ãêxgacügü rü wenaxãrü naxcax nacagü ga guma ngexetüchirécü. Rü nhanagürügü nüxü: —Rü nhuxma tanaxwaxe i Tupanapexewa rü aixcuma tomaã nüxü cuixu na texé cuxũ rümexêêxũ. Erü toma rü meãma nüxü tacuax i ngêma Ngechuchu rü wüxi i pecaduáxũ na jiixũ —nhanagürügü. ²⁵Rü nüma nanangãxũ rü nhanagürü nüxü: —Chama rü tama nüxü chacuax ega wüxi i pecaduáxũ jixügu rü exna tama. Rü ngêma nüxü chacuáxũ nixĩ ga na changexetüchirêxũ ga noxrix rü nhuxma rü na chidauchixũ —nhanagürü. ²⁶Rü wenaxãrü nüxna nacagüe, rü nhanagürügü: —¿Rü tacü nixĩ ga cumaã naxüxü? ¿Rü nhuxãcü ga naxüãxũ ga cuxü na jadauchixetüxêêxũ? —nhanagürügü. ²⁷Rü nanangãxũ rü nhanagürü nüxü: —Marü pemaã nüxü chixu, rü tama choxü iperüxĩnũêchaũ. ¿Tüxcüü penaxwaxe na wena pemaã nüxü chixuxü? ¿Exna pema rü ta nüxü

pejaxögüchaũ? —nhanagürü. ²⁸Rü jexguma rü guma jatümaã chixexũ nixugüe, rü nhanagürügü: —Cumaerü nixi i nüxũ cujaxöxũ i ngëma jatü, notürü i toma rü Muíséarü oreaxũ nixi i tajaxögüxũ. ²⁹—Toma rü nüxũ tacuax ga Tupana rü aixcuma Muísémaã na jadexaxũ, notürü ngëma Ngechuchu rü tama nüxũ tacuax na ngextá na ne naxũxũ —nhanagürügü. ³⁰Rü guma jatü nanangãxũ, rü nhanagürü nüxũ: —¿Nhuxãcü nixi i ngëma? Nüma rü marü choxũ narümexëtüxëë, notürü ¿nhuxãcü i pema i tama nüxũ pecuáxũ na ngextá ne naxũxũ? ³¹—Rü guxãma i jixema rü meãma nüxũ tacuax rü Tupana tama nüxũ naxĩnü i pecaduãxgüxũãrũ jumuxë. Notürü Tupana rü tüxũ nüxũ naxĩnü i tümaãrũ jumuxë ja jixema nüxũ icuaxüügüxe rü naxũxe i Tupanaãrũ ngüchaũ. ³²—Taguma nhuxgu nüxũ taxĩnüchiga i wüxi i jatü na jadauchixëëãxũ i wüxi i duũxũ i norü bucüma ngexetüxũ. ³³—Rü ngëxguma chi tama Tupana núma namuxgux ja daa jatü ja choxũ rümexëëcü, rü taxuacü chima mexũ naxü —nhanagürü ga guma jatü ga ngexetüchirécü. ³⁴Rü jexguma ga jema Judéguãrũ ãëxgacügü, rü nhanagürügü nüxũ: —Cuma na pecadugu na cubuxũ, ¿rü nhuxãcü cunaxwaxe na toxũ cungúxëëchaũxũ? —nhanagürügü. Rü nhuxmachĩ ínanataxüchigü ga ngutaquexepataũwa.

**Duũxügü i tama jaxögüxũ rü
ngexetüxürüü nixigü**

³⁵Rü Ngechuchu rü nüxũ nacuáchiga ga na ínataxüchigüãxũ ga guma

ngexetüchirécü. Rü jexguma nüxũ nadaxgu, rü nhanagürü nüxũ: —¿Nüxũ cujaxöxũ ja Tupana Nane ja duũxũxũ ixicü? —nhanagürü. ³⁶Rü jexguma ga nüma rü Ngechuchuxũ nangãxũ rü nhanagürü: —Pa Corix, ¡chamaã nüxũ ixu na texe jüxũ na nüxũ chajaxöxũcax! —nhanagürü. ³⁷Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü nhanagürü: —Marü nüxũ cudau ja Tupana Nane. Rü chamatama nixi i cumaã na íchidexaxũ chiũxũ —nhanagürü. ³⁸Rü jexguma ga guma jatü ga ngexetüchirécü rü Ngechuchupëxegu nacaxápüxü, rü nüxũ nicuaxüü, rü nhanagürü nüxũ: —Ngëmáãcü cuxü chajaxö, Pa Corix —nhanagürü. ³⁹Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü: —Rü nhama i naãnewa chaxü na chajadexechixüçax i chorü duũxügü nüxna i ngëma duũxügü i tama choxrü ixigüxũ. Rü nuã chaxü na chanameëxëëxüçax i ngëma duũxügü i noxri tama Tupanaxũ cuaxgüxũ. Rü ngëxgumarüü ta núma chaxü na duũxügü i tama choxũ cuaxgüchaũxüxü chanawéxü na duũxügü i ngexetüxürüü na jixigüxũ, erü tama choxü najaxögüchaũ —nhanagürü. ⁴⁰Rü nhuxre ga Parichégü ga jéma Ngechuchumaã jexmagüxũ, rü jexguma jema orexü naxĩnüëgu, rü Ngechuchuna nacagü, rü nhanagürügü: —¿Exna toma rü ta tama Tupanaxũ tacuaxgü nhacuxü? —nhanagürügü. ⁴¹Rü Ngechuchu nanangãxũ rü nhanagürü nüxũ: —Ngëxguma chi tama aixcuma Tupanaxũ pecuaxgügu rü tau chima pegagu nixi na pepecaduãxgüxũ. Notürü ngëma na pegü peixuxũ na Tupanaxü pecuáxũ rü ngëmacax pegagutama nixi na pepecaduãxgüxũ i nhuxmax —nhanagürü.

**Carnerugüarü daruũ rü
norü carnerugü**

10 ¹Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü: —Rü aixcuma pemaã nüxü chixu rü ngêma jatü i tama carnerupúxüärü ãxwa ixücuxü rü wüxi i ngítaxáxü nixí i ngêma, erü ngextámare nixücu. ²—Notürü ngêma carnerupúxüärü ãxwa meãma ixücuxü, rü ngêma nixí i norü daruũxüchi i carnerugü. ³—Rü ngêma jatü i carnerupúxüärü ãxna dauxü rü najawãxna i ãx na jaxücuxüçax i carnerugüarü daruũ. Rü nüma i carnerugü rü nüxü nacuxgü i naga i ngêma norü daruũ. Rü ngêma norü daruũ rü wüxichigü i norü carneru rü naégamaã naxçax naca na ínamuxüãxüçax i naxpúxüwa. ⁴—Rü ngêxguma ínamuxüãxgü i guxüma i norü carnerugü, rü nüma i norü daruũ rü napexegu nixüchigü. Rü nümagü i carnerugü rü nawe narüxí, erü nüxü nacuxgü i naga. ⁵—Notürü ngêxguma wüxi i jatü i tama aixcuma norü daruũ ixíxü, rü tama nawe narüxí i ngêma carnerugü. Rü nüxna naxíngü, erü tama nüxü nacuxgü i naga i ngêma tama norü daruũ ixíxü —nhanagürü ga Ngechuchu. ⁶Rü Ngechuchu rü duũxügümaã nüxü nixu ga jema ore ga cuaxruũ, notürü ga nümagü rü tama nüxü nacuxgüéga ga çacüchiga na jiixü.

**Ngechuchu rü carneruarü
daruũ ja mecü nixí**

⁷Rü jexguma ga Ngechuchu rü wanaxãrü nhanagürü nüxü: —Aixcuma

pemaã nüxü chixu rü chama nixí i carnerupúxüärü ãx i nawa jachocuxüxü i carnerugü. ⁸Guxüma ga jema chauxüpa núma íxü rü ngítaxgüxü rü máétaxgüxü nixíngü. Notürü jema carnerugü rü tama naga naxínüë. ⁹Chama nixí i ãx. Rü texé ja chawa ixücuxe rü tá tamaxü. Rü meãma tá tüxü naxüpetü ngêxgumarüü i wüxi i carneru i naxpúxügu ücuxü rü íxüxüxüxü rü nüxü íjanguaçü ja mecü ja maxê. ¹⁰Ngêma ngítaxáxü rü núma naxü na jangíxüçax rü namáëtaxüçax rü nachixexêãxüçax. Rü ngêmacaxicatama núma naxü. Notürü i chama rü núma chaxü na chanamaxêxêxüçax i duũxügü rü na aixcuma nüxü nangêxmaxüçax i maxü i taguma gúxü. ¹¹Chama nixí i carneruarü daruũ ja mecü chiixü. Erü wüxi i carneruarü daruũ ja mecü rü norü carnerugüxü ínapoxü rü nhüxmata naxçax najux. ¹²Notürü ngêma díeruçaxmare puracüxü, rü ega ngêxguma aixü nadaxgux rü carnerugüna ngêma ninha. Rü ngêmaãcü nanaxü erü tama aixcuma norü daruũ nixí i nümax, rü tama noxrü nixí i ngêma carnerugü. Rü ngêma ai rü carnerugüxü ínajauxü rü ngêxma tüxü naxüanexêẽmare. ¹³Rü ngêma jatü rü ninha, erü norü díeruçaxicatama ngêma napuracü. Rü tama aixcuma carnerugügu narüxínü. ¹⁴⁻¹⁵Chama nixí i carnerugüarü daruũ ja mecü chiixü. Rü ngêxgumarüü ja Chaunatu na choxü nacuáxü rü chama rü Chaunatüxü na chacuáxü, rü ngêxgumarüü ta nüxü chacuax i chorü carnerugü, rü nümagü rü choxü nacuxgü. Rü chama rü

naxçax çaju i chorü carnerugü. ¹⁶Rü choxü nangëxmagü ta i togü i carnerugü i tama nhaã naxpúxüwa ngëxmagüxü. Rü ngëmagü rü tá ta nuã chanagagü, rü tá chauga naxínüë. Rü wüxütücumü tátama nixí rü chama tátama nixí i norü darüü chiixü. ¹⁷Chaunatü rü choxü nangechaü, erü chorü carnerugüçax çaju rü wena táxaru chamaxü. ¹⁸Taxüema choxü tajuxë, notürü chamatama chorü ngüchaümaátama ichanaxã i chorü maxü. Erü çaxmëxwa nangëxma na ichanaxäxüçax, rü wena na chanajaxuxüçax, jerü jemaäcü choxü namu ga Chaunatü —nhanagürü. ¹⁹Rü jëxguma jema orexü naxínüëgu ga jema Judëgüarü äëxgacügü rü wenaxärü nügü nitoje ga jema nagu naxínüëxüwa. ²⁰Rü muxüma ga nümagü rü nhanagürügü: —¿Tüxcüü nüxü iperüxínüë i nhaã jatü i ngëãëxü i ngoxo nawa ngëxmaxü? —nhanagürügü. ²¹Notürü ga togü rü nhanagürügü: —Taxüüma i jatü i ngoxo nawa ngëxmaxü rü nhaärüü meã nidexa. ¿Nhuxäcü i wüxi i jatü i ngoxo nawa ngëxmaxü rü tüxü narümëxëtüxëë ja wüxi ja ngëxëtüxe? —nhanagürügü.

**Judëgüarü Äëxgacügü rü
Ngechuchuxü naxoe**

²²Rü nawa nangu ga jema peta ga gucü ga taunecügu norü tupauca ga taxüncëçax naxügüxü ga Judëgü na nüxna nacuçächigüxüçax ga jema ngunexü ga nagu janguxü ga guma tupauca. Rü nagáuane ga Jerucharéüwa ga jëxguma. ²³Rü guma tupauca ga taxünewa najexma ga wüxi ga chopetüchica ga Charumáüärü

Chopetüchicagu äëgaxü. Rü jemagu najarüxüüxü ga Ngechuchu. ²⁴Rü ga jema Judëgüarü äëxgacügü rü nüxü ínachomaëguächí, rü nhanagürügü nüxü: —¿Nhuxguratáta tomaã cuixaicuma na cügü cuixuxü na texé na cuiixü? Ega aixcuma cuma rü Cristu cuixügu, rü jmeã noxtaciüma tomaã nüxü ixu! —nhanagürügü. ²⁵Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü nüxü: —Marü pemaã nüxü chixu, notürü i pema rü tama choxü pejaxögü. Guxüma i tacü i chaxüxü rü Chaunatüarü poramaã nixí i chanaxüxü, rü ngëmawa meãma pexü nüxü chadauxëë na chama rü Cristu na chiixü. ²⁶—Notürü pema rü tama pejaxögü, erü tama chorü carnerugütanüxü peixügu. ²⁷—Chorü carnerugü rü nüxü nacuçax i chauga, rü chama rü chorü carnerugüxü chacuçax, rü nüma rü chawe narüxí. ²⁸—Rü chama rü nüxna chanaxã i maxü i taguma gúxü. Rü nümagü rü tagutáma inajarütauxe, rü taxüetáma choxna tanapuxü i çaxmëxwa. ²⁹—Rü jíxema Chaunatü choxna tüxü mugüxe ja chorü carnerugü, rü guxüärü jexera tixí i napëxewa. Rü taxüema texé nüxna tüxü tapuxü. ³⁰—Chaunatü rü chama rü wüxitama tixügu —nhanagürü. ³¹Rü jëxguma ga jema Judëgüarü äëxgacügü rü wenaxärü nutane nanajauxgü na gumamaã Ngechuchuxü ínamuxüchigüxüçax. ³²Notürü ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Pepëxewa chanaxü i muxüma i mexügu i Chaunatüarü poramaã chaxüxü. ¿Rü ngëxürüüxü i ngëma mexü i chaxüxüçax nixí i choxü nutamaã ípemuxüchigüchaxüxü?

—nhanagürü. ³³Rü jema Judéugüarü ãëxgacügü rü Ngechuchuxũ nangãxũgü, rü nhanagürügü: —Tama wüxi i puracü i mexũcax cuxũ ítamuxüchigüchaũ. Notürü cuxũ ítamuxüchigüchaũ erü Tupanamaã rü ñacü cuixugü. Cuma rü wüxi i duũxũmare cuixĩ rü cugü Tupanaxũ cuixĩxëêchaũ —nhanagürügü. ³⁴Rü nüma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxũ: —Perü mugüpanewa rü naxümatü i Tupanaãrü ore i nhaxũ:

“Rü pematama nixĩ i tupanagü peixĩgũxũ”,

nhaxũ. ³⁵—Rü ngëma Tupanaãrü ore i ümatüxüwa nüxũ jaxuxũ, rü nüxũ tacuax rü taxucürüwama texé itajanaxoxëê. Rü ngëma orewa rü Tupana rü nhanagürü:

“Guxãma ja jíxema texé janajauxgüxe i chorü ore rü tupanagü tixĩgü”,

nhanagürü i ngëma orewa. ³⁶—Rü Tupana choxũ najaxu na chanaxüxcax i norü puracü, rü jemacax nhama ga naãnewa choxũ namu. ¿Rü nhuxãcü i pema nagu perüxĩnüëgu rü chixexũ Tupanamaã chaxuxũ i ngëxguma Tupana Nane chixĩ —nhachagu pemaã? ³⁷—Rü ngëxguma chi tama chanaxüxgu i ngëma mexũ i Chaunatü üxũ, rü marü name ega woo tama choxũ pejaxögügu. ³⁸—Notürü ngëxguma chanaxüxgu i ngëma Chaunatü üxũ, rü woo tama choxũ pejaxögügu, rü chanaxwaxe i nüxũ pejaxögü i ngëma taxü i mexũgü i Chaunatüarü poramaã chaxuxũ. Erü ngëmawa tá nüxũ pecuax na Chaunatü rü chawa nangëxmaxũ rü chama i nawa —nhanagürü. ³⁹Rü wenaxãrü Ngechuchuxũ nijauxgüchaũ ga jema

Judéugüarü ãëxgacügü. Notürü nüma ga Ngechuchu rü naxchaxwa ninha. ⁴⁰Rü jexguma ga Ngechuchu rü natü ga Judáüarü tocutüçax tomaã nataegu. Rü jema nachica ga Juáü duũxũgüxũ üpaacü nawa íbaiüxëêxügu tomaã narüxãüx. ⁴¹Rü muxüma ga duũxũgü rü Ngechuchuxũ ínajadaugü, rü nhanagürügü: —Juáü rü taxuüma ga taxü ga mexũ ga cuaxruũ naxü ga Tupanaãrü poramaã. Notürü guxüma ga ore ga Juáü tamaã nüxũ ixuxũ ga nhaã jatüchiga rü aixcuma nixĩ —nhanagürügü. ⁴²Rü jema nachicawa rü muxüma ga duũxũgü rü Ngechuchuaxũ najaxögü.

Lázaruarü juxchiga

11 ¹Najexma ga wüxi ga jatü ga idaawecü ga Lázarugu ãëgacü. Rü nüma rü naëjaxgü ga María rü Marta rü ñãne ga Betániãcũãx nixĩgü. ²Rü jema María ijixĩ ga Cori ga Ngechuchucutügu pumara bacü rü nhüxmachi ngüjaemaã ínapicutücü. Rü guma Lázarü ga idaawecü nixĩ ga ngüeneê. ³Rü poraãcü niðaawe ga Lázarü. Rü jemacax ga naëjaxgü, rü Ngechuchuxütawa imugagü, rü ngügürügügü: “Pa Corix, cumücü ja Lázarü ja nüxũ cungechaücü rü niðaawe”, ngügürügügü. ⁴Rü jexguma jema orexũ naxĩnügu ga Ngechuchu, rü nhanagürü: —Ngëma ñaawe rü tãüxütama jumaã inajacuax. Notürü niðaawe na duũxũgü nüxũ nadaugüxcax na nhuxãcü naporaxũ ja Tupana rü nhuxãcü chama i Nane rü ta na chaporaxũ —nhanagürü. ⁵Rü Ngechuchu poraãcü María rü Marta rü Lázaruxũ nangechaũ. ⁶Notürü jexguma

nüxũ naxĩnügu ga na jaɗaawexũ ga Lázaru, rü tama paxa ínajadau. Rü taxre ga ngunexũãmata jexma narüxãũx ga jema nachica ga nawa najexmaxũwa. 7Rü jixcama ga jemawena rü toxũ nhanagürü: —¡Ngĩxã rü wena Judéaanewa taxĩ! —nhanagürü. 8Rü toma ga norü ngúexũgü rü nhatarügügü nüxũ: —Pa Ngúexẽẽruũx, jexwacatama nixĩ ga jémacũãx ga Judéugüaru ãẽxgacügü jexma nutamaã cuxũ ímuxüchigüchaũxũ. ¿Rü tüxcüũ wena ngéma cuxüchaũ i nhuxmax? —nhatarügügü. 9Rü Ngechuchu rü tomaã nüxũ nixu ga wüxi ga ore na nüxũ tacuaxgüxũcax na taũta nawa nanguxũ na najuxũ ga nümax. Rü nhanagürü toxũ: —¿Taux exna i wüxi i ngunexũ rü 12 i ngora nawa ngẽxmaxũ? Ngẽxguma texé ngunecü ixũxgu rü tama tacümaã itajarünha, erü tümacax nangóone. 10—Notürü ngẽxguma wüxie chütacü ixũxgu rü ngẽmaãcü tacümaã itajarünha, erü tümacax naxẽane —nhanagürü. Rü jemaãcü nanangoxẽẽ na taũta nawa nanguxũ na najuxũ ga nümax. 11Rü jemawena ga Ngechuchu rü nhanagürü toxũ: —Tamücü ja Lázaru rü napemare. Notürü nhuxma rü tá chajabaixãchixẽẽ —nhanagürü. 12Rü jexguma ga toma ga norü ngúexũgü rü nhatarügügü: —Pa Corix, ega napemaregu, rü ngẽmawa nüxũ tacuax na naxcax tá jataanexũ —nhatarügügü. 13Notürü ga Ngechuchu rü nüxũ nixuxchaũchirex ga Lázaru ga marü na najuxũ. Notürü ga toma nüxũ tacuaxgügu rü na napemarexũchigaxũ jiĩxũ ga tomaã jaxuxũ. 14Rü jexguma ga Ngechuchu rü meãma tomaã nüxũ nixu

rü nhanagürü: —Lázaru rü marü naju. 15—Notürü chama rü chataãẽ na tama ngéma changẽxmaxũ, erü ngẽmaãcü nixĩ i namemaẽxũ i pexcax na choxũ pejaxögüxũcax. ¡Rü ngĩxã rü ítajadaugü! —nhanagürü. 16Rü jéma najexma ga totanüxũ ga Tumé ga Wüxigu Buexũ ga Taxrexpúxũmaã, naxugüxũ. Rü nüma ga Tumé rü nhanagürü toxũ: —¡Ngĩxã i jixema rü ta ngéma taxĩ na wüxigu Ngechuchumaã ijuexũcax! —nhanagürü.

Ngechuchu nixĩ i ínadagüxẽẽxũ i juexũgü rü wena namaxẽẽxũ

17Rü jexguma Betániãwa tomaã nanguxgu ga Ngechuchu, rü marü ägümücü ga ngunexũ nangupetü ga na ijataxgüãxũ ga Lázaru. 18Rü guma Betániã rü Jerucharéüãrü ngaicamana najexma. Rü maneca tamaẽxpüx ga quirúmetru nixĩ ga norü jaxũ. 19Rü muxũma ga Judéugü rü Lázaruexax ga Marta rü Maríaxütawa naxĩ na ngĩxũ jataãẽxẽẽgüxũcax, jerü naju ga ngĩeneẽ. 20Rü jexguma Marta nüxũ cuaxgu ga marü na ínanguxũ ga Ngechuchu, rü nüxũ íjatüxãchi. Notürü ga María rü íxgutama irüxãũx. 21Rü Marta rü ngĩgürügü nüxũ ga Ngechuchu: —Pa Corix, jexguma chi cuma cunuxmagu rü tau chima naju ga chaueneẽ. 22—Notürü chama nüxũ chacuax na woo i nhuxma na najuxũ, rü Tupana tá cuxna nanaxã i guxũma i tacü i naxcax ícuçaxũ —ngĩgürügü. 23Rü Ngechuchu ngĩxũ nangãxü rü nhanagürü: —Cueneẽ rü wena tá namaxũ —nhanagürü. 24Rü Marta ngĩgürügü nüxũ: —Ngẽmaãcü nüxũ chacuax rü wena tá namaxũ i

ngêxguma naguxgu i naãne rü
ngêxguma wena namaxêgu i guxüma i
juexü —ngîgürügü. ²⁵Rü jexguma ga
Ngechuchu rü nhanagürü: —Chama nixí
i íchanadagüxêxü i juexügü, rü wena
chanamaxêxêxü. Rü jíxema choxü
jaxóxê rü woo tajuxgu rü tá wenaxäru
tamaxü. ²⁶—Rü guxâma ja texé ja
maxúxê rü choxü jaxóxê, rü
guxügutâma tamaxü. ¿Cujaxóxü jîxü i
ngêma? —nhanagürü ga Ngechuchu.
²⁷Rü ngîma rü ngîgürügü nüxü: —Ngü,
Pa Corix, chama rü chajaxó na cuma rü
Tupana Nane ja Cristu ga ítanaguxêcü
na cuixü —ngîgürügü.

Lázaru itáxüwa naxaxu ga Ngechuchu

²⁸Rü jema nhaxguwena rü Marta rü
ngîjjax ga Maríacax ijaca. Rü bexma
ngîmaã nüxü ijarüxu, rü ngîgürügü:
—Marü nuã nangu ja Ngüexêruü ja
Ngechuchu, rü choxü cuxcax najacaxêê
—ngîgürügü. ²⁹Rü jexguma María nüxü
ínügu ga marü jéma na nanguxü ga
Ngechuchu, rü paxa ichi, rü
Ngechuchuxü íjadau. ³⁰Rü Ngechuchu
rü taüta íãnewa nangu ga jexguma, rü
jema nachica ga Marta nüxü
ídauxüwatama nixí ga najexmaxü. ³¹Rü
Maríapatawa najexma ga nhuxre ga
jémacüãx ga Judéugüaru äëxgacügü ga
ngíxü jéma taãxêëgüxü. Rü jexguma
ngíxü nadaugügu ga paxa na inachixü
rü na ínaxüxüxü, rü ngíwe narüxí. Jerü
nüma nüxü nacuxgügu rü jéma Lázaru
itáxüwa ixü na jéma jaxaxuxücax. ³²Rü
jexguma Ngechuchuxütawa nanguxgu
ga María, rü napexegu ijacaxápüxü, rü
ngîgürügü: —Pa Corix, jexguma chi

cuma cunuxmagu rü tau chima naju ga
chaueneê ja Lázaru —ngîgürügü. ³³Rü
jexguma Ngechuchu ngíxü daxgu ga na
naxaxuxü rü na naxauxexü ga jema
Judéugüaru äëxgacügü ga ngíwe rüxíxü,
rü poraäcü ngechaü nüxü nangux. ³⁴Rü
Ngechuchu nüxna naca rü nhanagürü:
—¿Ngexta nixí i ipenatáxü?
—nhanagürü. Rü nümagü nanangãxü rü
nhanagürügü: —Pa Corix, ¡dücax, nuã
naxü, rü íjadau! —nhanagürügü. ³⁵Rü
naxaxu ga Ngechuchu. ³⁶Rü jema
Judéugü rü nhanagürügü: —¡Dücax
nhuxäcü poraäcü Lázaruxü nangechaü!
—nhanagürügü. ³⁷Notürü nhuxre ga
jema äëxgacügü ga Judéugüaru rü
nhanagürügü: —Daa nixí ga guma jatü
ga ngexetücüxü rümexêcü. ¿Rü tüxücü
taxucürüwa tacü rü mexü Lázarucax
naxü na tama najuxücax?
—nhanagürügü.

Wenaxäru namaxü ga Lázaru

³⁸Rü Ngechuchu poraäcü ngechaü
nüxü nangux rü Lázarumaxücax nixü.
Rü wüxi ga maxpüneärü äxmaxü nixí ga
jema naxmaxü. Rü najexma ga wüxi ga
nuta ga norü ngüxtaüruü. ³⁹Rü
Ngechuchu rü nhanagürü:
—¡Ípenangüxgachix ja jima nuta ja
namaã nangüxtaücü! —nhanagürü.
Notürü ga Marta ga Lázaruejjax rü
ngîgürügü: —Pa Corix, cuxá marü
najixane nixí, erü marü ägümücü i
ngunexü naétü nixí ga na najuxü
—ngîgürügü. ⁴⁰Notürü ga Ngechuchu rü
nhanagürü ngíxü: ¿Taux exna i marü
cumaã nüxü chixuchirêxü rü ngêxguma
cujaxôxgu rü tá nüxü cudau i wüxi i
mexü i taxü i Tupana tüxü?

—nhanagürü. ⁴¹Rü jexguma ínanangüxgachigü ga guma nuta. Rü Ngechuchu dauxügu nadaweniüácüma nhanagürü: —Pa Chaunatü Pa Tupanax, moxê cuxna chaxã erü marü choxü cuxinü. ⁴²—Chama nüxü chacuax rü guxüguma choxü cuxinü. Notürü moxê cuxna chaxã i nhuxma erü chanaxwaxe i nhaã duüxügü na jaxögüãxü na cuma núma choxü cumuxü —nhanagürü. ⁴³Rü jexguma jema nhaxguwena, rü tagaãcü nhanagürü: —Pa Lázarus, ¡ínaxüxü i ngéma! —nhanagürü. ⁴⁴Rü ínaxüxü ga Lázaru naxchápenüümaã guxüwama rübuxpüxücü. Rü Ngechuchu nhanagürü nüxü ga duüxügü: —¡Ípejawëxpüxü na ¡jxüxüçax! —nhanagürü.

Ãëxgacügü naxçax nadaugü na nhuxäcü Ngechuchuxü jajauxgüxü
(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵Rü jema Judéguäriü äëxgacügü ga Mariawe rüxixü rü nüxü nadaugü ga jema Ngechuchu üxü, rü muxüma Ngechuchuaxü najaxögü ga jexguma nüxü nadaugüga ga nhuxäcü wena Lázarusü na namaxëëxü. ⁴⁶Notürü nhuxre ga jema äëxgacügü rü Parichéugümaã nüxü najarüxügü ga jema Ngechuchu üxü. ⁴⁷Rü jexguma ga jema Parichéugü rü paigüariü äëxgacügü rü nangutaquexegü namaã ga guxüma ga jema äëxgacügütücumüwa ügüxü. Rü nhanagürügü: —¿Tacü tá taxüe? Erü nhaã jatü i Ngechuchu rü nanaxü i muxüma i mexü i cuaxruügü.

⁴⁸—Ngëxguma chí tama jajauxgügu, rü guxütáma i duüxügü rü tá nüxü najaxögü, rü Romacüãxgüariü churaragü rü núma chí naxí rü nagu napogüe ja

törü tupauca ja taxüne, rü düxwa tau chima tóxrü nixí i nhaã tachiüãne —nhanagürügü. ⁴⁹Notürü guma taunecügu rü jema paigütanüwa rü Caipá nixí ga norü äëxgacü. Rü núma rü nhanagürü nüxü: —Pemagü rü taxuüma pecuax. ⁵⁰—¿Ejna tama nüxü pecuax rü taxçax rü na namemaëxü na wüxitama i jatü guxü i duüxügüçax na juxü, na tama najuexüçax i guxüma i tachiüãneçüãx i duüxügü? —nhanagürü. ⁵¹Notürü ga Caipá rü tama nüëchama jema nhanagürü, jerü guma taunecügu rü núma nixí ga paigüariü äëxgacü ¡jixü. Rü jemacax rü Tupana nixí ga Caipáwa idexacü ga jexguma nüxü jaxuxgu na Ngechuchu rü guxüma i Judéguçax tá na najuxü. ⁵²Rü jema orewa rü nanangoxëë na tama Judéguçaxicatama tá na najuxü, notürü guxüma i Tupanaärü duüxügü i guxü i naãnewa ngëxmagüxüçax rü tá ta na najuxü, na ngémaãcü wüxigu nangutaquexëxüçax i guxüma i ngéma duüxügü i Tupanaärü ixügüxü. ⁵³Rü jexgumaücüü nixí ga inaxügüëaxü ga Judéguäriü äëxgacügü ga nagu na naxinüëxü ga nhuxäcü tá na Ngechuchuxü jamaxgüxü. ⁵⁴Rü jemacax ga Ngechuchu rü marü tama jema Judéguü ímuxütanügu naxã. Rü tomaã ínaxüxü ga Judéañewa, rü wüxi ga ñanexäcü ga Efraügu äëganewa naxü. Rü jexma tomaã narüxãüx. Rü guma ñane rü wüxi ga nachica ga ngextá taxüema íxãpataxüärü ngaicamana najexma. ⁵⁵Rü marü ningaica ga jema Judéguäriü peta ga Üpetüchiga. Rü jemacax muxüma ga duüxügü ga nái ga ñanecüãx rü Jerucharëüwa naxí na Tupanaçax nügü jamexëëgüxüçax naxüpa ga jema peta.

⁵⁶Rü Ngechuchucax nadaugü ga duũxũgü. Rü tupauca ga taxũnewa nũgũna nicagüetanü, rü nhanagürügü: —¿Nhuxũ nhapegũxũ i pemax? ¿Nhama i petawa tá naxũxũ rü exna tama? —nhanagürügü. ⁵⁷Rü jema Parichéugü rü paigüarü ãëxgacügü rü duũxũgũna naxãgagü, rü nhanagürügü: —Ngëxguma ngextá nüxũ pedaugügu i ngëma Ngechuchu, ¡rü tomaã nüxũ pejarüxu na tajajauxgũxũcãx! —nhanagürügü.

**Wüxi ga nge rü
Ngechuchucutügu pumara iba**
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

12 ¹Rü 6 ga ngunexũ naxũpa ga Üpetüchigaarü peta, rü Ngechuchu rü tomaã Betániãwa naxũ. Rü guma ãne nixĩ ga nagu naxãchixũne ga Lázaru ga Ngechuchu wena namaxëëcü. ²Rü jéma Lázaru patawa rü namaxëëgü ga wüxi ga taxũ ga õna ga Ngechuchucax ixĩxũ. Rü totanüwa ga jema mechawa jexmagüxe rü Lázaru nixĩ ga Ngechuchuxütawaama chibücü. Rü Marta ijixĩ ga inaxücü ga õna. ³Rü jexguma ga María rü jéma inange ga wüxi ga taxüraweũxũ ga pumara ga paacaxüchixũ rü tatanüxũchixũ. Rü Ngechuchuxũ namaã ichacutü. Rü nhuxmachĩ ngĩjaemaã ínapicutü. Rü guma í rü guxũwama napaacamachĩã namaã ga jema pumara. ⁴⁻⁵Rü jexguma ga Juda ga Icaríoti ga wüxi ga totanüxũchirex ixĩxũ ga jixcama bexma cúacü Ngechuchuxũ íxuaxũxũ, rü nhanagürü: —¿Tüxcüü tama tatanüxũgu namaã itaxe i ngëma pumara na ngëma dïerumaã nüxũ nangüxëëxũcãx i ngëma

duũxũgü i ngearü dïeruãxgũxũ? —nhanagürü. ⁶Notürü ga Juda rü tama aixcuma nagu narüxĩnũ ga jema ngearü dïeruãxgũxũ. Notürü jema nhanagürü jerü nüma rü wüxi ga ngítaxáxũ nixĩ. Rü naxmëxwa najexma ga jema chacu ga dïeru ngĩxũ nagu taxügũxũ ga guxãma ga toma ga Ngechucharü ngüexũgü. Rü Juda rü nhuxguacü rü noxrüxütama ngĩxne nangĩxĩxũ. ⁷Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxũ: —¡Tãü i ngĩxũ cuchixewexũ! Erü chama rü paxa tá chaju rü tá ichatax. Rü ngëmacãx nixĩ i ngëma pumaramaã choxũ nachaxũ. ⁸—Ngëma ngearü dïeruãxgũxũ rü guxũgutáma petanüwa nangëxmagü. Notürü i chama rü täüxütáma guxũgu petanüwa changëxma —nhanagürü.

**Paigüarü ãëxgacügü rü nügũmaã
namaxëëgü ga nhuxãcü
Lázaru xũ tá na jamãxgũxũ**

⁹Rü muxũma ga Judéugü rü nüxũ nacuáchiga ga Betániãwa na najexmaxũ ga Ngechuchu. Rü jéma naxĩ na nüxũ nadaugüxũcãx. Rü tama Ngechuchuxũxicatama nadaugüchaũ notürü nüxũ nadaugüchaũ ta ga Lázaru ga Ngechuchu wena namaxëëcü. ¹⁰Rü jexguma ga paigüarü ãëxgacügü rü nügũmaã namaxëëgü ga Lázaru xũ rü ta na jamãxgũxũcãx. ¹¹Jerü Lázaru gagu nixĩ ga muxũma ga Judéugü ga Ngechuchuxũ jaxögüãxũ rü jema paigũna naxĩgũxũ.

**Ngechuchu rü
Jerucharéügu naxücu**
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹²Rü muxũma ga duũxũgü rü Jerucharéüwa naxĩ naxcãx ga

Üpetüchigaarü peta. Rü moxüãcü duüxügü nüxü nacuáchigagü ga Ngechuchu rü guma ãñewa na nanguxchaüxü. ¹³Rü jexguma moruátüta nadaügu rü jemamaã Ngechuchuxü najatüxgütanüachi. Rü tagaãcü nhanagürügu: —¡Namexëchi ja jima Tupana núma namucü! ¡Namexëchi ja daa tachiüãneärü ãëxgacü! ¡Namaxü i nümax! —nhanagürügu. ¹⁴Rü Ngechuchu nüxü inajangau ga wüxi ga buru, rü naétügu naxaunagü ga jema Tupanaärü ore ga ümatüxü nüxü ixuxürüü ga jexguma nhaxgu:

¹⁵ “¡Tãü i pemuüëxü, Pa Jerucharéücüãxgüx! ¡Rü iperüdaunü na ngéma ne naxüxü ja perü ãëxgacü ja wüxi i buru i íraxüétügu aunagücü!” nhaxü. ¹⁶Rü noxri ga toma ga norü ngüexügü rü tama nüxü tacuãxgüéga ga Ngechuchuchiga na jüxü ga jema ore. Notürü jixcüra marü Ngechuchu Tupanaxütawa üxgu, rü jexguma nixü ga nüxna tacuãxächieü ga guxüma ga jema Ngechuchuxü ngupetüxü, rü jema Tupanaärü ore nüxü ixuxüãcütama nüxü na nangupetüxü. ¹⁷Rü jema duüxügü ga Ngechuchuxütawa jexmagüxü ga jexguma Lázarusü wena namaxëëgu, rü nüxü nixugüe ga jema nüxü nadaugüxü. ¹⁸Rü jemacãx nixü ga duüxügü ga Ngechuchuxü íjatuächitanüxüxü, jerü nüxü nacuáchigagü ga jema taxü ga mexü ga Tupanaärü poramaã naxüxü ga Ngechuchu. ¹⁹Notürü ga jema Parichégü rü nügümaã nhanagürügu: —Marü nüxü pedauxü i nhuxma na

taxucürüwama tacü namaã ixüxü. ¡Rü dücax, guxüma i duüxügü rü nawe narüxi! —nhanagürügu.

Nhuxre ga Gregugü rü Ngechuchuxü nadaugüchaü

²⁰Rü muxüma ga duüxügü rü petacãx Jerucharéüwa naxü na jéma Tupanaxü na janacuãxüügüxücãx. Rü jema duüxügütanüwa najexma ga nhuxre ga Gregugü. ²¹Rü jema Gregugü rü Piripicãx naxü. Rü nüma ga Piripi rü Gariréaaneärü ãñe ga Bechafdacüãx nixü. Rü nüxü nacaãxügü rü nhanagürügu: —Pa Corix, nüxü tadauxchaü ja Ngechuchu —nhanagürügu. ²²Rü Piripi rü Ádrémaã nüxü najarüxu. Rü jema taxre rü wüxigu Ngechuchuxütawa naxü, rü namaã nüxü najarüxugü. ²³Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Rü marü nawa nangu tá na chajuxü rü wenaxärü Chaunatüxütawa tá na chaxüxü i chama i Tupana Nane i duüxüxü chiüxü. ²⁴—Rü aixcuma pemaã nüxü chixu rü ngëxguma chi wüxipüxü i trigu tama waixümüãnegu toxgu rü wüxipüxüechatama nixü. Notürü ega waixümügu natoxgu, rü ngéma naxüxgu, rü muxüchinema ínanguxuchi. [Rü ngëxgumarüü tá ta Tupanaxütawa nangugü i muxüma i duüxügü ega chajuxgux.] ²⁵—Rü pemaã nüxü chixu rü texé ja jixema tümaärü maxüxü ngechaüxé i nhama i nañewa rü tá itajarütaxu. Notürü texé ja jixema tama tümaärü maxüxü ngechaüxé rü tama juxü muüxé i nhama i nañewa, rü tá tüxü nangëxma i maxü i taguma gúxü. ²⁶—Rü ngëxguma texé choxü puracüchaügu rü name nixü i chawe

tarixũ. Rũ ngẽma chama tá íchangẽxmaxũwa rũ ngẽma rũ tá ta tangẽxma i tũmax. Rũ ngẽxguma texé choxũ puracũgu rũ Chaunatu ja Tupana rũ tá tũmamaã nataãẽ —nhanagũrũ.

**Ngechuchu nanaxunagũ
ga norũ juxchiga**

²⁷—Rũ Ngechuchu nhanagũrũ: —Rũ nhũxma rũ poraãcü changechaũ rũ chanaxixãchiãẽ. ¿Rũ tacũxũ tá Chaunatũmaã chixuxũ? Taxucũrũwa namaã nũxũ chixu na choxũ ínanguxuchixẽẽxũcax na tama chajuxũcax, erũ woetama ngẽmacax núma chaxũ —nhanagũrũ. ²⁸Rũ nhanagũrũ: —Pa Chaunatũx, ¿Choxũ rũngũxẽẽ na duũxũgũpexewa cuxũ chataxẽẽxũcax! —nhanagũrũ. Rũ jexguma ga jema duũxũgũ ga jema jexmagũxũ rũ nũxũ naxĩnũẽ ga wũxi ga naga ga dauxũwa inaxũxũ ga nhaxũ: —Marũ cuxũ charũngũxẽẽ na choxũ cutaxẽẽxũ ga noxrix, rũ wena táxaru cuxũ charũngũxẽẽ na choxũ cutaxẽẽxũcax —nhanagũrũ ga jema naga. ²⁹Rũ jema duũxũgũ ga jema jexmagũxũ ga nũxũ ãnũẽxũ ga jema naga, rũ nhanagũrũgũ: —Wũxi i duruanexũ nixĩ —nhanagũrũgũ. Notũrũ togũ rũ nhanagũrũgũ: —Wũxi i Tupanaãrũ orearũ ngerũ i dauxũcũãx nixĩ i namaã idexaxũ —nhanagũrũgũ.

³⁰Rũ jexguma ga Ngechuchu rũ nhanagũrũ nũxũ: —Tama chauxcax nixĩ i nũxũ pexĩnũẽxũ i ngẽma naga. Rũ pexcaxtama nixĩ i nũxũ pexĩnũẽxũ.

³¹—Rũ nhũxma tá nixĩ i Tupana inaxũgũãxũ na tũxũ napocuexũ ja duũxẽ naxcax i tũmaãrũ pecadugũ. Rũ nhũxma tá nixĩ i Tupana ínatãxũchixũ i ngẽma

nhama i naãnewa poraxũ i Chataná.

³²—Rũ ngẽxguma curuchawa chipotagu rũ chaugũxũtawata tá chanagagũ i guxũma i duũxũgũ —nhanagũrũ ga Ngechuchu.

³³Rũ jema orewa duũxũgũmaã nũxũ nixu ga nhuxãcü tá na najuxũ. ³⁴Rũ jema duũxũgũ nanangãxũgũ, rũ nhanagũrũgũ: —Torũ mugũ i ãmatũxũwa nũxũ tadaugũ na guxũgutãma namaxẽchaxũ ja Cristu. ¿Rũ nhuxãcü i cuma rũ nhacurũgũ: “Rũ Tupana Nane ja duũxũxũ ixĩcü rũ curuchawa tá nipota”, nhacurũgũ? ¿Rũ texé tixĩ ja jĩxema Tupana Nane ja duũxũxũ ixĩxẽ? —nhanagũrũgũ. ³⁵Rũ jexguma ga Ngechuchu rũ nhanagũrũ nũxũ: —Nhama rũ ta petaniwa changẽxma na nhama i naãnewa pexũ changũxẽẽxũcax rũ ngẽmaãcü pexũ changóonetanũxẽẽxũcax. Notũrũ paxaãchicãxicatama petaniwa changẽxma. Rũ name nixĩ i paxa choxũ pejaxõgũ nhama rũ ta pexcax chanangóonexẽẽ naxũpa na naxẽãnexũ. Erũ jĩxema ããnexũwa ngẽmaxẽ rũ tama nũxũ tacuãx na ngextá taxũxũ. ³⁶—Rũ nhama rũ ta petaniwa changẽxma rũ name nixĩ i paxa choxũ pejaxõgũ na chorũ ngóonexũwa pengẽxmagũxũcax —nhanagũrũ. Rũ jema nhaxguwena rũ natanũwa inaxũxũ ga Ngechuchu. Rũ naxchaxwa inicũx.

**Tacũcax nixĩ ga Judéugũ ga tama
Ngechuchuxaxũ jaxõgũãxũ**

³⁷Rũ woo ga Ngechuchu rũ duũxũgũpexewa nanaxũ ga muxũma ga taxũ ga mexũ ga cuãxruũgũ ga Tupanaãrũ poramaã naxũxũ, notũrũ jexguma rũ ta tama nũxũ najaxõgũ ga duũxũgũ. ³⁸Rũ jemaãcü Tupana

najanguxêê ga jema ore ga Ichaía
ümatüxü ga nhaxü:

“Pa Corix, taxúema tajaxõ ga jema
ore ga tüxü tangéxêêxü. Rü
woo nüxü tadaugü na nhuxäcü
naporaxü ja Tupana, rü tama
tajaxõgü”,

nhaxü. ³⁹⁻⁴⁰Rü jemaäcü ga jema
duüxügü rü tama najaxõgü jema Ichaía
ümatüxüwa nüxü jaxuxüürü, rü:

“Jema duüxügü rü tama nüxü
nadaugüchaü rü tama
najaxõgüchaü rü tama Tupanaçax
nawoeguchaü. Rü jemaçax ga
Tupana rü nüxna nixü na tama
nüxü nadaugüxüçax rü tama
jaxõgüäxüçax rü tama naxçax
nawoeguxüçax na nüma nüxna
naxãäxüçax i maxü i
ngexwacaxüxü”,

nhaxü. ⁴¹Rü jema nhanagürü ga Ichaía
jerü nangoxetügu marü nüxü nadau na
nhuxäcü äëxgacü ja tacüxüchi na jüxü ja
Ngechuchu ja Cristu. Rü jemaäcü nachiga
nidexa. ⁴²Notürü muxüma ga jema
Judéguäriü äëxgacügü rü Ngechuchuaxü
najaxõgü, rü woo ga nhuxre ga naërugü
rü ta najaxõgü, notürü tama nügü
nixugüchaü ga duüxügüpexewa, jerü
namuê na Parichéugü
ngutaqexepataüwa ínawoxüxü. ⁴³Rü
jemaäcü tama nügü nixugüchaü, jerü
norü me nixü ga duüxügü namaã
nataäëgüxü rü tama aixcuma naxçax
nadaugü na Tupana namaã taäëxü.

**Texé ja tama Ngechucharü oreaxü
jaxõxê rü tá tapocu**

⁴⁴Rü tagaäcü nhanagürü ga
Ngechuchu: —Texé ja choxü jaxõxê rü

tama choxüxicatama tajaxõ. Notürü
Chaunatü ja núma choxü mucüaxü rü ta
tajaxõ. ⁴⁵—Rü texé ja choxü dauxe, rü
Chaunatü ja núma choxü mucüxü rü ta
tadau. ⁴⁶—Chama na ngóonexêêruü
chiixü, rü nhama i naãnewa changu na
guxãma ja texé ja choxü jaxõxê rü tama
ëänexüwa na tangëxmagüechaxüçax.

⁴⁷—Notürü ngëxguma texé nüxü ñnügü i
chorü ore rü tama tajaxõxgu rü tama
chama nixü i tüxü chapocuxü. Erü tama
nhama i naãnewa changu na
chanapocuxüçax i duüxügü, notürü
núma chaxü na chanamaxêêxüçax.
⁴⁸—Jíxema texé ja tama choxü jaxõxê
rü tama chauga ñnuxê rü marü tüxü
nangëxma na tacüçax tá Tupana tüxü
pocuxü. Erü ngëma ore i nüxü
chixuxügagu tátama nixü ja Tupana i
tüxü napocuxü i naãneärü guxgu, erü
tama tajaxõ i ngëma ore i nüxü chixuxü.

⁴⁹—Tama chaugagutama chidexa,
notürü guma Chaunatü ga núma choxü
mucü, rü guma nixü ga chamaã nüxü
ixücü na tacüxü tá duüxügümaã
chixuxü rü nhuxäcü tá chanangüxêêxü.
⁵⁰—Rü nüxü chacuax na Chaunatüariü
orewa nangëxmaxü i maxü i taguma
güxü. Rü ngëmacax i ngëma ore i nüxü
chixuxü, rü ngëmatama ore nixü i
Chaunatü choxü muxü na nüxü chixuxü
—nhanagürü ga Ngechuchu.

**Ngechuchu rü norü ngüxügüxü
nijauxgücutü**

13 ¹Rü wüxi ga ngunexü nataxu
ga nawa na nanguxü ga jema
Judéguäriü peta ga Üpetüchiga. Rü
Ngechuchu nüxü nacuax ga marü nawa
na nanguxü ga nhama ga naãnewa na

jaxũxũ rü wenaxãrũ Nanatũxũtawã na naxũxũ. Rü nüma rü jexguma nhama ga naãnewã najexmagu rü guxũguma tũxũ nangechaũ ga guxema noxrũ ixĩgũxe. Rü jexgumarũũ ta ga jexguma toxna jaxũxchaũgu ga dauxũguxũ ga naãnewã na naxũxũ, rü jemaãcü porããcü toxũ nangechaũ. ²⁻⁴Notürũ ga Chataná rü marũ Juda ga Chimáũ ga Icarĩóti nanena nangu na bexma cúãcü Ngechuchuxũ ínaxuaxũxũcãx. Rü Ngechuchu rü marũ nüxũ nacuãx ga Nanatũxũtawã na ne naxũxũ rü wena táxarũ Nanatũcãx na nataeguxũ. Rü nüxũ nacuãx ga Nanatũ rü naxmexgu na naxũãxũ ga guxũma ga porã. Rü jemacãx ga jema chũtaxũgu ga jexguma mechawã ítachibũejane, rü inachi ga Ngechuchu. Rü ínacyxuchi ga norũ dejuxũchiru, rü wũxi ga tuajamaã nügũ nigoje. ⁵Rü nhũxmachi jauxmexũpãxũgu dexãta naba, rü toxũ nijauxgũcutũ. Rü guma tuaja ga namaã jagojecũmaã toxũ ínãpigũcutũ. ⁶Rü jexguma Chimáũ ga Pedruxũ najaxcutũchaũgu rü nhanagürũ ga Pedru: —Pa Corix, ¿nhuxãcü tá i cuma i choxũ cujaxcutũxũ? —nhanagürũ. ⁷Rü Ngechuchu nanangãxũ rü nhanagürũ: —Nhũxma rü tama nüxũ cucuãx i tũxcũũ na chanaxũxũ i nhaã, notürũ jixcaama rü tá nüxũ cucuãx —nhanagürũ. ⁸Notürũ ga Pedru rü nhanagürũ: —Chama rü tãũxũtãma chanaxwãxe na choxũ cujaxcutũxũ —nhanagürũ. Rü Ngechuchu nanangãxũ rü nhanagürũ nüxũ: —Ngẽxguma tama cuxũ chajaxcutũgu, rü tãũxũtãma choxrũ cuixĩ —nhanagürũ. ⁹Rü jexguma ga Chimáũ ga Pedru rü nhanagürũ

nũxũ: —Pa Corix, ¿Tama choxũ cujaxcutũxĩcatama! Notürũ chanaxwãxe i choxũ cujaxmex rü choxũ cujauxeru ta —nhanagürũ. ¹⁰Notürũ Ngechuchu nanangãxũ rü nhanagürũ nüxũ: —Texé ja ngexwacax aijaxe rü tanaxwãxe i tũmacutũxĩcatama tajaxu, erũ guxũwama tangemata. Rü pema rü marũ peingematagũ, notürũ tama guxãma aixcuma tingemata —nhanagürũ. ¹¹Rü Ngechuchu nüxũ nacuãx na texé tá bexma cúãcü ínaxuaxũxũ, rü jemacãx nhanagürũ nüxũ: —Notürũ tama guxãma aixcuma tingemata —nhaxũ. ¹²Rü jexguma toxũ jajauxgũcutũguwena, rü Ngechuchu wena nicũxcuchi ga norũ dejuxũchiru. Rü wenaxãrũ mechawã narũto. Rü nhanagürũ toxũ: —¿Nũxũ pecuãxũ jĩĩxũ i ngẽma chaxũxũ? ¹³—Pema rü: “Pa Ngúexẽeruũ” rü “Pa Corix”, nhãperũgũ choxũ. Rü marũ name i ngẽma nhãperũgũ, erũ aixcumaxũchi ngẽma chixĩ. ¹⁴—Chama i Ngúexẽeruũ rü perũ Cori na chĩĩxũ rü pexũ chijauxgũcutũ. Rü ngẽmacãx i pema rü penaxwãxe na pegũ íperũxĩragũxũ rü ngẽma pexũ na chijauxgũcutũxũrũũ pejajauxgũcutũ i wũxichigũ i pemũcũgũ. ¹⁵—Chama rü pexũ nüxũ chadauxẽẽ na nhuxãcü tá na penaxũxũ. Rü nhũxma rü chanaxwãxe i pema rü ngẽxgumarũũ pegũ íperũxĩragũ. ¹⁶—Rü aixcuma pemaã nüxũ chixu rü taxuũma i wũxi i coriãrũ duũxũ rü norũ corixũ narũjexera. Rü taxuũma i wũxi i duũxũ i norũ ãẽxgacũ muxũ, rü norũ ãẽxgacũ i namuxũxũ narũjexera. ¹⁷—Rü ngẽxguma nüxũ pecuãxgu i chorũ ore rü penaxũxgu i ngẽma pemaã nüxũ chixuxũ, rü

aixcuma tá petaãẽgü. ¹⁸—Rü tama guxãma i pechiga nixĩ i chidexaxũ. Erü chama rü tũxũ chacuax rü texégü tixĩ ja jĩxema tũxũ chidexexĩxe. Notürü Tupana najanguxẽẽchaũ i norü ore i ümatũxũ i nhaxũ:

“Texé ja chamaã chibũxe rü chorü uwanũxũ tá tixĩ”,

nhaxũ. Rü paxa tá nixĩ i ngẽmaãcü nangupetũxũ. ¹⁹—Notürü naxũpa na nangupetũxũ i ngẽma, rü pemaã nüxũ chixu na choxũ pejaxõgũxũcax i ngẽxguma nangupetũxgu. ²⁰—Aixcuma pemaã nüxũ chixu rü texé ja tũxũ jaxúxe ja jĩxema chama ngẽma tũxũ chamuxé, rü choxũ nixĩ i tajaxuxũ. Rü texé ja choxũ jaxúxe, rü Chaunatu ga núma choxũ mucũxũ nixĩ i tajaxuxũ —nhanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu nüxũ nixu ga Juda rü tá bexma cúãcü na ínaxuaxũãxũ

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21;

Lc 22.21-23)

²¹Rü jexguma jema nhaxguwena ga Ngechuchu rü poraãcü ngechaũ nüxũ nangux, rü meãma tomaã nanangoxẽẽ, rü nhanagürü toxũ: —Aixcuma pemaã nüxũ chixu rü wũxie i petanũwa tá nixĩ i bexma cúãcü choxũ ítaxuaxũxũ —nhanagürü. ²²Rü jexguma ga toma ga norü ngúexũgü rü wũxichigü togü tadawenü, rü tama nüxũ tacuaxgü ga texéchiga na jema nhaxũ. ²³Rü chamatama ga Ngechuchuarü ngúexũ ga poraãcü choxũ nangechaũxé rü Ngechuchucüwawa charüto ga jema mechawa. ²⁴Rü Chimáú ga Pedru rü bexma choxũ naxuneta ga na Ngechuchuna chaçaxũcax ga texéchiga

na jĩxũ ga jema. ²⁵Rü jexguma ga chama rü jexeraãcü Ngechuchuna chimaxcuchi rü nüxna chaca, rü nhacharügü: —Pa Corix, ¿texé tá tixĩ ja jĩxema? —nhacharügü. ²⁶Rü Ngechuchu choxũ nangãxũ, rü nhanagürü: —Wũxi i põũãrü bũcuxũ tá íchacúe, rü jĩxema tũxna chanaxãxé, rü jĩxema tixĩ —nhanagürü. Rü jexguma ínanacúe ga wũxi ga põũãrü bũcuxũ rü Juda ga Icaríoti ga Chimáú nanena nanaxã. ²⁷Rü jexgumatama Juda najauxgu ga jema põũãrü bũcuxũ rü ngoxo ga Chataná rü Judagu naxücu. Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxũ: —Rü ngẽma cuxũchaũxũ, ¡rü paxa naxü! —nhanagürü. ²⁸Notürü taxúema ga toma ga mechawa chibũexe nüxũ tacuaxgü ga tacüchiga na jĩxũ ga jema nhaxũ ga Ngechuchu. ²⁹Rü núma ga Juda rü díeruchiũãrü darũ nixĩ. Rü jemacax nhuxre ga toma nüxũ tacuaxgügu rü Ngechuchu taxewa nanamu, na tacücax jataxexũcax naxçax ga peta, rü exna duũxũgü ga ngearü díeruáxũna ngĩxũ na naxãxũcax ga díeru. ³⁰Rü jexguma Juda najauxgu ga jema põũ, rü ínaxũxü ga jema ucapuwa. Rü marü nachüta ga jexgumax.

Ngechuchu norü ngúexũgümaã nüxũ nixu ga jexwacaxũxũ ga norü mu

³¹Rü jexguma Juda íxũxguwena, rü Ngechuchu rü nhanagürü: —Rü nhuxma rü tá aixcuma nangox na nhuxãcü naporaxũ ja Tupana Nane ja duũxũxũ ixĩcü. Rü jimawa tá nixĩ i nangoxẽẽãxũ ja Tupana i norü pora. ³²—Rü ngẽxguma jima Tupana Nane

nanangõêxgu i Tupanaãrũ pora, rũ ngêxgumarũ tá ta ja Tupana rũ nanangõêê i Naneãrũ pora. Rũ paxa tá nixĩ i ngêma. ³³—Pa Chauxacũãxgũx, tãũxũtãma muxũ i ngunexũ petanũwa changêxma. Rũ pema rũ tá chauxcax pedaugũ, notũrũ ngêma chama íchaxũxũwa rũ taxucũrũwama ngêma pexĩ. Rũ nhaãtama ore nixĩ ga marũ Judêugũarũ ãêxgacũgũmaã nũxũ chixuxũ, rũ nhuxma rũ pemaã rũ ta nũxũ chixuxũ. ³⁴—Rũ pemaã nũxũ chixu i wũxi i ngexwacaxũxũ i mu. Rũ ngêma pexũ chamuxũ nixĩ i pemũcũgũxũ na pengechaũxũ i wũxichigũ. Rũ ngêma na chama pexũ changechaũxũrũũ, rũ chanaxwaxe i wũxichigũ i pema rũ pemũcũgũxũ pengechaũgũ. ³⁵—Rũ ngêxguma wũxichigũ pemũcũgũxũ pengechaũgu, rũ guxũma i duũxũgũ tá nũxũ nicuaxãchitanũ na chorũ ngúexũgũ peixĩgũxũ —nhanagũrũ.

Ngechuchu nũxũ nixu na Pedru rũ tãũxũtãma nũxũ na nacuaxnetaxũ

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31;

Lc 22.31-34)

³⁶Rũ Chimãũ ga Pedru rũ Ngechuchuna naca, rũ nhanagũrũ: —Pa Corix ¿ngextã tá cuxũ? —nhanagũrũ. Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ nhanagũrũ: —Ngêma íchaxũxũwa rũ taxucũrũwa chawe curũxũ i nhuxmax. Notũrũ jixcaama rũ ngemããcũ tá chawe curũxũ —nhanagũrũ. ³⁷Rũ jexguma ga Pedru rũ nhanagũrũ: —Pa Corix, ¿tũxcũũ taxucũrũwa cuwe charũxũ i nhuxmax? Erũ marũ íchamemare na cuxcax na chajuxũ —nhanagũrũ. ³⁸Rũ Ngechuchu

nanangãxũ, rũ nhanagũrũ: —¿Aixcuma jĩxũ i marũ ícumemarexũ na chauxcax cujuxũ? Aixcuma cumaã nũxũ chixu rũ tãũtãtama jacaxgu ja ota, rũ tomaêpũxcũna tá nũxũ cuixu na tama choxũ cucuãxũ —nhanagũrũ ga Ngechuchu.

Ngechuchu rũ nama i Nanatũxũtawã nadaxũ nixĩ

14 ¹—¿Tãũ i penaxĩxãchĩãêgũxũ i pemax! ¿Tupanaãxũ pejaxõgũ rũ choxũ rũ ta pejaxõgũ! ²—Chaunatũxũtawã nangêxma i muxũchixũma i nachicagũ. Ngêxguma chí natauxguma, rũ tau chima pemaã nũxũ chixu na pexcax chajamexêêxũcax i pechicagũ. ³—Rũ ngêxguma marũ ngêma chaxũxgu rũ wũxi i pechica chamexêêxgu, rũ wena táxaru núma chaxũ. Rũ pexũ tá chajagagũ na ngêma nachica i chatatãtama nawa changêxmaxũwa na pengêxmagũxũcax i pemax. ⁴—Rũ pema rũ nũxũ pecuax na ngextã tá na chaxũxũ, rũ marũ nũxũ pecuax i nama i ngêma nadaxũ —nhanagũrũ ga Ngechuchu. ⁵Rũ Tumé rũ nhanagũrũ: —Pa Corix, tama nũxũ tacuax na ngextã na cuxũxũ. ¿Rũ nhuxãcũ tá i nũxũ tacuãxũ i ngêma nama? —nhanagũrũ. ⁶Rũ Ngechuchu nanangãxũ, rũ nhanagũrũ: —Chama nixĩ i ngêma nama i Chaunatũxũtawã nadaxũ chĩxũ. Rũ aixcuma nixĩ i ngêma ore i nũxũ chixuxũ. Rũ chama nixĩ i duũxũgũxũ chamaxêêxũ. Rũ chaugaguxicatama nixĩ i Chaunatũxũtawã nangugũxũ i duũxũgũ. ⁷—Rũ ngêxguma chí pema rũ aixcuma meã choxũ pecuaxgũgu, rũ Chaunatũxũ rũ chí ta pecuaxgũ. Rũ nhamaũcũũ nixĩ i Chaunatũxũ pecuãxũ, erũ marũ nũxũ

pedaugüecha —nhanagürü. ⁸Rü jexguma ga Piripi rü nhanagürü: —Pa Corix, ¡Toxü nüxü nadauxêê ja Cunatü! Rü ngêxicatama i tanaxwaxegüxü —nhanagürü. ⁹Rü Ngechuchu nanangãxü, rü nhanagürü: —Pa Piripix, ¿nhuxre ja taunecü marü petanüwa changëxma rü nhuxma rü ta tama choxü cucuaxégaxü? Jíxema choxü dauxe rü Chaunatüxü rü ta tadau. ¿Rü tüxcüü i ngëxguma rü ta cunaxwaxexü i pexü nüxü na chadauxêêxü ja Chaunatü? ¹⁰—¿Tama exna cujaxõ na chama rü Chaunatümaã rü wüxitama tixigüxü? Rü guxüma i ore i pemaã nüxü chixuxü rü tama chauechama nüxü chixu. Erü jima Chaunatü ja wüxiwa chamaã ngëxmacü, rü jima nixi ja naxicü i guxüma i noxrütama puracü. ¹¹—Chanaxwaxe i choxü pejaxögü na chama rü Chaunatümaã wüxitama tixigüxü. Notürü woo tama ngëma peixögügu rü chanaxwaxe na choxü pejaxögüxü naxçax i ngëma mexügü i taxü i Tupanaãrü poramaã chaxixü. ¹²—Aixcuma pemaã nüxü chixu rü jíxema choxü jaxóxe rü tá tanaxü i guxüma i chama chaxixü. Rü ngëma chaxixüãrü jexera tá taxü, erü chama rü tá Chaunatüxütawa chaxü. ¹³—Rü guxüma i tacü i chauégagu Tupanaxütawa naxçax ípexaxü rü tá pexna chanaxã. Rü ngëmaãcü tá chanaxü na chaugagu nangóxüçax i Chaunatüarü pora. ¹⁴—Rü chama tá chanaxü i guxüma i tacü i chauégagu choxna naxçax peçaxü.

**Ngechuchu rü norü ngüexügümaã
inaxuneta na naxçax tá núma
namuãxü i Naãe i Üünexü**

¹⁵—Rü ngëxguma aixcuma choxü pengechaügu, rü naga tá pexinüê i

chorü mugü. ¹⁶—Rü chama tá Chaunatüna naxçax chaca na núma pexçax namuãxüçax i to i perü ngüxêëruü i Naãe i Üünexü, na guxügütama petanüwa nangëxmaxüçax. Rü núma tá nixi i pexçax nangoxêêãxü i ore i aixcuma ixixü. ¹⁷—Rü nhama i naãnecüãx i duüxügü rü taxucürüwama nanajauxgü, erü tama nüxü nadaugü rü tama nüxü nacuaxgü. Notürü i pema rü marü nüxü pecuax, erü núma rü petanüwa nangëxma. Rü guxügütama pemaã inarüxãüx. ¹⁸—Rü täxütama núma pexü chawogümare i chamax, erü wena táxarü pexçax chataegu, na petanüwa changëxmaxüçax. ¹⁹—Rü paxa tá nixi na täxütama choxü nadaugüxü i nhama i naãnecüãx i duüxügü. Notürü i pema rü tá choxü pedaugü. Rü tá pemaxê, erü chama rü chamaxü. ²⁰—Rü ngëxguma juwa ícharüdaxgu rü wena chamaxügu, rü ngëxguma tá nüxü peicuaxächitanü na chama rü Chaunatümaã wüxitama tixigüxü. Rü tá nüxü pecuax na pema rü chama na wüxitama ixigüxü. ²¹—Jíxema texé ja nüxü cuaxe rü naga ínüxê i chorü mugü, rü tanangoxêê na aixcuma choxü tangechaüxü. Rü Chaunatü tá tüxü nangechaü ja jíxema choxü ngechaüxê, rü chama rü tá ta tüxü changechaü. Rü tüxü tá chaugü chawex —nhanagürü ga Ngechuchu. ²²Rü najexma ga to ga Ngechuchuarü ngüexü ga Judagu ãégaxü ta. Rü jema rü nhanagürü: —Pa Corix, ¡tüxcüü toxü cugü cuwex, rü tama nhama i naãnecüãx i duüxügüxü cugü cuwex? —nhanagürü. ²³Rü Ngechuchu nanangãxü, rü nhanagürü: —Jíxema

choxũ ngechaũxẽ rü naga taxĩnũ i ngẽma ore i tũmamaã nüxũ chixuxũ. Rü Chaunatu tá tüxũ nangechaũ. Rü chama rü Chaunatũmaã wũxigu tũmaxũtawa tá tangẽxmagũ. ²⁴—Jíxema tama choxũ ngechaũxẽ rü tama naga taxĩnũ i ngẽma chorũ ore. Rü ngẽma ore i chauxũtawa nüxũ pexĩnũẽxũ rü tama chorũ ore nixĩ, notürũ guma Chaunatu ga núma choxũ mucüaru ore nixĩ. ²⁵—Nhama rü ta petanũwa changẽxma rü pemaã nüxũ chixu i guxũma i ngẽma ore i pexçax choxũ ngẽxmaxũ. ²⁶—Notürũ Chaunatu rü tá chauégagu núma nanamu i Naãe i Üünexũ na pexũ nangũxẽẽxũçax. Rü nüma i Naãe i Üünexũ tá pexũ nangũxẽẽ i guxũma, rü tá nüxna pexũ nüxũ nacuaxãchixẽẽ i guxũma i ore ga pemaã nüxũ chixuxũ. ²⁷—Rü nhũxma na pexna íchixũxũ, rü pexna chanaxã i taãe. Notürũ ngẽma taãe i pexna chaxãxũ, rü tama nhama i naãneçũãx pexna ãxũ i taãerũ nixĩ. Rü tama chanaxwaxe i penaxixãchiãẽgũ rü pemuũẽ. ²⁸—Marũ pemaã nüxũ chixu na pexna tá íchixũxũ rü wena táxaru pexçax chataeguxũ na pemaã changẽxmaxũçax. Rü choxũ pexĩnũẽ ga jexguma jema nhachaxgu. Rü ngẽxguma aixcuma choxũ pengechaũgu rü tá petããẽgũ ega nüxũ pecuaxgu na Chaunatuçax chataeguxũ, erũ Chaunatu rü chorũ jexera nixĩ. ²⁹—Rü naxũpa na nangupetũxũ i ngẽma, rü pemaã nüxũ chixu na choxũ pejaxõgũxũçax i ngẽxguma nangupetũgu. ³⁰—Marũ tãuxũtãma porãcũ pemaã chidexa, erũ marũ ínangu i Chataná i nhama i naãneãrũ ãẽxgacũ ixixũ. Notürũ nüma rü taxuwama choxũ narũjexera.

³¹—Notürũ ngẽma tá choxũ ngupetũxũ, rü ngẽmaãcũ tá nixĩ na guxũma i nhama i naãneçũãx i duũxũgũ nüxũ nacuáxũçax na chama rü Chaunatuçũ na changechaũxũ, rü chanaxũxũ i ngẽma nüma choxũ namuxũ. ¡Rü ipechigũ, rü ngĩxã ítixĩ! —nhanagürũ ga Ngechuchu.

**Wüxi i ori i uwanerũ nixĩ ja
Ngechuchu**

15 ¹Rü nhanagürũ ga Ngechuchu: —Chama nixĩ i nhama wüxi i uwanerũ chĩxũ erũ chawa nangẽxma i pora na pexũ chaporaexẽẽxũçax. Rü Chaunatu nixĩ ja nüxna daucũ i ngẽma uwa. ²—Rü chorũ duũxũgũ rü ngẽma uwachacũgürũ nixĩgũ. Rü ngẽma uwachacũũ i tama oxũ, rü norũ darũũ rü najadae. Notürũ ngẽma nachacũũ i oxũ, rü meã nanamexẽẽtanũ na jexeraãcũ porãcũ naxoxũçax. ³—Pema rü marũ peme, jerũ naga pexĩnũẽ ga jema ore ga pexũ changũxẽẽxũ. ⁴—Rü name nixĩ i guxũguma chawa pejaxũxgũ, ngẽma na chama rü pewa chajaxũxũrũ. Erũ wüxi i uwachacũũ rü tama nüxĩca naxo, ega tama nanewa jaxũxgux. Rü ngẽxgumarũũ ta i pema rü taxuacũma chauçax pemãẽ, ega tama chawa pejaxũxgũechagu. ⁵—Chama nixĩ i uwane, rü pema i nachacũgũ. Rü jíxema chawa jaxũẽchaxe rü chama i tũmawa, rü aixcuma tá chauçax tamaxũ. Rü ngẽmaãcũ wüxi i uwachacũũ i oxũrũũ tá tixĩ. Notürũ ngẽxguma tama chawa pejaxũxgũechagu, rü taxucürũwama çacũ pexũe. ⁶—Rü texẽ ja tama chawa jaxũẽchaxe rü tá ítataxũchi. Rü wüxi i

uwachacüü i daexũ rü ipaxũ rü figuxũrüü tá tixĩ, rü ngëxma tá tajarüxo. 7—Rü ngëxguma chawa pejaxũxgüechagu rü taguma nüxũ ipejarüngümaëgu i ngëma ore i pexũ changüxëxũ, rü marü name i naxçax ípeca i tacü i penaxwaxexũ, rü chama rü tá pexna chanaxã. 8—Rü ngëxguma aixcuma meã chauxçax pemaxëgu, rü Chaunatüxũ tá nicuaxũüüü i duũxũgü. Rü ngëmaãcü aixcuma chorü ngüxũgü tá peixĩgü. 9—Chama rü pexũ changechaũ ngëma na Chaunatü choxũ ngechaũxũrüü. Rü chanaxwaxe i aixcuma meã chauga pexĩnüëëcha, erü chama rü guxũguma pexũ changechaũ. 10—Chama rü naga chaxĩnü i Chaunatüarü mugü rü nüma rü guxũguma choxũ nangechaũ. Rü ngëxgumarüü tá ta nixĩ ega naga pexĩnüëgu i chorü mugü, rü guxũgutáma pexũ changechaũëëcha. 11—Chama rü ngëmaãcü pemaã nüxũ chixu na wüxigu chamaã petaãëgüxüçax. Rü ngëmaãcü tá aixcuma petaãëgü. 12—Rü chama pexũ chamu na pemüçügüxũ pengechaũgüxüçax, ngëma chama na pexũ changechaũxũrüü. 13—Rü ngëxguma wüxie aixcuma tümamüçüxũ ngechaũgu, rü nüxũ tangechaũãma rü nüëtama ega woo tümamüçüçax tajuxgu. Rü nataxuma i to i ngechaũ i ngëmaärü jexera. 14—Pema rü chamüçügü peixĩgü i ngëxguma chauga pexĩnüëgu. 15—Chama rü marü tama chorü duũxũgümareãcü pexũ chaxu. Erü wüxi i coriarü duũxũmare rü tama nüxũ nacuax i ngëma norü cori üxũ. Notürü nhuxma rü chamüçügümaã pexũ chaxu,

erü pexũ nüxũ chacuaxëë i guxũma i ore ga Chaunatü chamaã nüxũ ixuxũ. 16—Pema rü tama pexira chauxçax pedaugü, notürü chaxira nixĩ ga pexçax chadauxũ rü pexũ chamuxũ na aixcuma chauxçax pemaxëxüçax rü chauxütawa penagagüxüçax i muxũma i duũxũgü na guxũguma choxũ jaxögüãxüçax. Rü Chaunatü ja Tupana tá pexna nanaxã i guxũma i tacü i chauégagu nüxna naxçax peçaxũ. 17—Rü ngëma nixĩ i pexũ chamuxũ na pemüçügüxũ pengechaũgüxüçax.

**Nhama i naãnecũãx i duũxũgü rü
Ngechuchuchi rü norü
ngüxũgüçichi naxaie**

18—Ngëxguma nhama i naãnecũãx i duũxũgü pechi aiegu, rü jnüxna pecuaxächie ga chaxira chauchi na naxaieü! 19—Rü ngëxguma chi nhama i naãnecũãx i duũxũgürüü peixĩgügu, rü nhama i naãnecũãx i duũxũgü rü chi pexũ nangechaũgü ngëma natanüxũgüxũ na nangechaũgüxũrüü. Notürü chama nixĩ ga pexçax chadauxũ natanüwa ga nhama ga naãnecũãx ga duũxũgü. Rü ngëmacax nixĩ i pechi naxaieü, erü marü tama naxrüü peixĩgü. 20—jNüxna pecuaxächie ga pemaã nhachagu:

“Taxuũma i wüxi i coriarü duũxũ rü norü corixũ narüjexera”, nhachagu! Rü jema na chauchi na naxaieü, rü pechi rü tá ta naxaie. Rü jexguma chi chauga naxĩnüëgu rü nhuxma rü chi ta pega naxĩnüë. 21—Rü ngëmaãcü ta chaugagu pechi naxaie i nhama i naãnecũãx i duũxũgü erü tama nüxũ nacuaxgü ja Chaunatü ga núma choxũ mucü. 22—Rü

ngêxguma chi chama tama namaã chanangoxêegu na nhuxãcü chixri na namaxêxũ, rü tau chima nüxũ nacuaxgü ga pecadu na naxügüxũ. Notürü nhuxma namaã nüxũ na chixuxũ na nhuxãcü chixri namaxêxũ, rü ngêmacax i nhuxma rü taxuacüma nüxũ nixugü na jangearü pecaduáxũ. ²³—Rü guxüma i duïxügü i chauchi aixü rü Chaunatüchi rü ta naxaie. ²⁴—Rü ngêma duïxügüpexewa rü Tupanaärü poramaã chanaxü i mexügü i taxü i taguma texé ja togue üxũ. Rü ngêxguma chi tama napexewa chanaxüxgu i ngêma mexügü rü tau chima Tupana namaã nanaxuegu na nagagutama japedaduaxgüxũ. Notürü na woo marü nüxũ nadaugüxũ i ngêma mexügü i taxü i Tupanaärü poramaã chaxüxũ, rü ngêxguma rü ta chauchi naxaieama rü Chaunatüchi rü ta naxaie. ²⁵—Notürü ngêmaãcü nangupetü erü Tupana najanguxêechaü i norü ore i ümatüxũ i nhaxü:

“Chauchi naxaie woo taxuüma i chixexü chaxüxgu”, nhaxü. ²⁶—Notürü chama rü tá Chaunatüégagu pexçax núma chanamu i perü ngüxêeruü i Tupanaãe i Üünexü i tá pexü nüxü cuaxêxũ i ore i aixcuma ixixü. Rü núma tá nixi i meãma pemaã nüxü jaxxü i chauchiga. ²⁷—Rü pema rü tá ta chauchigaxü peixugü, jerü noxri ichanaxügüga ga duïxügümaã nüxü na chixuxü ga chorü ore, rü woetama marü chauxütawa pejexmagü —nhanagürü ga Ngechuchu.

16 ¹Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Rü pemaã nüxü chixu i nhaã ore na tama nüxü na

perüxoexüçax na choxü pejaxögüxũ. ²—Rü ngutaquexepataügüwa tá pexü ínawoxü. Rü aixcuma tá nawa nangu na texé pexü ðaixü rü tá nagu tarüxínüxü na ngêmaãcü mexü Tupanaçax taxüxũ. ³—Rü ngêmaãcü tá pemaã namaxê i duïxügü, erü taguma nüxü nacuaxgü ja Chaunatü, rü choxü rü ta tama nacuaxgü. ⁴—Rü pemaã nüxü chixu i nhaã ore i nhuxmax, na nüxna pecuaxächixüçax i ngêxguma jixçüra ngêmaãcü pexü nangupetügu.

Tupanaãe i Üünexüärü puracüchiga

—Noxri rü tama pemaã nüxü chixu i nhaã ore, jerü petanügu charüxãüx. ⁵—Notürü i nhuxma rü tá pexna íchixü na Chaunatü ga núma choxü mucüxütawa na changêxmaxüçax. Rü pema rü taxüema choxna peca na ngextá tá na chaxüxũ. ⁶—Notürü poraãcü pengechaügüama erü pemaã nüxü chixu i ngêma ore. ⁷—Notürü aixcuma pemaã nüxü chixu rü pexçax narümemae nixi na Chaunatüçax chataegüxũ. Rü ngêxguma chi tama Chaunatüxütawa chaxüxgu rü tau chima núma naxü i Naãe i Üünexü i pexü rüngüxêxũ. Notürü ngêxguma ngêma chaxüxgu rü chama tá núma chanamu i Naãe i Üünexü. ⁸—Rü ngêxguma Naãe i Üünexü núma üxgu rü tá guxü i duïxügüxü nüxü nacuaxêe na japedaduaxgüxũ. Rü tá nanangoxêe i nhuxãcü na jixü i ngêma maxü i Tupanapexewa aixcuma mexü. Rü tá duïxügüxü nüxü nacuaxêe na Tupana tá napocuexü i duïxügü naxçax i norü pecadugü. ⁹—Rü núma i Naãe i Üünexü tá duïxügüxü nüxü nacuaxêe na pecaduaxgüxü jixü erü tama choxü

najaxögü. ¹⁰—Rü tá nanangúexêê i nhuxäcü na jïxü i ngêma maxü i Tupanapexewa aixcuma mexü, erü chama rü tá Chaunatüxütawa chaxü, rü pema rü täüxütáma marü choxü pedaugü. ¹¹—Rü Naãe i Üünexü tá duüxügüxü nüxü nacuaxêê na Tupana tá napocuexü i duüxügü i chixexü ügüxü, erü Tupana rü namaã nanaxuegu na marü napocuaxü i Chataná i nhama i naãnamaã icuáxü. ¹²—Chama rü choxü nangëxma i muxüma i to i ore i pemaã nüxü chixuxchaüchiréxü. Notürü ega nhuxma chi pemaã nüxü chixuxgu rü tau chima nüxü pecuaxgü. ¹³—Rü Tupanaãe i Üünexü rü nüxü nixu i ore i aixcuma ixixüxicatama. Rü ngëxguma núma naxüxgu rü núma tá pexü nangúexêê i guxüma i ore i aixcuma ixixü. Erü núma rü tama nüëchama tá nidexa, notürü ngêma ore i Chaunatüxütawa rü chauxütawa nüxü naxinüxüxüxica tátama nixu. Rü tá pexü nüxü nacuaxêê i guxüma i tacü i jixcüra tá ngupetüxü. ¹⁴—Rü núma rü tá choxü nicuaxüxü erü chauxütawa tá nanajaxu i norü nguxêëtae, rü nhuxmachi tá pexü nangúexêê namaã i ngêma nguxêëtae. ¹⁵—Guxüma i Chaunatüaxü ngëxmaxü rü choxrü ta nixü. Ngëmacax pemaã nüxü chixu rü Naãe i Üünexü rü chauxütawa tá nanajaxu i norü nguxêëtae, rü nhuxmachi pexü tá namaã nangúexêê. ¹⁶—Rü paxa rü täüxütáma choxü pedau. Notürü ngëmawena rü wena táxarü choxü pedau erü Chaunatüxütawa tá chaxü —nhanagürü ga Ngechuchu.

**Ngechucharü ngúexügüarü
ngechaü rü tá taãexü nananguxuchi**

¹⁷Rü jexguma nhuxre ga toma ga Ngechucharü ngúexügü rü togüna

tacagü, rü nhatarügügü: —¿Tacüchiga nixü na ngêma nhaxü:

“Rü paxa rü täüxütáma choxü pedaugü. Notürü ngëmawena rü wena táxarü choxü pedaugü”, nhaxü? ¿Rü tacüchiga ta nixü na nhaxü:

“Chama rü Chaunatüxütawa tá chaxü”, nhaxü? ¹⁸—¿Rü tacüchiga ta nixü na nhaxü:

“Rü paxa rü täüxütáma choxü pedaugü”, nhaxü? Rü jixema rü tama nüxü tacuaxgüéga na tacüchigaxü tamaã jaxuxü —nhatarügügü. ¹⁹Rü Ngechuchu rü nüxü nacuaxama ga nüxna na tacagüchaüxü ga tomax. Rü jemacax nhanagürü toxü: —Chama rü marü pemaã nüxü chixu rü paxa rü täüxütáma choxü pedau, notürü ngëmawena rü wena táxarü choxü pedau. ¿Rü ngêma dexacaxtama i pegüna pecagüxü? ²⁰—Rü aixcuma pemaã nüxü chixu rü pema rü tá pexauxe, rü tá pengechaügü. Notürü nhama i naãnecüãx i duüxügü rü tá nataãégü. Notürü woo pema tá pengechaügü, rü ngêma perü ngechaü rü tá taãexü nananguxuchi.

²¹—Ngëxguma wüxi i nge íraxacüchaügu rü inaxixächiãe, erü inguxneca. Notürü ngëxguma marü tabuxgu ja ngürü õxchana, rü nüxü ijarüngüma na nhuxäcü poraäcü ngixü na nanguxchiréxü i noxrix, erü tümamaã itaãe ja ngürü õxchana. ²²—Rü ngëxgumarüü tá ta pexü nangupetü i pemax, erü nhuxma rü penaxixächiãégü. Notürü wena táxarü chataegu rü pexü íchajadau. Rü ngëxguma rü tá pexü nangëxma i wüxi i taãe i taxucürüwama texé pexna jaxuxü. ²³—Rü ngëxguma

ínanguxgu tá i ngêma ngunexũ na janguxũ i nhaã pemaã nüxũ chixuxũ, rü taxuũçaxtáma ãacüçax choxna pecagü erü aixcuma Chaunatü tá nixĩ ja pexna naxãcü i guxũma i ãacü i chauégagu nüxna naxçax peçaxũ. ²⁴—Nhuxmarüta i pema rü taxuũçaxma chauégagu ípecagü. ¡Naxçax ípeca rü tá penajaxu i ngêma naxçax ípeçaxũ! Rü ngêmaãcü rü tá aixcuma petaãëgü.

**Ngechuchu rü marü nüxũ
narüjexera i guxũma i ãacü i nhama
i naãnewa ngëxmaxũ**

²⁵—Nhuxma rü cuãxruũgügu chajaxuãcüma pemaã nüxũ chixu i ore. Notürü nawa tá nangu i ngunexũ i marü tãuxũtáma ngêmaãcü pemaã nüxũ chixu. Rü ngëxguma rü tá noxtacüma meã pemaã chanangoxëẽ i Chaunatüchiga. ²⁶⁻²⁷—Rü ngêma ngunexũgu i pema rü Chaunatüxũtawata tá chauégagu naxçax ípeca i ãacü i penaxwaxexũ. Rü taxuũçaxma tũxcüũ chama tá Chaunatüxũtawata pexũ naxçax íchaca, erü nümatama ja Chaunatü rü woetama pexũ nangechaũ, erü pema rü choxũ pengechaũ rü pejaxögü na naxũtawata ne chaxũxũ.

²⁸—Chaunatüxũtawata ne chaxũ na nhama ga naãnewa chaxũxũçax. Rü nhuxma rü tá nüxna chataegu i nhama i naãne na wenaxãrü Chaunatüxũtawata chaxũxũçax —nhanagürü. ²⁹Rü jexguma ga toma ga norü ngüexũgü rü nhatarügügu: —Nhuxma waxi nixĩ i meãxũchima tomaã cunangoxëẽxũ i curü ore i tomaã nüxũ cuixuxũ. Rü tama ãacügu ixuxũãcüma tomaã nüxũ cuixu.

³⁰—Rü nhuxma rü nüxũ tacuãx na

aixcuma guxũxũma na cucuãxũ. Rü taxuacüma texé nhuxü nhatagürü cuxũ. Rü ngêmacax nixĩ i tajaxögüxũ na aixcuma Tupanaxũtawata na ne cuxũxũ —nhatarügügu. ³¹Rü Ngechuchu toxũ nangãxũ rü nhanagürü: —¿Aixcuma pejaxögüxũ i nhuxmax? ³²—Rü nawa tá nangu i ngunexũ rü nhuxmatátama nixĩ i na pegü pewoonexũ. Rü wüxichigü i pema rü tá pepatawata pexĩ, rü chaxica tá nuã choxũ petãx. Notürü tama chaxica tá icharüxãũx, erü Chaunatü rü chauxũtawata nangëxma. ³³—Rü guxũma i nhaã ore rü pemaã nüxũ chixu na chaugagu petaãëgüxũçax. Rü nhama i naãnewa rü tá ngüxũ peinge. Notürü ¡peporae! erü chama rü marü nüxũ charüjexera i guxũma i ãacü i nhama i naãnewa ngëxmaxũ —nhanagürü.

**Ngechuchu rü norü
ngüexũgüçax najumuxë**

17 ¹Rü jema nhaxguwena rü Ngechuchu dauũgu nadawenü, rü nhanagürü: —Pa Chaunatüx, marü nawa nangu i ngunexũ na chajuxũ. Rü chanaxwaxe na duũxũgüxũ nüxũ cucuãxëẽxũ na aixcuma chama rü cune chiĩxũ. Rü ngêmaãcü i chama rü tá nüxũ nüxũ chacuãxëẽ na cuma rü aixcuma Tupana na cuiĩxũ. ²—Erü marü guxũ i duũxũgüarü ãëxgacüxũ choxũ cuiixëẽ, na chanamaxëxëẽxũçax i guxũma i duũxũgü i choxna cumugüxũ. ³—Rü ngêma duũxũgü tá nüxũ nangëxma i maxũ i taguma gúxü ega cuxũ nacuãxgügu na cuxicatama Tupana na cuiĩxũ, rü choxũ nacuãxgügu na chama rü Cristu ga núma choxũ cumucü na chiĩxũ. ⁴—Chama rü marü cuxũ

chataxêê i nhama i naãnewa rü chajanguxêê i guxũma i puracü ga nawa choxũ cumuxũ. ⁵—Rü nhuxma Pa Chaunatüx, rü chanaxwaxe i cugüxütawa choxũ cungêxmaxêê na choxũ nangêxmaxũcax ga jematama pora ga cumaã choxũ jexmaxũ ga noxri taũta naãne üxgu. ⁶—Rü guxema duũxêgü ja tüxũ cuidexechixe ga nhama ga naãnewa na choxna tüxũ cumugüxũcax, rü marü tüxũ nüxũ chacuaxêê i texé na cuixũ i cumax. Rü woetama cuxrügü tixigü rü cuma nixi ga choxna tüxũ cumugüxũ. Rü tümagü rü marü naga taxĩnüê i curü ore. ⁷—Rü nhuxma rü marü nüxũ tacuax rü guxũma i ngêma choxna cuxãxũ, rü aixcuma cuxütawa ne naxũ. ⁸—Rü chama rü marü tümamaã nüxũ chixu ga curü ore ga chamaã nüxũ cuixuxũ. Rü tümagü rü marü tajaxögü i ngêma ore. Rü nüxũ ticuaxächitanü na aixcuma cuxütawa na ne chaxũxũ i chamax. Rü tajaxögü ga cuma núma choxũ na cumuxũ. ⁹—Rü ngêmacax cuxna chaca na tüxũ na curüngüxêêxũcax. Rü tama cuxna chaca na nüxũ curüngüxêêxũcax i nhama i naãnecũãx i duũxũgü, notürü cuxna chaca na tüxũ curüngüxêêxũcax ja guxema choxna tüxũ cumugüxe, erü curü duũxũgü tixigü. ¹⁰Rü guxãma ja jixema choxrügü ixigüxe rü cuxrügü tixigü. Rü guxãma ja cuxrügü ixigüxe rü choxrügü tixigü. Rü tümagagu rü duũxũgü choxũ nicuaxũügü. ¹¹—Chama rü marü täüxütáma nhama i naãnewa changêxmaêcha, notürü i tümagü rü ngêmaãcü nhama i naãnewa tá tangêxmagü ngêxguma cuxütawa chaxũjane. Pa Chaunatü ja Üüneçüx, rü

chanaxwaxe na curü pora ga choxna cuxãxũmaã tüxna cudauxũ ja jixema choxna tüxũ cumugüxe, na ngêmaãcü guxãma wüxigu rüxĩnüêxũcax, ngêma cuma rü chama na wüxigu rüxĩnüêxürüü. ¹²—Rü jexguma guxema choxna tüxũ cumugüxetanüwa chajexmagu ga nhama ga naãnewa, rü curü pora ga choxna cuxãxũmaã tüxna chadau rü tüxũ íchapoxũ. Rü taxúema ga guxema choxna tüxũ cumugüxe rü itajarütaxe. Rü Juda ga woetama ijarütaxuxũxicatama inajarütaxu na janguxũcax i curü ore i ümatüxũ.

¹³—Rü nhuxma rü cuxütawa tá chaxũ. Notürü nhuxmarüta nhama i naãnewa changêxmajane rü nüxũ chixu i nhaã curü ore na tümagü rü ta tüxũ nangêxmaxũcax i ngêma taãê i aixcuma ixixũ i chama choxũ ngêxmaxũ.

¹⁴—Chama rü marü tümamaã nüxũ chixu i curü ore. Notürü nhama i naãnecũãx i duũxũgü rü tümachi naxaie, erü tüma rü tama naxrüü tixigü, ngêxgumarüü i chama rü tama nhama i naãnecũãxrüü chixi. ¹⁵—Tama cuxna tümacax chaca na tüxũ na cuigagüxũcax i nhama i naãnewa. Notürü cuxna chaca na tüxũ na ícupoxũxũcax nüxna i ngexo i Chataná. ¹⁶—Chama rü tama nhama i naãnecũãx chixi. Rü tümagü rü ta tama nhama i naãnecũãx tixigü, erü cuxrügü tixigü i nhuxmax. ¹⁷—Curü ore rü aixcuma nixi. Rü chanaxwaxe i tüxũ cungüexêê i curü ore, na aixcuma cupexewa tixüünexũcax ja jixema choxna tüxũ cumugüxe. ¹⁸—Rü jexgumarüü ga nhama ga naãnecũãx ga duũxũgütanüwa choxũ na cumuxürüü, rü ngêxgumarüü i chama rü ta nhama i

naãnecũãx i duũxũgũtanũwa tũxũ chamugũ. ¹⁹—Rũ tũmagagu chaugũ ichaxã na tũxũ changũexẽxũcax i curũ ore i aixcuma ixĩxũ, na cupexewa tixũunexũcax ja jĩxema choxna tũxũ cumugũxe. ²⁰—Notũrũ tama jĩxema nhũxma jaxõgũxecaxicatama cuxna chaca. Notũrũ cuxna chaca ta tũmacax ja jĩxema jixcũra tá jaxõgũxe nagagu i tũmaãrũ ore ja jĩxema nhũxma jaxõgũxe. ²¹—Rũ guxãma ja jĩxemacax cuxna chaca na aixcuma wũxitama tixĩgũxũcax. Rũ ngẽma cuma rũ chama na wũxitama ixĩgũxũrũũ, Pa Chaunatũx, rũ chanaxwaxe i guxãma i tũma rũ ta wũxitama tixĩgũ. Rũ ngẽmaãcũ i nhama i naãnecũãx i duũxũgũ, rũ tá najaxõgũ na cuma núma choxũ cumuxũ. ²²—Rũ chama rũ marũ tũxna chanaxã i ngẽmatama pora i cuma choxna cuxãxũ na ngẽmaãcũ wũxitama tixĩgũxũcax ngẽma cuma rũ chama na wũxitama ixĩgũxũrũũ. ²³—Rũ chanaxwaxe na tũmawa changẽxmaxũ rũ cuma i chawa na cungẽxmaxũ na ngẽmaãcũ aixcuma wũxitama ixĩgũxũ i guxãma i jixema. Rũ ngẽmaãcũ i nhama i naãnecũãx i duũxũgũ rũ tá nũxũ nicuaxãchitanũ na cuma núma choxũ cumuxũ, rũ tá nũxũ nicuaxãchitanũ na tũxũ cungechaũxũ ja jĩxema choxna tũxũ cumugũxe ngẽma na choxũ cungechaũxũrũũ. ²⁴—Pa Chaunatũx, cuma choxna tũxũ cumugũ. Rũ chanaxwaxe i chauxũtawa tangẽxmagũ i ngẽma tá íchangẽxmaxũwa, na nũxũ tadaugũxũcax i chorũ pora ga choxna cuxãxũ. Jerũ choxũ cungechaũ ga jexguma taũta naãne ixũgũgumama. ²⁵—Pa Chaunatũ ja Mecũx, nhama i

naãnecũãx i duũxũgũ rũ tama cuxũ nacuaxgũ. Notũrũ chama rũ cuxũ chacuax. Rũ jĩxema choxna tũxũ cumugũxe rũ ta marũ nũxũ tacuaxgũ na cuma núma choxũ cumuxũ. ²⁶—Rũ marũ tũxũ nũxũ chacuaxẽẽ na texẽ cuiĩxũ. Rũ guxũgutãma tũxũ nũxũ chicuaxẽẽãmachigũ na cuma choxũ cungechaũxũrũũ tũgũ tangechaũgũxũcax rũ chama rũ tũmaxũtawa na changẽxmaxũcax —nhanagũrũ ga Ngechuchu.

Ngechuchuxũ nijauxgũ

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50;

Lc 22.47-53)

18 ¹Rũ jema nhaxguwena ga Ngechuchu rũ tomaã inaxũãchi, na Chedruãrũ ngatexũãrũ tocutũwa taxĩxũcax. Rũ jema najexma ga wũxi ga nanetũnecũ. Rũ jemawa naxũ ga Ngechuchu tomaã. ²Rũ Juda ga jema bexma cúãcũ Ngechuchuxũ íjaxuaxũxũ rũ nũxũ nacuax ga jema nachica, jerũ Ngechuchu rũ muẽxpũxcũna jema tomaã nangutaquexexũ. ³Rũ jema nangu ga Juda namaã ga nhuxre ga churaragũ rũ nhuxre ga tupauca ga taxũneãrũ purichĩagũ ga jema namugũxũ ga paigũarũ ãẽxgacũgũ rũ parichẽgũ. Rũ meãma nixãxne, rũ jema nanangegũ ga omũgũ. ⁴Notũrũ ga Ngechuchu rũ marũ nũxũ nacuax ga guxũma ga tacũ tá nũxũ na ngupetũxũ. Rũ jemacax naxcax nixũ, rũ nũxna naca, rũ nhanagũrũ: —¿Texẽcax nixĩ i pedaugũxũ? —nhanagũrũ. ⁵Rũ nũmagũ rũ Ngechuchuxũ nangãxũgũ, rũ

nhanagürügü: —Nacharétucũãx i Ngechuchuçax nixi i tadaugũxũ —nhanagürügü. Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü nhanagürü: —Chama chixi —nhanagürü. Rü Juda ga bexma cúãcü ínaxuaxũxũ rü jema churaragütanüwa najexma. ⁶Rü jexguma jema nhaxgu ga Ngechuchu: “Chama chixi”, nhaxgu, rü nügiweama nacaixũtanü ga jema churaragü, rü jexma najaji. ⁷Rü jexguma ga Ngechuchu rü wena nüxna naca, rü nhanagürü: —¿Texécax nixi i pedaugũxũ? —nhanagürü. Rü nümagü rü nanangãxũgü rü nhanagürügü: —Nacharétucũãx i Ngechuchuçax nixi i tadaugũxũ —nhanagürügü. ⁸Rü Ngechuchu rü wenaxãrü nhanagürü nüxũ: —Marü pemaã nüxũ chixu rü chama chixi. Rü ngëxguma chauuçax pedaugügu rü jípejaxixë i nhaã chorü ngúexũgü! —nhanagürü. ⁹Rü jemaãcü nangupetü na janguxũcax ga norü ore ga nümatama ga Ngechuchu nüxũ jaxuxü ga nhaxgu: “Jíxema Chaunatü choxna tüxũ mugüxe rü taxúetáma itajarítauxe”, nhaxgu. ¹⁰Rü Chimáú ga Pedru rü nüxũ ijexma ga wüxi ga cüchi. Rü ngixũ najaxu ga norü cüchi rü jemamaã ínanadaechinü ga paigüarü ãëxgacüarü duũxũ ga Malcugu áëgaxũ. Rü norü tügünechinü ínadae. ¹¹Notürü ga Ngechuchu rü Pedruxũ nhanagürü: —¿Ngixchixũgu ngixü ixücuchi i curü cüchi! ¿Tama exna nüxũ cucuçax na chama rü tá ngúxü chingexü ngëma Chaunatü chamaã naxueguxürüü? —nhanagürü.

Anápatawa Ngechuchuxũ nagagü
(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹²Rü jexguma ga churaragüarü ãëxgacü, namaã ga norü churaragü rü tupaucaarü purichíagü, rü Ngechuchuxũ nijauxgü. Rü najanaixchacüügü. ¹³Rü noxri rü ãëxgacü ga Anápatawa nanagagü. Rü Aná rü Caipánaxtü nixi. Rü guma taunecügu ga Caipá rü paigüeru nixi. ¹⁴Rü jema Caipá nixi ga üpaacü jema Judéugüarü ãëxgacügümaã nüxũ ixuxü ga na namemaëxũ ga wüxitama ga jatü guxũma ga Judéugücax na juxũ.

Pedru rü tama
Ngechuchuxũ nacuçxnetá
(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68;
Lc 22.55-57)

¹⁵Rü chama rü Chimáú ga Pedru rü wüxigu Ngechuchuwe tarixi. Rü jema paigüarü ãëxgacü rü choxũ nacuçx. Rü jemacax ga chama rü wüxigu Ngechuchumaã tichocu ga ãëxgacüpataaxtüwa. ¹⁶Notürü ga Pedru rü íãxãrü düxétügutama narüxãüx. Rü jemacax íchaxuxũ ga chama, rü jema íãxãrü darüü ga ngecümaã chajarüdexa, rü jexguma Pedruxũ ijamucuchi. ¹⁷Rü jexguma ga jema ngecü ga íãxãrü darüü, rü Pedruna ica, rü ngígürügü: —¿Tama exna cuma rü ta wüxi i norü ngúexü cuixü i ngëma jatü i jajauxgüxũ? —ngígürügü. Rü Pedru ngixü nangãxũ, rü nhanagürü: —Tama nixi —nhanagürü. ¹⁸Rü jema íãxtüwa rü ãëxgacüarü duũxügü rü purichíagü rü nanaxügü ga wüxi ga üxü, jerü nagáuane. Rü guma üxüxetüarü

ngaicamagu nachigü, rü jéma nügü ninaixüügü. Rü Pedru rü ta jéma nügü nanaixü naxëtüwa ga guma üxü.

**Paigüarü ãëxgacü rü
Ngechuchuna naca**

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64;
Lc 22.66-71)

¹⁹Rü jema paigüarü ãëxgacü rü inanaxügü ga Ngechuchuna na naçaxü, rü nhanagürü: —¿Täcü nixí ga duüxügüü namaã cungüexëëxü? ¿Rü texégü tixí ja jíxema curü ngüexügü? —nhanagürü. ²⁰Rü Ngechuchu nhanagürü nüxü: —Chama rü guxü ga duüxügüpexewa nüxü chixu ga chorü ore. Rü ngutaquexepataügüwa rü tupauca ja taxünewa i ngextá guxüma i Judéugü íngutaquexegüxüwa chanangüexëë ga duüxügü. Rü jemaãcü taxüma ichicux ga chorü ore. ²¹—¿Rü tÿxcüü i choxna cuçaxü i nhuxmax? Ëcü, ¡nüxna naca i ngëma duüxügü ga nüxü ínüëxü ga chorü ore! Rü nümagü tá cumaã nüxü nixugüe ga ñacüchigaxü namaã na chixuxü. Erü nümagü rü nüxü nacuaxgü i guxüma ga ñacü ga namaã nüxü chixuxü —nhanagürü. ²²Rü jexguma Ngechuchu jema nhaxgu, rü wüxi ga tupauca ga taxünearü purichía ga naxütägu chixü, rü Ngechuchuchametügu nidagü. Rü nhanagürü Ngechuchuxü: —¿Tÿxcüü ngëmaãcü cunangäxü ja daa paigüarü ãëxgacü? —nhanagürü. ²³Rü Ngechuchu nanangäxü rü nhanagürü: —Rü ngëxguma ñacü rü chixexüxü chixuxgu, ¡rü nüxü ixu na nhuxäcü chixri na chidexaxü! Notürü ega chorü ore rü aixcuma jixügu, rü ¿tÿxcüü i

choxü cuidagüxü i nhuxmax? —nhanagürü. ²⁴Rü jexguma ga Aná rü Ngechuchuxü janáíäcüma paigüarü ãëxgacü ga Caipáxütawa nanamu.

**Pedru rü wenaxärü tama
Ngechuchuxü nacuaxneta**

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72;
Lc 22.58-62)

²⁵Rü joxni ga Pedru rü üxüarü ngaicamagu nachiecha, rü jéma nügü nanaixüäma. Rü jema jéma jexmagüxü rü nüxna nacagüe, rü nhanagürügü: —¿Tama exna cuma rü ta norü ngüexü cuiixü i ngëma jatü i jajauxgüxü? —nhanagürügü. Notürü ga Pedru rü tama nügü nixu, rü nhanagürü: —Tama nixí —nhanagürü. ²⁶Rü jéma najexma ga wüxi ga paigüarü ãëxgacüarü duüxü. Rü jema rü Pedru ídaechinüxütanüxü nixí. Rü Pedruna naca, rü nhanagürü: —¿Tama exna cuma jíixü ga nanetü necüwa Ngechuchumaã cuxü chadauxü? —nhanagürü. ²⁷Rü Pedru rü wenaxärü tama nügü nixu. Rü jexgumatama nica ga ota.

**Ngechuchu rü
Piratüpexewa najexma**
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5;
Lc 23.1-5)

²⁸Rü jexguma Ngechuchumaã nüxü nachauegu ga nüxna na nacagüxü, rü Caipápatawa ínanagaxüchigü rü Judéaaneärü ãëxgacü ga Romacüãxpatawa nanagagü. Notürü marü ningóonechaü ga jexguma rü jemacax ga jema Judéugü rü tama guma ãëxgacüpatagu nachocu, jerü norü mugü nüxü nixu rü taxü ga pecadu

nixĩ na wüxi ga Romacũãxpatagu na nachocuxũ ga jema ngunexũgu. Rũ jemaãcü tama Tupanapexewa nügũ nixũxaarũ maxũãxkẽegũchaũ, jerũ jexguma nügũ jaxũxaarũ maxũãxkẽegũgu, rũ taxucũriwa nanangõxgũ ga õna ga Üpetũchigaarũ petacax namexẽexũ. ²⁹Rũ jemacax ga guma ãẽxgacũ ga Romacũãx ga Piratu rũ napatawa ínaxũxũ ga duũxũgũmaã na jadexaxũcax. Rũ nhanagũrũ nüxũ: —¿Tacũcax ípenaxuaxũ ja daa jati? —nhanagũrũ. ³⁰Rũ nümagũ rũ Piratuxũ nangãxũgũ, rũ nhanagũrũgũ: —Ngẽxguma chi tama wüxi i taxũ i chixexũ naxũxgu, rũ tau chima cuxũtawa tanaga —nhanagũrũgũ. ³¹Rũ jexguma ga Piratu rũ nhanagũrũ nüxũ: —¿Ëcü perũ ãẽxgacũgũxũtawa penaga, rũ perũ mugũ pemaã nüxũ ixuxũãcũma penapocux! —nhanagũrũ. Notũrũ ga jema Judẽgũ rũ Piratuxũ nangãxũgũ, rũ nhanagũrũgũ: —Notũrũ pema i Romacũãxgũ rũ marũ toxna penachũxu na texẽxũ timaxgũxũ tũmaãrũ chixexũcax —nhanagũrũgũ. ³²Rũ jemaãcü ningu ga jema ore ga Ngechuchu ãpaacũ nüxũ ixuxũ ga nhuxãcü tá na najuxũ. ³³Rũ Piratu rũ wenaxãrũ napatagu naxũcu, rũ Ngechuchucax nangema. Rũ nüxna naca, rũ nhanagũrũ: —¿Cuma jĩxũ i Judẽgũarũ ãẽxgacũ cuiĩxũ? —nhanagũrũ. ³⁴Rũ Ngechuchu nhanagũrũ nüxũ: —¿Cuechamatama i nagu curũxĩnũxũ na ngẽmaãcü choxna cuçaxũ, rũ exna togũ marũ cumaã nüxũ nixu na ngẽmaãcü choxna cuçaxũcax? —nhanagũrũ. ³⁵Rũ Piratu Ngechuchuxũ nangãxũ, rũ nhanagũrũ: —¿Exna cuma

nagu curũxĩnũgu rũ Judẽu chiĩxũ? Rũ ngẽma cuchiũãnecũãxgũ rũ paigũarũ ãẽxgacũgũtama nixĩ i chauxũtawa cuxũ gagũxũ. ¿Exna tacũ rũ chixexũ cuxũ? —nhanagũrũ. ³⁶Rũ jexguma ga Ngechuchu rũ nanangãxũ, rũ nhanagũrũ: —Chama rũ tama nhama i naãnewa ãẽxgacũ chixĩ. Rũ ngẽxguma nhama i naãnewa ãẽxgacũ chixĩgu, rũ chorũ duũxũgũ rũ chi Judẽgũarũ ãẽxgacũgũmaã nügũ nadai rũ tau chima choxũ nijauxgũ i ngẽxguma. Notũrũ tama nhama i naãnewa ãẽxgacũ chixĩ —nhanagũrũ. ³⁷Rũ jexguma ga Piratu rũ nhanagũrũ nüxũ: —¿Exna to i nachĩũãneãrũ ãẽxgacũ cuiĩ i cumax? —nhanagũrũ. Rũ Ngechuchu nanangãxũ rũ nhanagũrũ: —Cumatama marũ nüxũ cuixu na ãẽxgacũ chiĩxũ. Rũ jemacax ga chama rũ chabu rũ nhama ga naãnewa chaxũ na duũxũgũmaã nüxũ chajarũxuxũcax i ore i aixcuma ixĩxũ. Rũ guxãma ja texẽ ja nüxũ cuãxchaũxẽ i ngẽma ore i aixcuma ixĩxũ, rũ choxũ itarũxĩnũẽ i ngẽma ore i nüxũ chixuxũ —nhanagũrũ. ³⁸Rũ Piratu rũ nhanagũrũ nüxũ: —¿Tacũ nixĩ i ngẽma ore i aixcuma ixĩxũ? —nhanagũrũ.

**Ngechuchumaã nanaxuegu
na jamãxgũãxũ**

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20;

Lc 23.13-25)

Rũ jemaãcü Ngechuchuna nacaxguwena ga Piratu, rũ wenaxãrũ Judẽgũmaã najarũdexa. Rũ nhanagũrũ nüxũ: —Taxuũma i chixexũxũ nawa chadau i nhaã jati. ¿Rũ tũxcũũ chi inapocuxũ? ³⁹—Notũrũ guxũguma ega Üpetũchigaarũ petawa nanguxgu, rũ

peçüma nixĩ na choxna naxçax na peçaxũ na íchananguxuchixêẽxũçax i wüxi i duũxũ i pocuxũ. ¿Rü penaxwaxexũ na pexçax íchananguxuchixêẽxũ i nhaã perü ãêxgacü, Pa Judéugüx? —nhanagürü. ⁴⁰Rü jexguma ga guxüma ga jema duũxũgü, rü tagaãcü aita naxüe, rü nhanagürügü: —Tama tanaxwaxe na cujangéxũ i ngẽma jatü. Rü Barabá waxi nixĩ i tanaxwaxexũ na cujangéxũ —nhanagürügü. Rü jema Barabá rü wüxi ga máẽtaxũ nixĩ.

19 ¹Rü jexguma ga Piratu rü churaragüxũ namu na Ngechuchuxũ nacuaixgüxũçax. ²Rü jema churaragü rü chuchuxüwa nanaxügü ga wüxi ga ngaxcueruü rü nhüxmachi naẽruwa najangaxcuchigü. Rü wüxi ga máxũ ga naxchiru ga daucharaxũgu najacuxêẽgü. ³Rü nhüxmachi naxçax naxĩ, rü nüxũ nacugüeãcüma nhanagürügü nüxũ: —¡Namaxũ, Pa Judéugüariü ãêxgacüx! —nhanagürügü. Rü nanapechametügü. ⁴Rü Piratu rü wenaxãrü düxétüwa naxü, rü Judéugüxũ nhanagürü: —¡Dücax! nhüxma tá nuã pepexewa chanaga na nüxũ pecuáxũçax na taxuüma i chixexũxũ nawa chadauxũ —nhanagürü. ⁵Rü düxétüwa naxü ga Ngechuchu. Rü namaã nangaxcueru ga jema ngaxcueruü ga chuchuxũnaxçax. Rü nagu nicux ga jema máxũ ga naxchiru ga daucharaxũ. Rü jexguma ga Piratu rü Judéugüxũ nhanagürü: —Daa nixĩ ja jima jatü —nhanagürü. ⁶Notürü jexguma Ngechuchuxũ nadaugügu ga paigüariü ãêxgacügü rü purichíagü, rü inanaxügüe ga aita na

naxüexũ. Rü nhanagürügü: —¡Curuchawa japota! ¡Curuchawa japota! —nhanagürügü. Rü Piratu rü nhanagürü nüxũ: —¡Ëcü, pejaga rü pematama curuchawa pejapota! Erü chama rü taxuüma i chixexũxũ nawa chadau —nhanagürü ga Piratu. ⁷Notürü ga jema Judéugü rü Piratuxũ nangãxügü, rü nhanagürügü: —Toma toxũ nangẽxma i wüxi i torü mu. Rü ngẽma torü mu toxũ nüxũ nacuaãxêẽ na namexũ na najuxũ i nhaã jatü, jerü nüma rü nüxũ nixu ga Tupana Nane na jüxũ —nhanagürügü. ⁸Rü jexguma jemaxũ naxĩnúgu ga Piratu, rü jexeraãcü namuü. ⁹Rü wena Ngechuchumaã napatagu naxücu. Rü jéma Ngechuchuna najaca, rü nhanagürü: —¿Ngextácüãx cuix i cumax? —nhanagürü. Notürü ga Ngechuchu rü tama nanangãxũ. ¹⁰Rü jexguma ga Piratu rü Ngechuchuxũ nhanagürü: —¿Exna ngẽma täxüütáma choxũ cungãxũ? ¿Tau exna i nüxũ cucuáxũ na çaxmexwa cungẽxmaxũ na curuchawa cuxũ chipotaxũ rü exna cuxũ na íchanguxuchixêẽxũçax? —nhanagürü. ¹¹Rü Ngechuchu nanangãxũ, rü nhanagürü: —Tau chima cuxmexwa changẽxma, ega tama Tupana naxwaxegu. Rü ngẽmacax nixĩ i ngẽma duũxũgü i cuxna choxũ mugüxũ rü curü jexera poraãcü napecaduãxgü —nhanagürü. ¹²Rü jemawena rü Piratu nagu narüxinü ga nhuxãcü Ngechuchuxũ na ínanguxuchixêẽégaxũ. Notürü jema Judéugü rü poraãcü aita naxüe, rü nhanagürügü: —Ngẽxguma tá ícunanguxuchixêẽxgu rü tama curü ãêxgacü ja tacü ja Romacüãx ja

Chécharuxũ cungechaũ. Erũ ngexerũxe ja ãẽxgacũ ja tacũxũ tũgũ ingucuchixẽxẽ, rũ Romacũãx ja ãẽxgacũ ja tacũ ja Chécharuarũ uwanũ tixĩ —nhanagũrũgũ. ¹³Rũ jexguma jemaxũ naxĩnũgu ga Piratu, rũ churaragũxũ namu ga Ngechuchuxũ dũxétũwa na nagagũxũcax. Rũ nawa najarũto ga wũxi ga tochicãũ ga taxũ ga nutagũnaxcax ga togawa rũ Gabatagu ãẽgaxũ. Rũ jema nachicawa nixĩ ga pocuexũ ga duũxũgũna naçaxũ ga ãẽxgacũ. ¹⁴Rũ wũxi ga ngunexũ nataxu ga Ũpetũchigaarũ petawa na nanguxũ ga jexguma, rũ marũ tocuchiwa nangu. Rũ Piratu rũ Judégũxũ nhanagũrũ: —¡Daa nixĩ ja jima perũ ãẽxgacũ! nhanagũrũ. ¹⁵Notũrũ ga nũmagũ rũ aita naxũe, rũ nhanagũrũgũ: —Tanaxwaxe na najuxũ. Rũ ¡curuchawa japota! —nhanagũrũgũ. Rũ Piratu nũxna naca rũ nhanagũrũ nũxũ: —¡Nhuxãcũ i chama rũ ichanamu na curuchawa japotagũãxũcax ja perũ ãẽxgacũ? —nhanagũrũ. Notũrũ ga paigũarũ ãẽxgacũgũ rũ Piratuxũ nangãxũgũ, rũ nhanagũrũgũ: —Jima ãẽxgacũ ja tacũ ja Chécharu ja Romawa ngẽxmacũ rũ jima nixĩ ja torũ ãẽxgacũ, rũ nataxuma i to —nhanagũrũgũ. ¹⁶Rũ jexguma ga Piratu rũ jema Judégũna Ngechuchuxũ namu na curuchawa japotagũãxũcax. Rũ nũmagũ rũ najagagũ.

Curuchawa Ngechuchuxũ nipotagũ

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41;

Lc 23.44-49)

¹⁷Rũ ínaxũxũ ga Ngechuchu, rũ norũ curucha ngĩxũ ininge. Rũ jéma nanagagũ nawa ga wũxi ga nachica ga

Duũxẽruchinaçãgu ãẽgaxũ. Rũ jema rũ Górguta nixĩ ga naéga ga togawa. ¹⁸Rũ jéma curuchawa Ngechuchuxũ najarũpotagũ. Rũ Ngechuchurũũ curuchawa najapotagũ ga taxre ga to ga jatũgũ, rũ wũxi ga norũ tũgũnecũwawa rũ to ga norũ toxwecũwawa. ¹⁹Rũ Piratu rũ churaragũxũ namu na Ngechuchuarũ curuchatapexewa na japocuchigũãxũcax ga wũxi ga mũrapewaxacũ ga ãẽgatachinũxũ ga nhaxũ:

“Ngechuchu ja Nacharétucũãx ja Judégũiarũ ãẽxgacũ”, nhaxũ. ²⁰Rũ muxũma ga jema Judégũgũ nũxũ nadaumatũ ga jema namatũ ga mũrapewaxacũgu iuxũ. Jerũ jema nachica ga Ngechuchuxũ curuchawa ¡janapotagũxũwa, rũ ããneãrũ ngaicamana nixĩ. Rũ tamaẽxpũx ga nagawa naxũmatũ ga jema naéga ga jema mũrapewawa. Rũ togawa rũ Grégugũgawa rũ Romacũãxgũgawa naxũmatũ. ²¹Rũ jemacax ga jema Judégũiarũ paigũarũ ãẽxgacũgũ rũ Piratuxũ nhanagũrũgũ: —Toma rũ tama tanaxwaxe i cunaxũmatũ i “Judégũiarũ ãẽxgacũ”, nhaxũ. Rũ narũmemaẽ nixĩ i cunaxũmatũ rũ nhacurũgũ:

“Nũgũ ixucũ na Judégũiarũ ãẽxgacũ jĩxũ”, nhacurũgũ. ²²Notũrũ Piratu nanangãxũ rũ nhanagũrũ: —Ngẽma chaxũmatũxũ rũ marũ ngẽma naxũmatũ —nhanagũrũ. ²³Rũ curuchawa marũ Ngechuchuxũ japotagũguwena ga churaragũ, rũ nanade ga Ngechuchuchiru. Rũ jema ãgũmũcũ ga churaragũ rũ nũgũmaã najatoje ga naxchiru. Rũ nanajauxgũ ga ga norũ dejuxũchiru ga máxũ. Notũrũ

taxuwama narungaxte, jerü woetama jemaãcü naxü. ²⁴Rü jemacax ga jema churaragü rü nügümaã nhanagürügü: —¡Täuxütáma nagu tagaugüe! Rü narümemaë nixí i naxcax tá naxĩnucaxwexegü rü ngĩxũ tanhanagügü i wüxi i diëru na ngêmawa nüxũ icuaxgüxũcax na texéarü tá na jiĩxũ —nhanagürügü. Rü jemaãcü ningu ga Tupanaãrü ore ga ümatüxũ ga nhaxũ:

“Nügümaã najatoje i chauxchiru, rü naxcax ngĩxũ tananhanagügü i wüxi i diëru”,

nhaxũ. Rü aixcuma jemaãcü nixí ga naxügüãxũ ga churaragü. ²⁵Rü Ngechuchuarü curuchapünewa ijexma ga naë ga María, rü ngējax, rü María ga Cropa naxmax, rü María ga Magadácũãx. ²⁶Rü jexguma Ngechuchu naëxũ daxgu ga jexma chauxũtagu na nachixũ, rü nhanagürü ngĩxũ: —Pa Mamax, jima nixí ja cune, —nhanagürü. ²⁷Rü jemawena, rü nhanagürü choxũ: —Ngêma ijixí i cue —nhanagürü. Rü jexgumamama rü chapatawa ngĩxũ chajaxu. Rü chauxũtawá ijexmaëcha.

Naju ga Ngechuchu

²⁸Rü Ngechuchu nüxũ nacuax ga marü na janguxũ ga guxũma ga norü puracü ga nhama ga naãnewa. Rü jema Tupanaãrü ore ga ümatüxũ na janguxëëxũcax, rü nhanagürü: —Chĩtawá —nhanagürü. ²⁹Rü jéma ijexma ga wüxi ga tũxũxãcü ga wĩu ga marü üxchiücümaã äãcuxcü. Rü wüxi ga tũaxmü guma wĩumaã niwaixëëgü, rü wüxi ga dexnemenaxãwa najanaĩx. Rü jemamaã naãxgu nanawexgü. ³⁰Rü Ngechuchu najaxaxü ga guma wĩu ga

üxchiücü rü nhanagürü: —Marü ningu i guxũma i chorü puracü —nhanagürü. Rü nhuxmachi inajarümaxächieru, rü naju.

Wüxi ga churara rü wocaxemaã Ngechuchuxũ nacanapacütüxũ

³¹Notürü ga jema Judéugüarü äëxgacügü rü tama nanaxwaxegü ga curuchagüwa na najexmagüxũ ga jema naxũnegü. Jerü moxũãcü rü ngũxchigaarü ngunexũ nixí. Rü jema Judéugücax rü jema nixí ga guxũ ga ngũxchigaarü ngunexũãrü jexera ga üünexũ, jerü norü peta ga Üpetüchigaarü ügü nixí. Rü jemacax Piratuna naxcax nacagü na churaragü jéma namugüxũcax na japojeeparagüãxũcax na paxa najuexũcax ga jema curuchawa ipotagüxũ, rü paxa na nadeãxũcax ga curuchawa naxũpa ga ngũxchigaarü ngunexũ. ³²Rü jéma naxí ga churaragü rü inanapoeparagü ga jema taxre ga jattügü ga Ngechuchumaã jéma curuchawa ipotagüxũ. ³³Rü Ngechuchucax naxí ga churaragü, notürü nüxũ nadaugü ga marü na najuxũ. Rü jemacax tama najapojeeparagü. ³⁴Notürü wüxi ga churara rü Ngechuchuxũ nacanapacütüxũ. Rü jexgumatama ínaxaxüchi ga nagü rü dexá. ³⁵Rü chama i Juáũ rü nüxũ chadau i guxũma ga nhaã pemaã nüxũ chixuxũ. Rü aixcuma nixí i nhaã chorü ore. Rü chamatama nüxũ chacuax i aixcuma na jiĩxũ, rü pemaã nüxũ chixu na pema rü ta pejaxögüxũcax. ³⁶Rü jema nangupetü na janguxũcax i Tupanaãrü ore i ümatüxũ i nhaxũ:

“Rü taxúnetáma ja naxchinaxã nipojegü”,
nhaxũ. ³⁷Rü toxnamana i Tupanaãrũ ore i ùmatũxũwa rü nhanagürü:

“Tá nüxũ narũdaunũ ja jima nacanapacütũxũgũãcũ”,
nhanagürü.

Ngechuchuxũ inatãxgũ
(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47;
Lc 23.50-56)

³⁸Rü najexma ga wüxi ga jatü ga Arimatéacũãx ga Juchegu ãégacü. Rü nüma rü ta Ngechuchuxũ najaxõ, notürü cúãcü najaxõ jerü natanũxũ ga Judéugüarü ãëxgacügüxũ namuũ. Rü guma nixĩ ga Piratuna jacacü na najauxãxũcãx ga Ngechuchuxũne. Rü Piratu rü: —Ngũ, —nhanagürü. Rü jexguma ga Juche rü jéma naxü ga curuchawa íjapotaxũwa, rü curuchawa najajaxu ga naxũne ga Ngechuchu. ³⁹Rü jéma nangu ga Nicudému ga ùpaacü chütacü Ngechuchuxũtagu naxũãnecü. Rü jéma nanange ga 30 quiru naguxũ ga pumara ga paacaxũchixũ na Ngechuchuxũ namaã nachaxũnegũxũcãx. ⁴⁰Rü jemaãcü ga Juche rü Nicudému rü curuchawa nanajauxgü ga naxũne ga Ngechuchu. Rü naxchiru ga marü pumarachaxũmaã najanáxpũxũgü. Jerü jema nixĩ ga tocüma ga toma ga Judéugü ga jexguma wüxi ga jueta tũxũ itatãxgü. ⁴¹Rü jema nachica ga Ngechuchu curuchawa ípotaxũwa najexma ga wüxi ga nanetünecü. Rü jema nanetünecüwa najexma ga wüxi ga naxmaxũ ga jexwacaxũxũ ga taguma texéxũ nagu natãxgüxũ. ⁴²Rü jema

naxmaxũgu najaxücuchigü ga Ngechuchuxũne jerü nangaicama, rü paxa tá ningune ga ngũxchigaarü ngunexũcãx.

Ínarüda ga Ngechuchu
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

20 ¹Rü jüxüarü pãxmamaxũchi ga taüta meã jangóonegu, rü María ga Magadãcũãx rü Ngechuchuxũ íjaxücuchigüxũwa ixü. Rü nüxũ idau ga guma nuta ga Ngechuchumaxũ namaã rüngüxtaücü, rü marü na ínaxügachixũ. ²Rü jexgumatama iinhaãchi, rü jema chama rü Chimáũ ga Pedrumaã ítajexmagüxũwa inha. Rü ngígürügü toxü: —Rü marü nanajauxgü ja Cori ja Ngechuchu i naxmaxũwa. Rü tama nüxũ tacuãx na ngexta na naxügüãxũ —ngígürügü. ³Rü jexguma ga chama rü Pedru rü Ngechuchuxũ íjaxücuchigüxũwa taxĩ. ⁴Rü wüxigu itaxũãchi ga tomãx, notürü ga chama rü porãcü Pedruarü jexera ichanhaãchi. Rü chaxira Ngechuchuxũ íjaxücuchixũwa changu. ⁵Rü ichajarümaxãchi na nagu chidacuchixũcãx. Rü nüxũ chadau ga naxchiru ga namaã janáxpũxũgũãxũ ga jexma na naxũxũ. Notürü tama aixepegu chaxücu. ⁶Rü chaweama ínangu ga Chimáũ ga Pedru. Rü nüma rü jema naxmaxũgu naxücu. Rü nüma rü ta nüxũ nadau ga jema naxchiru ga namaã janáxpũxũchiréxũ. ⁷Rü nüxũ nadau ta ga naxchiru ga namaã janáxpũxũgũãxũ ga meãma dixcumüxũ ga noxrüguma üxũ. Rü tama wüxigu namaã nanu ga jema naxchiru ga namaã janáxpũxũgũãxũ. ⁸Rü jexguma ga

chama ga chaxiraxüchi jéma na changuxĩ, rü chama rü ta chixücu. Rü nüxũ chadau ga guxũma, rü chajaxõ ga Ngechuchu rü marü wena na namaxũxũ. ⁹Jerü noxri rü tama nüxũ tacuaxgüéga ga jema Tupanaãrü ore ga ümatüxũ ga nhaxũ:

“Cristu rü tá wena namaxũ”, nhaxũ. ¹⁰Rü jexguma ga toma rü tochiüçax tawoegu.

**Ngechuchu rü ngĩcax nangox ga
María ga Magadácũãx
(Mt 16.9-11)**

¹¹Notürü ga María rü jexma irüxãũx naxütagu ga Ngechuchumaxũ. Rü jéma ixaxu. Rü naxauxácüma ijarümaxächí, rü nagu ijadacuchi ga naxmaxũ. ¹²Rü nüxũ idau ga taxre ga dauxüçũãx ga Tupanaãrü oreatü ngeruüügü ga icómüchiruxũ. Rü Ngechuchuxüne ixüchiréxüwa narütogü, rü wüxi ga Ngechuchueru ixüxüwaama rü to ga nacütawaama. ¹³Rü jema dauxüçũãx ga duũxũgü rü ngĩxna nacagüe, rü nhanagürügü: —Pa Ngecüx, çtacüçax cuxaxu? —nhanagürügü. Rü ngĩma rü inangãxũ, rü ngĩgürügü: —Chaxaxu erü najangegü i naxüne ja chorü Cori, rü tama nüxũ chacuax na ngexta naxügüãxũ —ngĩgürügü. ¹⁴Rü jexgumatama jema ngĩxgu, rü ngĩgüweama idau. Rü nüxũ idau ga Ngechuchu ga ngĩxütawa na najexmaxũ. Notürü tama nüxũ icuax ga Ngechuchu na jĩxũ ga guma. ¹⁵Rü jexguma ga Ngechuchu rü ngĩxna naca, rü nhanagürü: —Pa Ngecüx, çtacüçax cuxaxu? çRü texéçax nixĩ i cudauxũ? —nhanagürü. Rü ngĩma nüxũ nacuaxgu

rü jema nixĩ ga jema nanetüneçuarü daruũ. Rü jemacax ngĩgürügü nüxũ: —Pa Corix, ega cuma cujangexgu i naxüne ja Ngechuchu, rü çchamaã nüxũ ixu na ngexta na cunaxüxũ na chama chajajaxuxüçax! —ngĩgürügü. ¹⁶Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü ngĩxũ: —Pa Maríax —nhanagürü. Rü ngĩma rü naxçax idaueguächí, rü togawa ngĩgürügü nüxũ: —Pa Rabonix —ngĩgürügü. Rü ngẽma rü “Pa Ngúexẽerüxũ”, nhaxüchiga nixĩ. ¹⁷Rü Ngechuchu rü nhanagürü ngĩxũ: —çTãũ i choxũ cuingögüxũ, erü taüta Chaunatixütawa chaxü! çNotürü ngẽma chaueneegütanüwa naxü rü namaã nüxũ jarüxu na chama rü tá Chaunatü ja chorü Tupana ja Penatü ja perü Tupanaxütawa chaxüxũ! —nhanagürü. ¹⁸Rü jexguma ga María ga Magadácũãx rü tomaã nüxũ ijarüxu ga marü nüxũ na nadauxũ ga Cori ga Ngechuchu. Rü nhüxmachi tomaã nüxũ ijaxu ga jema ore ga Ngechuchu ngĩmaã nüxũ ixuxũ.

**Norü ngúexũgüçax nangox
ga Ngechuchu**

*(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18;
Lc 24.36-49)*

¹⁹Rü jema jüxüarü ngunexüãrü chütacü, rü tangutaquexegü ga toma ga Ngechuchuarü ngúexũgü. Rü togü tarüwãtaũgü, jerü jema Judéugüarü ãëxgacügüxũ tamuüë. Rü Ngechuchu rü ngürüächí jéma nangox, rü torü ngãxütanügu nachi. Rü toxũ narümoexë, rü nhanagürü: —çPetaãëgü! —nhanagürü. ²⁰Rü jema nhaxguwena rü toxũ nügü nawémex, rü nügü inawépacütüxũ. Rü tomagü ga norü

ngúexũgũ rü tataãëgũ, jerü nüxũ tadaugũ ga guma torü Cori. ²¹Rü jexguma rü wenaxãrũ nhanagürü toxũ: —¡Petaãëgũ! Rü jema Chaunatü núma choxũ na muxürüü tátama nixĩ i pexũ chamuxũ i chamax —nhanagürü. ²²Rü jexguma rü toétü “cue” nhanagürü ga Ngechuchu. Rü nhuxmachi nhanagürü toxũ: —¡Penajauxgũ i Tupanaãë i Üünexũ! ²³Rü ngëxguma duũxũgũ nüxũ rüxoegu i norü pecadugũ, rü pema rü pexũ nangëxma i pora na namaã nüxũ peixuxũ na Tupana marü nüxũ nüxũ nangechaũxũ i norü pecadugũ. Notürü ngëxguma duũxũgũ tama nüxũ rüxoegu i norü pecadugũ, rü pema rü pexũ nangëxma i pora na namaã nüxũ peixuxũ na marü ngëma norü pecadugüwatama nangëxmagüxũ —nhanagürü ga Ngechuchu.

**Tumé nüxũ nadau ga
Cori ga wena maxücü**

²⁴Notürü totanüxũ ga Tumé ga Wüxigu Buexümaã taxugüxũ, rü tama totanüwa najexma ga jexguma Ngechuchu toxçax ngoxgu. ²⁵Rü jixcama ga toma rü Tumémaã nüxũ tixugüe, rü nhatarügügü: —Marü nüxũ tadau ja tórü Cori ja Ngechuchu —nhatarügügü. Notürü ga Tumé rü toxũ nangãxũ rü nhanagürü: —Ngëxguma tama nüxũ chadaxgu i norü itapuamaxũ i naxmexwa rü tama nüxũ chingögügu i ngëma itapuamaxũ rü ngëma norü canapacütüxũ, rü tãuxütama chajaxõ i ngëma ore i chamaã nüxũ peixuxũ —nhanagürü. ²⁶Rü 8 ga ngunexũguwena rü wenaxãrũ tangutaquexegü ga toma ga wüxi ga

ĩpatawa. Rü totanüwa najexma ga Tumé ga jexguma. Rü woo ga na nawãxtaxũ ga ãx, rü ngürüächi jéma nangox ga Ngechuchu, rü torü ngãxütanügu nachi. Rü toxũ narümoxë, rü nhanagürü: —¡Petaãëgũ! —nhanagürü. ²⁷Rü jexguma Tuméxũ nhanagürü ga Ngechuchu: —¡Nüxũ ingögü i nhaã chorü itapuamaxũ i çaxmexwa ngëxmaxũ, rü nüxũ nadau ja daa çaxmex! ¡Rü nuxa chorü canapacütüxũgu ingögü! ¡Rü nüxũ rüxo na tama cujaxõxũ! ¡Rü meãma jaxõ i nhuxmax! —nhanagürü. ²⁸Rü jexguma ga Tumé rü Ngechuchuxũ nangãxũ, rü nhanagürü: —Pa Chorü Corix, cuma nixĩ i chorü Tupana cuiixũ —nhanagürü. ²⁹Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxũ: —Pa Tuméx, cuma cujaxõ i nhuxma erü choxũ cudau. Notürü tataãëgũ ja jixema tama choxũ daugüãcuma jaxögüxe —nhanagürü.

Tacüçax naxümatü i nhaã popera

³⁰Rü Ngechuchu rü topexewa nanaxü ga muxüma ga to ga mexügü ga cuaxrüügü i tama nhaã poperagu ümatüxũ. ³¹Notürü guxüma i nhaã poperagu ümatüxũ, rü naxümatü na pejaxögüxüçax na Ngechuchu rü Cristu ja Tupana Nane na jixũ. Rü ngëxguma nüxũ pejaxögügu rü tá pexũ nangëxma i maxũ i taguma güxũ.

**Ngechuchu rü 7 ga norü
ngüexũgüçax nangox**

21 ¹Rü jemawena ga Ngechuchu rü wenaxãrũ toxçax nangox naxtaxa ga Gariréaanacüwa. Rü Tibéria nixĩ ga to ga naéga. Rü nhaãcü nixĩ ga

toxcax nangóxũ. ²Rü wüxiwa tajexmagü ga chama rü Tiagu ga Zebedeu nanegü rü Chimáü ga Pedru, rü Tumé ga Wüxigu Buexümaã taxugüxũ, rü Natanaéü ga Gariréaanegume ga ãane ga Canácüãx, rü to ga taxre ga tomücügu ga Ngechuchuarü ngüexügu. ³Rü Chimáü ga Pedru rü nhanagürü toxü: —Tá chajapüchae —nhanagürü. Rü jexguma ga toma rü tanangãxügu, rü nhatarügügu nüxü: —Toma rü tá ta cuwe tarüxü —nhatarügügu. Rü jéma taxí, rü wüxi ga nguegu tichoü. Notürü jema chütaxügu rü taxuüma ga choxni tijauxgü. ⁴Rü jexguma noxri jangóonegu rü Ngechuchu toxcax nangox ga naxtaxaanaciwa. Notürü ga toma rü tama nüxü tacuaxgü ga Ngechuchu na jüxü. ⁵Rü jexguma ga Ngechuchu rü toxna naca, rü nhanagürü toxü: —Pa Ngextüxücüguix, çexna taxuüma i choxni pejauxgü? —nhanagürü. Rü toma rü tanangãxügu rü nhatarügügu: —Taxuüma —nhatarügügu. ⁶Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü toxü: —jPeweüärü tügüinecüwawaama penatáe i perü pücha! rü tá ípenajauxü i choxni —nhanagürü. Rü jémaãma tanatáegü ga torü pücha, rü taxucürüwa ítanatüächigü, jerü muxüchixü ga choxni tijauxgü. ⁷Rü jexguma ga chama rü Pedruxü nhacharügü: —Jima nixí ja Cori ja Ngechuchu —nhacharügü. Rü jexguma jemaxü naxínügu ga Pedru ga guma na jüxü ga Cori, rü nicüxcuchi ga naxchiru jerü noxri rü ínacüxuchichirex. Rü natüchüüwa najuxu, rü naxãnaciwa naxcax nawëxë. ⁸Rü toma ga natanüxü rü nguemaãtama naxãnaciwa taxägü. Rü jéma tanatügü ga jema pücha ga choxnimaã äacüxü jerü 100

metruxicatama nataxu ga na naxãnaciwa na tangugüxü. ⁹Rü jexguma nguewa ítachoügu rü jéma nüxü tadau ga wüxi ga üxü, rü naxëtügu naxü ga wüxi ga choxni. Rü jéma najexma ta ga wüxi ga pöü. ¹⁰Rü Ngechuchu rü nhanagürü toxü: —jNuãta penge i nhuxre i ngëma choxni i ípejauxüxü! —nhanagürü. ¹¹Rü Chimáü ga Pedru rü nguegu nixüe. Rü jema püchamaã naxnücügu ínanatüächametütaü ga choxni ga ínajauxüxü. Rü 153 ga choxni ga itaxü najexma nawa ga jema pücha. Rü woo ga na namuxüchixü, rü tama narügäu ga pücha. ¹²Rü jexguma ga Ngechuchu rü nhanagürü toxü: —jNuã pexí rü pejachibüe! —nhanagürü. Rü taxüema ga toma rü nüxna tacaxchaü na texé jüxü ga nümax, jerü marü nüxü tacuaxgü ga guma na jüxü ga Cori ga Ngechuchu. ¹³Rü jexguma ga Ngechuchu rü jéma toxütawa naxü. Rü nanajaxu ga pöü rü wüxichigü toxna nanaxã. Rü jexgumarü ta ga choxni rü toxna nanaxã. ¹⁴Rü jema nixí ga norü tamaçxpüxcüna ga toxcax na nangóxü ga Ngechuchu ga juwa ínadaxuwena.

Ngechuchu rü Pedrumaã nidexa

¹⁵Rü jexguma chibüewa tingügüguwena rü Ngechuchu rü Chimáü ga Pedruna naca, rü nhanagürü: —Pa Chimáü Pa Juáü Nanex, çaixcuma choxü cungechaüxü i nhaã cumücüguüxü na cungechaüxüärü jexera? —nhanagürü. Rü Pedru nanangãxü, rü nhanagürü: —Ngü, Pa Corix, cuma nüxü cucuax na cuxü changechaüxü —nhanagürü. Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —jNachibüexëë i chorü duüxügu!

—nhanagürü. ¹⁶Rü wenaxärü Pedruna naca, rü nhanagürü: —Pa Chimáü Pa Juáü Nanex, ¿aixcuma i choxü cungechaüxü? —nhanagürü. Rü Pedru nanangäxü, rü nhanagürü: —Ngü, Pa Corix, cuma nüxü cucuax na cuxü changechaüxü —nhanagürü. Rü Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —Ëcü, ¡nüxna nadau i chorü duüxügü! —nhanagürü. ¹⁷Rü norü tamaëxpüxcüna wenama Pedruna naca, rü nhanagürü: —Pa Chimáü Pa Juáü Nanex, ¿aixcumaxüchi jixü i choxü cungechaüxü? —nhanagürü. Rü jexguma ga Pedru rü düxwa nangechaü, jerü norü tamaëxpüxcüna Ngechuchu nüxna naca ngoxi aixcuma nüxü nangechaü. Rü nhanagürü ga Pedru: —Pa Corix, cuma nüxü cucuax i guxüma. Rü cuma nüxü cucuax na aixcumaxüchi cuxü na changechaüxü —nhanagürü. Rü Ngechuchu nhanagürü nüxü: —Ëcü ¡nachibüexëë i chorü duüxügü! ¹⁸—Rü aixcuma cumaã nüxü chixu rü jexguma cungextüxügu rü cugü cuicüxcuchi ga na ngextá cuma ícunaxwaxexüwa cuxüxüçax. Notürü ngëxguma jaguãx cuixügu rü tá cuixuuchichacüü na togue cuxü icüxcuchixüçax. Rü ngëma tama cuma ícunaxwaxexüwa tá cuxü nagagü —nhanagürü. ¹⁹Rü Ngechuchu rü jema nhanagürü na nüxü nüxü nacuaxëëxüçax ga nhuxäcü tá na najuxü ga Pedru na jemaäcü Tupanaxü nataxëëxüçax. Rü jemawena ga Ngechuchu rü nhanagürü nüxü: —¡Chawe rüxü! —nhanagürü.

**Jema ngüexü ga Ngechuchu
poraäcü nüxü ngechaüxüchiga**

²⁰Rü jexguma nügüweama nadaxgu ga Pedru rü choxü nadau ga naweama

na ne chaxüxü. Rü chamachirex nixü ga chibüwa Ngechuchuxütawaxüchi charütoxü rü nüxna chaçaxü rü nhachaxü:

“Pa Corix, ¿texé tá tixü ja jixema bexma cúäcü cuxü íxuaxüxë?”

nhachaxü. ²¹Rü jexguma Pedru choxü daxgu rü Ngechuchuna naca, rü nhanagürü: —Pa Corix, ¿nhaã Juáü rü çacü tá nüxü üpetüxü? —nhanagürü.

²²Rü Ngechuchu nanangäxü, rü nhanagürü nüxü: —Ngëxguma chama chanaxwaxegu rü chanamaxëë nhuxmatáta wena núma chaxü, rü cuma rü taxuüçaxma nüxü cucuáxchaü i ngëma. Rü ¡chawe rüxü! —nhanagürü.

²³Rü jexguma guxema chautanüxü ga ngüxügü nüxü ñnüëgu ga jema chauchiga, rü tügümaã naxçax tidexagü, rü nhatarügügü: —Rü täxütáma naju i Juáü —nhatarügügü. Notürü Ngechuchu rü tama nüxü nixu ga täxütáma na chajuxü. Notürü nhanagürümare:

“Ngëxguma chama chanaxwaxegu rü chanamaxëë nhuxmatáta wena núma chaxü, rü cuma rü taxuüçaxma nüxü cucuáxchaü i ngëma”, nhanagürümare.

²⁴Rü chatatama nixü ga nüxü chadauxü i guxüma i nhaã pemaã nüxü chixuxü, rü chatatama nixü i pexçax chanaxümatüxü i nhaã ore. Rü guxäma i toma rü nüxü tacuax na aixcuma na jixü i nhaã pemaã nüxü chixuxü. ²⁵Rü najexma ga to ga muxüchixüma ga çacü ga Ngechuchu üxü. Rü ngëxguma chi naxümatügu i guxüma ga jema naxüxüchiga, rü nagu charüxñügu rü tau chima nhama i naãnegu name i ngëma poperagü i nachiga ümatüxü.